

FELSŐZSOLCA VÁROS ÖNKORMÁNYZATA

**Kivonat Felsőzsolca Város Önkormányzata Képviselő-testületének
2026. március 26. napján tartott ülésének jegyzőkönyvéből:**

**Felsőzsolca Város Önkormányzata Képviselő-testületének
49/2026. (III. 26.) határozata**

**a Felsőzsolcai Napközi Otthonos Óvoda és Bölcsőde módosított Pedagógiai
Programjának elfogadásáról**

Felsőzsolca Város Önkormányzata Képviselő-testülete a „Javaslat a Felsőzsolcai Napközi Otthonos Óvoda és Bölcsőde módosított Pedagógiai Programjának elfogadására” tárgyú előterjesztést megtárgyalta és a következő határozatot hozta:

Felsőzsolca Város Önkormányzata Képviselő-testülete a Felsőzsolcai Napközi Otthonos Óvoda és Bölcsőde módosított Pedagógiai Programját jelen határozat 1. melléklete szerinti tartalommal jóváhagyja.

Felelős: **Mag Zsolt Sándorné főigazgató**
Határidő: **azonnal**

K. m. f.

dr. Ispán Csilla s. k.
jegyző

Szarka Tamás s. k.
polgármester

Kosztelné Hirkó Zsuzsanna s. k.
jegyzőkönyv-hitelesítő

Pásztor Erik s. k.
jegyzőkönyv-hitelesítő

A kivonat hiteles:

Felsőzsolca, 2026. március 26.

1. melléklet a Képviselő-testület 49/2026. (III. 26.) határozatához

FELSŐZSOLCAI NAPKÖZI OTTHONOS ÓVODA ÉS BÖLCSŐDE

PEDAGÓGIAI PROGRAM 2026

<p>Intézmény OM azonosítója:</p> <p>201739</p>	<p>Készítette a nevelőtestület bevonásával</p> <p>.....</p> <p>Főigazgató P.H.</p>
<p>Legitimációs eljárás - Az érvényességet igazoló aláírások</p>	
<p>A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 26 § (1) bekezdése szerint a nevelőtestület bevonásával készült.</p> <p>.....</p> <p>szakmai munkaközösség-vezető</p>	
<p>A pedagógiai program módosításának tartalmáról az alkalmazotti közösség tájékoztatást kapott.</p> <p>.....</p> <p>az alkalmazotti közösség nevében</p>	<p>A pedagógiai program módosításának tartalmáról a szülők tájékoztatást kaptak.</p> <p>.....</p> <p>a szülői közösség képviselőjében</p>
<p>A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 26. § (1) bekezdése, valamint a 83. § (2) bekezdés g) pontja szerint pedagógiai programot a fenntartó, Felsőzsolca Város Önkormányzata Képviselő-testülete a..... határozattal jóváhagyta.</p> <p>.....</p> <p>a fenntartó képviselőjében</p>	
<p>A dokumentum jellege: nyilvános Megtalálható az óvoda honlapján http://www.zsolcaovi.hu és a főigazgató irodájában</p>	<p>Érvényes: 2026. március 26.</p>
<p>Iktatószám:</p>	<p>Készült: 2 eredeti példány</p>

Tartalomjegyzék

Bevezető.....	6
Pedagógiai programunk jogszabályi háttere	8
1. Helyzetelemzés	9
Intézményi adatok	9
1.1. Az óvoda helye a településen.....	10
1.2. Intézményünk története	10
1.3. Szülői háttér - gyermek populáció jellemzői.....	11
1.4. Értékeink - Pedagógiai programunk küldetése – filozófiája	11
1.5. A program megvalósításának személyi és tárgyi feltételei	13
1.5.1. Személyi feltételek.....	13
1.5.2. Tárgyi feltételek.....	16
1.5.3. Az óvoda szűkebb - tágabb környezete	17
1.6. Az óvoda kapcsolatrendszere.....	17
1.6.1. Család és óvoda együttműködése	17
1.6.2. Fenntartó	19
1.6.3. Kapcsolat más nevelési szintekkel, egyéb intézményekkel	19
2. Óvodakép – Gyermekkép	22
2.1. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztése, fejlődésének segítése ..	23
2.1.1. Tehetséggondozás	23
2.1.2. SNI, tanulási és beilleszkedési/magatartási nehézséggel küzdő gyermekek	24
2.1.3. A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek	26
3. Óvodai nevelésünk célja és feladatai	28
3.1. Nevelési alapelvek	28
3.2. Nevelésünk alapvető feladatai	29
3.2.1. Az egészséges életmód alakítása.....	29
3.2.2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés biztosítása	31
3.2.3. Az anyanyelvi-, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.....	33
4. A három év alatti gyermekek gondozása – nevelése	35
5. Az óvodai élet tevékenységkeretei és formái	36
5.1. Játék.....	37
5.2. Munka jellegű tevékenységek.....	39

5.3. A tevékenységekben megvalósuló tanulás.....	41
6. Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai.....	42
6.1. Külső világ tevékeny megismerése	42
6.2. Ének, zene, népi játék, tánc	47
6.3. Verselés, mesélés.....	50
6.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka	54
6.5. Mindennapos mozgás	57
7. Az Óvoda hagyományos ünnepei	61
8. Intézményünk jó gyakorlatai	63
9. Nevelési programunk szervezeti keretei.....	66
9.1. Az óvoda csoportszerkezete	66
9.2. Napirend.....	67
9.3. Hetirend.....	67
9.4. Óvodai nevelésünk dokumentumai.....	67
10. Tervezés	67
11. Mérés	68
12. Integrációs és inkluzív nevelés	70
13. A nemzetiséghez tartozó gyermekek integrált nevelése	73
14. Gyermekevédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységünk.....	74
15. Egészségterv.....	77
15.1. Az egészségnevelési és környezeti nevelés elvei.....	78
15.2. Az egészséges életmódra nevelés.....	79
16. Bölcsődei Szakmai Program.....	80
A szakmai program jogszabályi háttere	80
Ellátandó célcsoport.....	82
Ellátandó terület és célcsoport jellemzői, szükségletei.....	82
A bölcsődei nevelés célja	83
A bölcsődei nevelés alapelvei	83
A bölcsődei nevelés feladatai	85
A bölcsődei gondozás-nevelés főbb helyzetei	86
Az ellátás igénybevételének módja	89
Személyi és tárgyi feltételek.....	90
A bölcsődei nevelés megvalósításának sajátos feltételei.....	90

A családok támogatásának módszerei és lehetőségei	93
A bölcsőde kapcsolatrendszere.....	94
Továbbképzések.....	94
Az igénybe vevők és a személyes gondoskodást végző személyek jogainak védelmével kapcsolatos szabályok	94
A szolgáltatásról szóló tájékoztatás	96
Belső szabályzat	96
Gyermek-elsősegélynyújtással kapcsolatos belső eljárásrend keretszabályai.....	96
Legitimációs záradék	99
Mellékletek	100

*„Mindössze két maradandó örökség van,
melyeket gyermekeinkre hagyhatunk.
A gyökerek és a szárnyak.”
(Cecilia Lansbury)*

Bevezető

A Felsőzsolcai Napközi Otthonos Óvoda és Bölcsőde nevelőtestülete 2025. június 1-én kezdeményezi a Pedagógia Programban megfogalmazott célok és feladatok megvalósulásának felülvizsgálatát, módosítását, melyet a jogszabályi változások, valamint az Óvodai nevelés országos alapprogramjának változásai indokolnak. 2015-ben pályáztunk „Zöld Óvoda” címre, így szükségessé vált, hogy a pedagógiai programunkban addig is hangsúlyosként kezelt környezettudatos magatartásra nevelés új tartalmakkal bővüljön. 2023-ban Óvodánk elnyerte az Állatbarát Óvoda címet. Programunkban így nagy hangsúlyt kap az állatvédelem, mivel arra törekszünk, hogy beépítsük mindennapjainkba a felelős állattartást változatos és kreatív programok segítségével. 2024-ben intézményünk kétszoboros bölcsődével bővült. 2025-ben az eddigi munkánk eredményeként elnyertük az Örökös Zöld Óvoda címet. Az Óvodai nevelés országos alapprogramjának rendelkezései szakmai és jogi garanciát jelentenek arra, hogy az óvodák pedagógiai programjai egységes alapelvekre és keretekre épüljenek, ezáltal valamennyi óvodai nevelésben részesülő gyermek ugyanazon alapelvek, feltételek, szakmai követelmények betartásával sajátítsa el azokat a képességeket, ismereteket, amelyek folyamatos és tudatos óvodapedagógiai irányítással teszik őt éretté az iskolai évek megkezdéséhez. Az Alapprogram elsősorban az óvodai nevelőmunkában annak a tevékenység központú szemléletnek a megerősítése, amely támogatja a gyermek egészséges fejlődését, hátrányainak csökkentését, tehetségének kibontakoztatását és egyéni adottságait is figyelembe véve azoknak a képességeknek a folyamatos kialakítását, amelyek segítik őt az iskolai életre való felkészülésben.

A pedagógiai program, melyet Ön most a kezében tart, a fent említett elvek alapján, valamint a Felsőzsolcai Napközi Otthonos és Bölcsőde székhely és telephely óvoda helyi nevelési programjának felhasználásával az intézmény nevelőtestületének aktív együtt munkálkodása eredményeként születhetett meg. Intézményünk pedagógiai kultúráját az egyéni bánásmódra való törekvés, a gyermekek elfogadása, a bizalom, a szeretet, az empátia, az életkornak megfelelő követelmények támasztása, a gyermekek fejlődését biztosító sokoldalú tapasztalatnyújtás jellemzi. Nevelőtestületünk vallja, hogy az óvoda nevelő munkája a családdal együtt vállalt közös felelősség, tiszteletben tartva a gyermekek, a szülők és a munkatársak emberi méltóságát és jogait, melynek a gyermek teljes emberré formálását kell szolgálnia. Jelen pedagógiai programunk széleskörűen fűzi össze közösségünk tudását, tapasztalatát és jövőt formáló akaratát. Építettünk az elért eredményeinkre, hagyományainkra, értékeinkre, számba vettük lehetőségeinket, hogy megfeleljünk a kor változó követelményeinek, megújítsuk tartalmi munkánkat.

Célunk az volt, hogy az intézmény helyi sajátosságait, szokásait, egyéni arculatát még jobban kidomborítsuk, megőrizzük és tiszteletben tartjuk óvodapedagógusaink módszertani szabadságát. Programunk tág keretet biztosít a székhely és a telephely óvoda specifikumainak, hagyományainak tovább örökítésére, az újonnan megnyílt bölcsőde hagyományainak megteremtésére az anyaintézményével összhangban. A fentiek értelmében e program csak általános irányelveket, alapelveket fogalmaz meg, melyek betartása az óvodánkban dolgozó valamennyi pedagógus és nem pedagógus alkalmazott számára kötelező érvényű.

Szeretnénk elérni azt, hogy óvodánk településünk meghatározó intézményévé váljon, partnerközpontú, a nevelés és oktatás színvonalát folyamatosan fejlesztő minőségorientált szemléletével. Bízunk abban, hogy az óvodánkba járó gyermekek kellemes, derűs éveket töltenek itt és biztos alapokon nyugvó ismeretekkel, képességekkel kezdik el iskolás éveiket.

Pedagógiai programunk jogszabályi háttere

- Az óvoda hatályos Alapító Okirata/ Szakmai Alapdokumentum
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról
- 26/1997. (IX.3.) NM rendelet az iskola-egészségügyi ellátásról
- Az 1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségének biztosításáról
- 15/1998. (IV.30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről
- 2003. évi CXXV. törvény az egyenlőbánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről
- 2011. évi CLXXIX. törvény a nemzetiségek jogairól
- 229/2012. (VIII.28.) Korm. rendelete a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
- 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 363/2012. (XII.17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- Nevelőtestületi határozatok
- 2011. évi CXII. 5. § (1) a) pontja (Infotv.) az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról
- 2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról
- Felsőzsolca Város Önkormányzat rendelete a fizetendő térítési díjakról
- Felsőzsolcai Napközi Otthonos Óvoda és Bölcsőde Szervezeti és Működési Szabályzata, kiegészítése és mellékletei
- 419/2024. (XII. 23.) Korm. rendelet a pedagógus-továbbképzés rendszeréről
- A Kormány 77/2025. (IV. 15.) Korm. rendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet, valamint egyes köznevelési tárgyú kormányrendeletek módosításáról

1. Helyzetelemzés

Intézményi adatok

Alapító okirat kelte, száma:	2024. június 06.	6/2024.
Az intézmény alapításának időpontja:	2012. augusztus 29.	
Az óvoda alapító és fenntartó szerve:	Felsőzsolca Város Önkormányzat Képviselő-testülete	
Az óvoda alapító és fenntartó címe:	Felsőzsolca, Szent István utca 20.	
Az intézmény elnevezése:	Felsőzsolcai Napközi Otthonos Óvoda és Bölcsőde	
Az intézmény e-mail címe:	feovoda@gmail.com feovoda@felsozsolcaph.hu	
Az intézmény székhelye: telephelye:	3561 Felsőzsolca, Park utca 3. 3561 Felsőzsolca, Szent István utca 43.	
Az óvodához tartozó tagintézmény: Bölcsőde	3561 Felsőzsolca, Park utca 3.	
Az óvodai csoportok száma:	3561 Felsőzsolca, Park utca 3. - 5 csoport 3561 Felsőzsolca, Szent I. utca 43. - 5 csoport	
Férőhelyek száma: Óvoda	250 fő, amelyet a fenntartó a mindenkori hatályos jogszabályoknak megfelelően nevelési évenként módosíthat (emelhet)	
Bölcsőde	28 fő	
Az intézmény OM azonosítója:	201739	
A költségvetési szerv törzsszáma:	798550	
Az óvoda jogállása:	Felsőzsolca Város Képviselő-testülete fenntartásában működő, a fenntartó szervezeti egységét képező óvoda és bölcsőde köznevelési intézmény, szakmai önállósággal rendelkező önálló jogi személy. Felügyeletét a hatályos jogszabályoknak megfelelően a fenntartó látja el.	
Az intézmény vezetője:	a magasabb vezető beosztású főigazgató	

Az intézmény alaptevékenységei:

- Óvodai nevelés, iskolai életmódra való felkészítés, a 3-7 éves gyermekek nevelése, szellemi és testi fejlődésének biztosítása, iskolaérettségre való felkészítése.
- Bölcsődei nevelés-gondozás
- Sajátos nevelési igényű - enyhe értelmi fogyatékos, beszéd fogyatékos, látásfogyatékos gyermekek integrált formában történő óvodai nevelése, ellátása, iskolai életmódra való felkészítése.
- A diabéteszsel élő, valamint a fokozott kockázatú allergiás betegséggel diagnosztizált gyermekek ellátása a gyermekkori diabétesz gondozásával foglalkozó egészségügyi intézmények szakmai iránymutatása alapján. Az esetleges speciális ellátást a diabmentor képzést elvégzett óvodapedagógusok biztosítják.
- Magyar nyelven folyó nemzeti óvodai nevelés, ellátás.
- Óvodai intézményi étkeztetés.
- A hitoktatás a törvényi előírásoknak megfelelően - évente a szülői igényekre alapozva – biztosított.

1.1. Az óvoda helye a településen

Intézményünk két feladatellátási helyen működő óvodából és egy bölcsődéből áll. A két óvoda 250 fő gyermek befogadására, a bölcsőde pedig 28 fő gyermek befogadására alkalmas. A székhely és telephely a város központjában, egymástól 1,4 km távolságra található. Minden 3-7 éves gyermeket tudunk fogadni. Csoportjaink osztott, részben osztott és vegyes szerkezetűek. Jelenleg 10 óvodai és 2 bölcsődei csoporttal működünk. 18 fő felsőfokú végzettségű óvodapedagógus, 10 fő dajka, 1 fő óvodatitkár, 3 fő pedagógiai asszisztens, 2 fő konyhai dolgozó, 4 fő szakképzett csecsemő- és kisgyermekgondozó, 1 fő bölcsődei dajka és 1 fő konyhai dolgozó látja el az alapító okiratban meghatározott feladatokat.

1.2. Intézményünk története

Felsőzsolca Miskolctól 4 km-re fekszik a Sajó, a Bódva és a Hernád völgyének metszéspontjában.

Óvodánk két - addig külön-külön - önállóan működő óvoda összevonásából jött létre 2012-ben. Szerkezetét tekintve egy székhely és egy telephely óvodából áll. Az addig Platthy Ida óvodaként ismert óvoda az intézmény székhelye, míg a volt Krisztina óvoda telephely óvoda lett. Mindkét óvodaépület öt-öt csoporttal működik.

Az összevonást követően nevelőtestületünk (a két óvoda óvodapedagógusai egy nevelőtestületet alkotnak) - az Óvodai nevelés országos alapprogramját, illetve a két óvoda addigi saját pedagógiai programját kiindulópontnak véve - kidolgozta az új (immáron közös) pedagógiai programot. Meghatároztuk a célokat, feladatokat, illetve megfogalmaztuk óvodánk értékeit. Törekvésünk, hogy intézményünk - a gyermekek mindenek felett álló érdekét biztosítva - magas szakmai színvonalon lássa el feladatát. Programunk elkészítésekor fontos szempont volt a helyi sajátosságokon túlmenően a gyermekek szociális háttérének, illetve a szülők elvárásainak a figyelembevétele, s mérlegeltük intézményünk tárgyi és személyi feltételeit, óvodapedagógusaink végzettségét, továbbképzéseken szerzett ismereteit,

szakképzettségét. A program megírásakor fontos elv volt, hogy óvodapedagógusaink módszertani szabadságának biztosítása mellett megőrizzük mindkét óvoda sajátos arculatát szokásait, hagyományait. Programunk azóta több ízben módosításon esett át Zöld Óvodává, Állatbarát Óvodává majd Örökös Zöld Óvodává válásunk, valamint a törvények változásai miatt.

Felsőzsolca Város Önkormányzata célul tűzte ki a bölcsőde kialakítását, amit a „RRF-1.1.2 21-2022-00068 Bölcsődei szolgáltatás fejlesztése Felsőzsolcán” című 2022. évi pályázat elnyerésével meg is valósított. A Bölcsőde 2024. szeptember 20-tól 2 csoporttal indulva biztosítja a 6 hónap–3 éves gyermekek napközbeni ellátását, szakszerű nevelését, gondozását, továbbá testi és lelki szükségleteiknek kielégítését, kiegészítve a családi nevelést és gondozást. A bölcsőde működésével az óvoda többcélú köznevelési intézménnyé vált, új neve Felsőzsolcai Napközi Otthonos Óvoda és Bölcsőde lett. Bölcsődénk, Felsőzsolca központi részén a székhely óvoda szomszédságában helyezkedik el. A nyugodt, csendes környezet megfelelő feltétele a gyermekek kiegyensúlyozott fejlődésének. Célunk, hogy hosszú távú jó színvonalú alapellátást biztosítsunk a családok számára. Kiemelt feladatunknak tekintjük munkánk során, hogy a kisgyermeket nevelő családok segítséget kapjanak gyermekük neveléséhez, biztosított legyen számukra a magas színvonalon történő napközbeni ellátás.

1.3. Szülői háttér - gyermek populáció jellemzői

Mindennapi nevelőmunkánk során abból indulunk ki, hogy az intézményünkben óvodai nevelésben részesülő gyermekek szociokulturális háttere rendkívül széles skálán mozog. Az iskolázott, magas egzisztenciájú szülők gyermekei mellett nem elhanyagolandó az a tény, hogy jelentős számú az iskolázatlan, vagy alacsony iskolai végzettséggel rendelkező, rendkívül alacsony életszínvonalon élő családok gyermeke. Mindezek magyarázatot adnak arra, hogy a szülők óvodánkkal kapcsolatos elvárásai széles skálán mozognak.

Nevelőtestületünk az óvodáskorúak életkori sajátosságait figyelembe véve alkalmazkodik a szülői elvárásokhoz, szem előtt tartva, hogy a gyermeket gondoskodás és különleges védelem illeti meg. Tiszteletben tartjuk a gyermekeket megillető jogokat oly módon, hogy minden - óvodánkba járó - gyermek egyenlő eséllyel részesüljön színvonalas nevelésben.

1.4. Értékeink - Pedagógiai programunk küldetése – filozófiája

- Az intézményi összevonás óta eltelt évek jól összekovácsolták a két óvoda nevelőtestületét. Mindannyiunk közös célja és érdeke, hogy valamennyi óvodásunk az élménypedagógiai módszerek felhasználásával, a hagyományok ápolásával, az esélyteremtés biztosításával, az ő egyéni fejlődési üteméhez igazodva a lehető legtöbb segítséget kapja meg intézményünkben ahhoz, hogy a későbbiekben a társadalom aktív, önmaga értékeivel tisztában lévő, s azt önmaga és a köz javára fordítani tudó tagja legyen.
- Nevelőtestületünk feladatának tekinti:
 - esélyteremtő és hátránykompenzációs képességének erősítését
 - a nevelőtestület átfogó, intézményre szabott, belső intézményi innovációt támogató és komplex (kiemelten pedagógiai) fejlesztési programokba való bekapcsolódást

- a helyi, területi és regionális ágazatközi együttműködések kialakítását, működtetését, fenntartását a kitűzött célok elérése érdekében
- minőségi nevelés, komplex fejlesztés nyújtását, valamint a lemorzsolódás szempontjából veszélyeztetett csoportok tanulási sikerességének elősegítését, az egyenlő esélyek megteremtését
- az óvodapedagógus munkáját az általában elvárható szakértelemmel és gondossággal, a munkájára vonatkozó szabályok, előírások, utasítások és az Etikai Kódex szerint végzi.
- Nevelőtestületünk pedagógiai munkájában épít a település mindazon sajátosságaira adottságaira, amelyek segítenek azon célunk elérésében, hogy óvodásaink minél jobban megismerjék és megszeressék közvetlen környezetüket, hiszen hazájukat szerető emberekké csak ezáltal válhatnak.
- Vidéki óvoda lévén az élő környezet vesz bennünket körül, számtalan lehetőséget adva arra, hogy a gyerekek környezeti nevelése ne alkalomszerű, hanem egy folyamatos - évszakokhoz kapcsolódó - tevékenység legyen. Minden lehetőséget kihasználunk arra, hogy óvodásainkat a környezet védelmére, az értékek megőrzésére neveljük.
- Arra törekszünk, hogy beépítsük a felelős állattartást a nevelésbe változatos és kreatív programok segítségével. Pedagógusaink célja, hogy még tudatosabban, még nagyobb felelősséggel neveljük óvodánk gyermekeit az állatvédelemre.
- Óvodánkban hagyománya van a jeles napoknak, elődjaink életének, szokásainak a megismertetése továbbra is fontos feladatunk. Élménypedagógiai módszerek alkalmazásával olyan néphagyományokat jelenítünk meg munkaterveinkben, amelyek tartalmát meg tudjuk értetni, közel tudjuk vinni a gyermekekhez.
- Az EFOP-3.1.5-16-2016-00001 A tanulói lemorzsolódással veszélyeztetett intézmények támogatása uniós projekt keretén belül megvalósuló intézményi innováció célja is a néphagyományok ápolása, kulturális örökségünk átadása. Szülők aktív bevonása a programokba, illetve a gyermekek élménypedagógiai módszerekkel való megismertetése által a kapcsolatépítés, befogadó-elfogadó szemlélet formálása, közösséghez való pozitív viszony mélyítése. A közös (gyermek-szülő-óvónő) tevékenységek által pozitív ráhangolódás, érdeklődés felkeltése a program iránt, mely az esélyegyenlőség lehetőségét biztosítja.
- A település kulturális lehetőségei számos élménnyel, ismerettel gazdagítják gyerekeinket, ha ezeket kellő szakmai hozzáértéssel kezeljük (könyvtári foglalkozások, kiállítások, vers-és mesemondó találkozók, pályázati lehetőségek biztosította programok).
- Az egészséges életmóddal kapcsolatos szokások megalapozása terén nagy tapasztalattal rendelkezik nevelőtestületünk. Kirándulások, egészségnapok, sport délutánok a szülőkkel, a rendszeresen végzett tartás-és lábbojtozat javító gyakorlatok.
- Nevelőtestületünk egy nyitott, elfogadó, a gyermek érdekeit messzemenően figyelembevevő közösség, a tevékenységek szervezésénél nem téveszti szem elől, hogy az óvodáskor legfőbb tevékenysége a játék.
- Az elfogadás, a másság tisztelete (inkluzív pedagógia), a tolerancia nevelőmunkánk alappillére.

1.5. A program megvalósításának személyi és tárgyi feltételei

1.5.1. Személyi feltételek

Intézményünkben a személyi feltételeket a törvényi előírásoknak megfelelően a fenntartó, Felsőzsolca Város Képviselő-testülete biztosítja.

A székhely és telephely óvoda egyaránt öt-öt csoporttal működik, így a dolgozói létszám is egyenlőképpen oszlik meg a két óvodaépületben. Ez alól az óvodatitkár képez kivételt, aki a székhely óvodában végzi az óvoda működésével kapcsolatos adminisztratív feladatokat.

Dolgozók	Létszám adatok
Pedagógusok	Főigazgató 1
	Főigazgató-helyettes 2
	Óvodapedagógus 20
Pedagógiai munkát közvetlenül segítő munkatársak	Dajka 10
	Pedagógiai asszisztens 3
Egyéb segítő munkatársak	Óvodatitkár 1
	Konyhai dolgozó 2

Óvodapedagógusok

Intézményünkben a nevelőmunka irányítói és felelősei mi - óvodapedagógusok - vagyunk. Jelenlétünk a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek.

Sok múlik azon, hogy milyen értékeket közvetítünk. Óvodáskorban a mi személyes példánk a leghatásosabb nevelőerők egyike. Mind a székhely, mind a telephely óvodában minden csoportnak két óvodapedagógusa van, akik hetenkénti váltásban dolgoznak, mert így egyforma felelősséggel és aktivitással szervezik és irányítják csoportjuk életét. Azon óvodapedagógus párokat, akik jól tudnak együtt dolgozni, ha nem szükséges, lehetőség szerint együtt hagyjuk minél hosszabb időre, hiszen az ilyen páros jó hatással van a gyerekekre. Nevelőtestületünk tagjai lelkiileg kiegyensúlyozott, szakmailag sokoldalúan képzett, a kisgyermek személyiségét tiszteletben tartó és őt feltétel nélkül elfogadó személyiségek, akik folyamatosan keresik és használják a képességfejlesztést elősegítő segédanyagokat, eszközöket, valamint tudatosan törekszik a gyermekek aktivizálására, motiválására. Természetességük, a gyermekeket megértő megnyilvánulásaik védelmet, biztonságot és elfogadást nyújtanak a kicsik számára.

Továbbképzés

Óvodánk valamennyi óvodapedagógusa rendelkezik felsőfokú, óvónőképzőben szerzett oklevéllel. A pedagógus előmeneteli rendszerben a „Gyakornok” fokozatba besorolt óvodapedagógus a gyakornoki ideje alatt egy alkalommal gyakornoki továbbképzést teljesít. A pályakezdő óvodapedagógusok az új törvényi előírásoknak megfelelően határidőre jelentkeznek és teljesítik a kötelező minősítést. A pedagógus-továbbképzési jegyzéken – tartalmi megújító képzésként – elérhetőek az óvoda-iskola átmenetet segítő továbbképzések az óvoda főigazgatója és az óvodapedagógusok részére. A továbbképzés hozzájárul a gyermekek

hatékony és gördülékeny óvoda-iskola átmenetének biztosításához és a sikeres iskolakezdéshez. A pedagógus-továbbképzés azoknak az ismereteknek és készségeknek a megújítására, bővítésére, fejlesztésére szolgál, amelyekre szükség van a nevelő és oktató munka keretében a gyermekekkel való közvetlen foglalkozás megtartásához, a köznevelési intézmény tevékenységének megszervezéséhez, a köznevelési intézmény irányítási, vezetési feladatainak ellátásához. Az óvodapedagógusok a pedagógus-munkakör betöltésére jogosító oklevél megszerzését követő ötödik év szeptember hónap első munkanapjától a törvényben foglalt kivételektől eltekintve öt éves ciklusokban vesznek részt a pedagógus-továbbképzésben. A pedagógusok a pedagógus-továbbképzést a köznevelési intézmény főigazgatója által kijelölt szakmai megújító képzések (a továbbiakban: tartalmi megújító képzés), valamint az óvodapedagógus által választható képzés (a továbbiakban: választható képzés) elvégzésével teljesítik, melynek keretében az óvoda főigazgatója által kijelölt tartalmi megújító képzés hozzájárul az adott pedagógus szakképzettséghez kapcsolódó képzésben megszerzett ismeretek és jártasság megújításához, kiegészítéséhez. Az óvodapedagógus által választható képzés a pedagógus nevelő-oktató munkájához szükséges ismereteknek és készségeknek a bővítésére, fejlesztésére szolgál.

A gyermeki összetételhez igazodva olyan továbbképzéseket részesítünk előnyben, amelyek szakmai segítséget adnak mindennapi nevelőmunkánkban, iránymutatást a megváltozott társadalmi elvárásokhoz. A továbbképzések irányát egyfajta „szakosodás” jellemzi: az óvodai nevelés egy-egy területén olyan többlet ismereteket szereznek a kollégák, melyeket nemcsak a csoportos munkájukban, hanem a teljes gyermekközösségre kivetítve tudnak alkalmazni. Részt vesz óvodánk az EFOP-3.1.5-16-2016-00001 A tanulói lemorzsolódással veszélyeztetett intézmények támogatása kiemelt uniós projektben, nevelőtestületünk törekszik az eredményes, hatékony tudás - tapasztalat megosztására, szakmai tartalmak megismerésére. A hálózati tanulás által pedagógusaink és óvodánk erősebbé, sikeresebbé, védettebbé, nyitottabbá válnak.

Az önképzés, a módszertani ismeretek folyamatos korszerűsítése fontos feltételei a magas szintű szakmai felkészültségnek. Fontos számunkra a belső tudásmegosztás, amelyek a legkülönbözőbb formában valósulnak meg: belső továbbképzések, amelyek egyrészt a szakmai munkaközösségen belüli képzések, másrészt nevelőtestületi értekezletek keretében történnek. Valamint szakmai tapasztalatcserék, hospitálások, a különböző külső továbbképzéseken szerzett ismeretek és kompetenciák intézményen belüli átadása egymásnak, hogy azokat a kollégák a gyakorlatban is alkalmazni, hasznosítani tudják.

A pedagógusok 100%-a rendelkezik számítógépes ismeretekkel és alkalmazza azt szakmai munkájában.

Fontos számunkra, hogy a már meglévő laptopokat célszerűen és megfelelően használjuk, hozzájárulva ezzel a nevelési-tanulási céljaink és feladataink eredményes elvégzéséhez. Szeretnénk a rendelkezésünkre álló eszközöket korszerűsíteni, informatikai tudásunkat bővíteni.

Célunk a színvonalas kisgyermekkorai nevelés biztosítása minden gyermek számára, különösen a hátrányos helyzetű, illetve a sajátos nevelési igényűekkel rendelkező, ezen belül a fogyatékkal élő, valamint a tehetséges gyermekek részére. Ezért az elkövetkezendő években óvodapedagógusaink tervezett akkreditált továbbképzéseinek irányultságát – az érintettek igényeire is alapozottan – pedagógiai programunk cél és feladatrendszere az alábbi szempontok szerint határozza meg:

- Az óvodai nevelés minőségbiztosításának előmozdítása valamennyi kulcsszereplő, köztük a családok, a szakszolgálati, a szociális és az egészségügyi hálózatok bevonásával.
- Az óvodapedagógus, a főigazgató és a pedagógiai és nevelő munkát segítő (pedagógiai asszisztens, dajka), valamint a technikai személyzeti ellátottság javítása, a foglalkoztatottak szakmai felkészültségének fejlesztése.
- A dajkák szakmai kompetenciáinak fejlesztése a pedagógiai program tartalmának megfelelő ismeretekkel.
- A jól képzett szakembereknek intézményünkbe történő vonzása, képzése és megtartása.
- A szülők támogatása azon szerepükben, hogy ők gyermekeik elsődleges nevelői. Az óvodapedagógusok arra való ösztönzése, hogy alakítsanak ki szoros együttműködést a szülőkkel, a családokkal és a különböző helyi közösségekkel annak érdekében, hogy megismertessék velük a kisgyermekkorai nevelés és gondozás kínálta lehetőségeket és a kisgyermekkorai tanulás fontosságát.

Óvodai nevelő munkát segítő alkalmazottak

Ezen alkalmazottak körébe tartoznak a dajkák és a pedagógiai asszisztensek. A dajkák fontos szereplői egy-egy óvodai csoportnak, hiszen a törvényi előírásnak megfelelően minden csoportunkban a két fő óvodapedagógus mellett egy dajka végzi a gyerekek nevelésével, fejlesztésével, gondozásával kapcsolatos teendőket. A dajkák munkakörének kialakítása úgy történik, hogy tevékenyen részt vehessenek a nevelési folyamatban.

A pedagógiai asszisztensek más-más tartalommal, de mindannyian az óvodai programok és a csoport életéhez tartozó tevékenységekben közreműködő, segítő személyek. Munkájukkal a mindennapi csoportos, vagy óvodai szintű rendezvények megszervezése könnyebbé válik, az óvodapedagógusaink számára nagyobb lehetőség nyílik csoportjukban az egyéni fejlesztés végzésére. Mind a dajkák, mind a pedagógiai asszisztensek az óvodapedagógus útmutatása alapján végzik munkájukat. Ezen okok miatt - az óvodapedagógushoz hasonlóan -, egész lényükkel, magatartásukkal, beszéd stílusukkal, személyi higiéniájukkal, ápoltságukkal hatást gyakorolnak a kisgyermekekre.

Intézményünk dolgozóinak munkarendjét az intézmény működési rendjéhez igazítottuk, figyelembe véve az ide vonatkozó jogszabályokat. A személyre szabott konkrét feladatokat a dolgozók munkaköri leírása, az intézmény működési rendjét az intézmény Szervezeti és Működési Szabályzata tartalmazza.

Külső - a gyermekek speciális megsegítését végző - szakemberek

Intézményünk alapító okirata az alábbiak szerint rögzíti az intézményünkbe felvehető SNI-s gyermekeket:

- enyhén értelmi fogyatékos
- beszéd fogyatékos
- látásfogyatékos

A fogyatékoság típusának megfelelően a megsegítést végző külsős pedagógusok:

- logopédus
- tiflopedagógus

- gyógypedagógus
- fejlesztő pedagógus

Szükség és igény szerint az egészségügyi szolgálat külső szakemberei is segítik munkánkat:

- gyermekorvos
- védőnő
- fogorvos

Dolgozóink egymás közötti kapcsolatát a korrektség, a kölcsönös tisztelet jellemzi. Őszinte, nyílt párbeszédre, korrekt kommunikációra, építő együttműködésre töreksenek valamennyi - az óvodával kapcsolatban lévő, vagy kapcsolatot kereső - intézménnyel, személlyel. Szakmai kapcsolatainkat az értékek tisztelete, az előrelépés, a segítségnyújtás iránti fogékonyság, a pedagógus hivatás iránti elkötelezettség jellemzi.

1.5.2. Tárgyi feltételek

Óvodánk rendelkezik Pedagógiai Programunk megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel. Mindkét óvodaépület berendezését, valamint a játszóudvarokat oly módon alakítottuk ki, hogy legyenek otthonosak, barátságosak, játékra motiválóak, a gyermekeket harmóniát árasztó színekkel, formákkal, lehetőleg természetes anyagokkal vegyék körül.

Szolgálják továbbá a gyermekek biztonságát, kényelmét, megfeleljenek változó testméreteiknek, biztosítsák egészségük megőrzését, fejlődését és tegyék lehetővé nagyfokú mozgás- és játékigényük kielégítését. Lehetőséget biztosítunk arra, hogy a berendezés kialakításában a gyermekek adott szükségletük, tevékenységük szerint részt vegyenek.

Csoportszobáink több funkciót töltenek be: óvodai tevékenységek, játék, mozgás, foglalkozások, étkezések és a pihenés színterei is. Az óvodapedagógusi önállóság kérdéskörébe tartozik, hogy a meglévő adottságokon belül hogyan alakítják ki óvodánk belső tereit, így a csoportfoglalkoztatókat. A gyermekek által használt tárgyakat számukra hozzáférhető módon, biztonságukra ügyelve helyezük el. Harmóniára törekszünk a színekkel, formákkal, Zöld óvodaként a természetes anyagok használatát részesítjük előnyben. A tudatosan kialakított tárgyi környezet a gyermekek környezettudatos magatartásának megalapozását is támogatja.

A szülők, értesítendő hozzátartozók egyéni fogadására a csoportszobai foglalkoztatót, a nevelői szobát, illetve igény esetén a főigazgatói/főigazgató-helyettesi irodát használjuk.

A dolgozók számára mindkét épületben biztosított a megfelelő munkakörnyezet.

Óvodánk Szent István utcai telephelye rendelkezik tornaszobával, mely felszereltségével minden igényt kielégít a gyermekek mozgásának fejlesztésére. A sportszereket folyamatosan szerezzük be, illetve újítjuk fel. Szükségünk lenne a Park utcai székhelyen is tornaszobára, de ezt még eddig nem sikerült megvalósítani. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek fejlesztése, valamint a külön foglalkozások számára a Szent István utcai telephelyen rendelkezésre áll egy fejlesztő szoba, melynek kialakítására a Park utcai székhelyen is szükség lenne.

1.5.3. Az óvoda szűkebb - tágabb környezete

Óvodai nevelésünk a szűkebb - tágabb környezet igényeihez igazodva, azok által befolyásolva, a családi nevelés kiegészítője, mely biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének optimális feltételeit, esetenként hátránycsökkentő szereppel.

Kiemelt feladatunk a gyermekek számára közel hozni a környezet megismerését, szeretetét, védelmét. Célunk, hogy a gyermekeknek segítséget nyújtsunk ahhoz, hogy a világot megismerjék és megértsék a maga egészében élménypedagógiai módszerek felhasználásával, a minőségi nevelés, komplex fejlesztés nyújtása, valamint a tanulási csoportok tanulási sikerességének elősegítése, az egyenlő esélyek megteremtése. A gyermekek aktivitásuk és érdeklődésük során tapasztalatokat szereznek a szűkebb és tágabb természeti - emberi - tárgyi környezetről. A természet szeretetére kívánjuk nevelni a gyermekeket, természet közeli étellel, a természet- környezet szeretetének bizonyításával, példát mutatva. Megláttatjuk, hogy mennyire összefügg mindez egymással és milyen nagy az ember felelőssége a természeti és társadalmi környezet megóvása, védelme szempontjából.

A tágas, füves udvarunk a nevelő-fejlesztő munkánk szerves része. A játék- és mozgásigény kielégítésén túl közös óvodai rendezvények-, a természet tárgyairól, jelenségeiről szerzett tapasztalatok, megfigyelések színtere. Az óvodapedagógusok különböző tanulási tevékenységeket is kezdeményeznek a szabadban (pl.: énekes játékok, irányított mozgásos játékok, munkajellegű tevékenységek.) A napos és árnyékos udvarrészek lehetőséget kínálnak a szabadban tartózkodásra a nap bármely szakában. Az óvoda udvarát mozgásfejlesztő eszközök és kültéri játékok teszik vonzóvá. A játszóudvarokon elhelyezett kültéri játékok már biztonságossági tanúsítvánnyal rendelkeznek, megfelelnek az előírt szabványnak. Céljaink között szerepel ezen játékeszközök folyamatos bővítése.

Kiemelt figyelmet fordítunk a környezeti nevelésre, ennek érdekében alakítottuk ki udvarunk egy részén az óvodakertet. Ez a kis konyhakert nemcsak segít megismertetni a gyermekekkel a természetet, hanem a felelős, gondozói magatartás kialakítását is szolgálja. A gyermekek közvetlen tapasztalatokat szereznek természetes környezetükről, a növények ápolásáról, azok felhasználásáról, hasonló célt szolgál a csoportszobákban kialakított élősarok.

Épületeink, játszó udvarunk állaga és felszereltsége lehetővé teszi a gyermekek sokoldalú fejlesztését, azonban földrajzi fekvésünk lehetőséget ad arra, hogy kihasználjuk tágabb környezetünk adottságait is. Az óvodán kívüli programok szervezésénél élünk a helyi lehetőségekkel, illetve korcsoportoknak megfelelően szervezünk az óvodától távolabbi kirándulásokat, látogatásokat.

A szűkebb és tágabb élő társadalmi környezet megismerésére sétákat és kirándulásokat szervezünk. Ismerkedünk városunk műemlékeivel, múzeumaival helyben és a közeli nagyvárosban, rendszeres vendégei vagyunk a városi könyvtárnak. Felfedezzük sétáink alkalmával a gát, a közeli rét adta természeti szépségeket. Városunkon kívül is szervezünk programokat állatkerti látogatás, kirándulás a Bükk erdeibe, a Diósgyőri Várba.

1.6. Az óvoda kapcsolatrendszere

1.6.1. Család és óvoda együttműködése

Az óvoda legfontosabb, legszorosabb kapcsolata a család. Mivel az óvodai nevelés a családi nevelésre épül, ezért a családdal való együttműködés a gyermekek fejlődésének elengedhetetlen

feltétele. Előítélet mentes, elfogadó attitűddel, nyitott, partneri kommunikációra képesen alakítjuk a szülőkkel való kapcsolatainkat. Intézményünkben partnerközpontú együttműködésre törekszünk a szülőkkel, amely csak akkor valósulhat meg, ha pontosan ismerjük partnereink (a szülők) igényeit, illetve azt, hogy milyen véleménnyel vannak intézményünkről, az itt folyó pedagógiai munkáról. Az évente végzett kérdőíves felmérés segít bennünket abban, hogy a szülők elégedettségéről, intézményünkről alkotott véleményéről visszacsatolást kapjunk. Az elemzést követően kerül sor az esetleges korrekcióra, változtatásra. Olyan együttműködésre törekszünk, melynek a kölcsönös bizalom és segítségnyújtás az alapja. Támogatjuk őket gyermekeik nevelésében, a szülői szerepben való helytállásukban, bevonjuk a családokat az intézmény életébe, aktív részvételre ösztönözve őket.

Segítséget nyújtunk a szülők gyermeknevelési kompetenciáinak erősítéséhez, és a segítő szolgáltatások igénybeviteléhez.

A családdal való kapcsolattartásban, együttműködésben összekötőkapocs a Szülői Közösség, mint koordináló, illetve segítő fórum.

Óvodánk és a család kapcsolatának alapelvei

- A gyermek személyiségének fejlesztéséhez kitűzött alapelvek, célok, feladatok egységes értelmezése és megvalósítása.
- Kölcsönös tisztelet és bizalom kialakítása óvoda és család között.
- Segítségnyújtás a szülők számára, az óvoda dolgozói érezzék az empátiát, a segítő szándékot.
- A kapcsolat épüljön a tapintatra és mélyüljön el a közös tevékenységek során.
- Az óvodában és a családokban folyó nevelési sajátosságok kölcsönös megismerése.
- A környezettudatos, környezetbarát értékrend közvetítése.

Az együttműködés formái

Annak érdekében, hogy a szülő az óvodában folyó nevelőmunkában közreműködhesen, illetve, hogy mi óvodapedagógusok segítséget nyújthassunk a szülőnek gyermeke helyes neveléséhez, az alábbiakban határoztuk meg az együttműködés lehetséges formáit:

- Új szülők és gyermekeik számára nyitott délelőttök, illetve nyitott délutánok szervezése
- Rugalmas beszoktatás
- Szülői értekezletek
- Nyílt napok
- Családlátogatások (szükség szerint, vagy szülői kérésre)
- Kérdőívek
- Közös rendezvények, ünnepek, játszóházak, sport délután stb.
- Szülői Közösség működése
- A szülők tájékoztatása gyermekük aktuális fejlettségi szintjéről fogadóórák (előre egyeztetett időpontokban) alkalmával
- Szükség szerint napi személyes kapcsolattartás. Egyéni beszélgetések, gyermekneveléssel kapcsolatos nézetek kicserélése, a család szokásainak, értékrendjének megismerése, megértése, a család erőforrásainak feltárása.

- Információ áramlás elősegítése: lehetőség szerint csoportonkénti zártcsoport vagy messenger csoport létrehozása, annak működtetése az Infotv-nek megfelelően.
- Az óvoda által és a családokkal közösen szervezett események, ünnepi, családi hangulat kialakításával – a felnőttel és a gyermekek közös tevékenységével is – kifejezni az örömteli érzelmi állapotot.

Intézményünk szakszerű és törvényes működését biztosító alapidokumentumairól, óvodánk által szervezett programokról, rendezvényekről, azok időpontjáról óvodánk honlapján és a csoportok faliújságjain tájékozódhatnak a szülők.

A partnerközpontú együttműködés érdekében vállaljuk az inkluzív nevelés értékeinek indirekt közvetítése mellett a szemléletformálás direkter módszereit is (előadások szervezése, vitaindító, cikkek ajánlása az óvoda honlapján stb.).

1.6.2. Fenntartó

Óvodánk fenntartója Felsőzsolca Város Önkormányzat Képviselő-testülete.

Kapcsolattartó az óvoda főigazgatója.

A kapcsolattartás tartalma: az intézmény optimális működtetése, a fenntartói elvárásoknak való megfelelés, az intézmény érdekeinek képviselete.

Óvodánk és a fenntartó kapcsolatának alapelvei:

- a gazdasági függésen kívül kölcsönösen ismerjük egymás feladatait,
- együttműködés az óvoda zavartalan működés érdekében.

A fenntartóval való kapcsolattartás formái:

- vezetői értekezletek,
- kiállítások, rendezvények, központi ünnepeken való intézményi képviselet,
- munkamegbeszélések,
- adatszolgáltatás,
- írásos beszámoló.

1.6.3. Kapcsolat más nevelési szintekkel, egyéb intézményekkel

Az óvoda támogató-együttműködő kapcsolatot tart azon intézményekkel, amelyek az óvodába lépés előtt, az óvodai élet során és az óvodai élet után meghatározó szerepet töltenek be a gyermek életében. A kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodnak a feladatokhoz és a szükségletekhez. Fontosnak tartjuk a horizontális tanulást segítő kapcsolatok kialakítását, ápolását. Ezáltal célunk saját pedagógiai rendszerünk folyamatos jobbítása, a szakmai együttműködés lehetőségeinek felkutatása, a már bevált pedagógiai gyakorlatok megismerése.

Az általános iskolákkal, óvoda-iskola átmenet támogatása

- Az óvodából az iskolába való átmenet megkönnyítése érdekében leendő elsős tanítók nagycsoportosoknak tartott játékos foglalkozásai az iskolában és az óvodában mely foglalkozások a kudarcok megelőzését szolgálják. Kölcsönösen megismerheti egymás személyiségét a pedagógus és a gyermek: a beilleszkedés segítése, egyéni átvezetés.

- Nagycsoportosok részvétele az iskola alsós osztályai körében szervezett sportvetélkedőn.
- Óvodapedagógusok meglátogatják volt óvodásaikat az első osztályban.
- Nagycsoportosok számára - jeles napokhoz kapcsolódó játszóházak - szervezése az iskolák részéről - az iskola életének, épületének, az ott dolgozó felnőttek munkájának megismertetése az iskolába kerülő gyerekekkel.
- Együttműködési megállapodásban rögzítettek alapján hosszú távú együttműködés megalapozása és feltételeinek kialakítása, részvétel a közös érdekeket szolgáló programok előkészítésében és megvalósításában.
- Információs csatornák működtetése a két intézmény között a szülők minél jobb tájékoztatása érdekében (iskolai nyílt napok, sulivárók tájékoztató-bemutató szülői értekezletek, beiratkozási időpontok, tanítók bemutatkozása az óvodai szülői értekezleteken).
- Tanítói hospitálások az óvodában; munkatervi szinten szabályozott folyamatos szakmai kapcsolattartás az iskolával.

A zeneiskolával

- Hangszerbemutató a nagycsoportosoknak.
- „Hangverseny” látogatás a zeneiskolába.
- Információs csatornák működtetése a két intézmény között a szülők minél jobb tájékoztatása érdekében (iskolai nyílt napok, tájékoztató-bemutató szülői értekezletek).

A Felsőzsolcai Közösségi Házzal

- Kiállítások látogatása, esetenként kis műsorral készülünk egy-egy kiállítás megnyitójára.
- Részvétel a Közösségi Ház által szervezett kiállításokon (pl.: rajzverseny alkotásokból rendezett kiállítás).
- Óvodásaink részvétele a Közösségi Ház által szervezett városi szintű ünnepeken (szüreti felvonulás, anyák-napi megemlékezés, május 1-i majális, város-nap).
- Családi és gyermekprogramok ajánlása a családok számára.

A Városi Könyvtárral

- Ismerkedés a könyvtárral, könyvtári foglalkozások.
- Kézműves tevékenységek a könyvtár szervezésében.
- Bekapcsolódunk a könyvtár által - pályázati forrásokból biztosított egyéb programokba - kirándulás, vers-és mesemondó találkozók stb.

Más szolgáltatók

- A gyermekek fejlesztése, az óvodai nevelés során észlelt lemaradások megsegítése, családokban felmerülő problémák orvoslása, óvodásaink körében végzett egészségügyi szűrővizsgálatok elvégzése, illetve a segítségnyújtás lehetőségeinek felkutatása az intézményünkben viszonylag nagy számban jelenlévő nemzetiségi gyermekek és családjaik részére, e célból szoros a kapcsolatunk az alábbi intézményekkel:

- Felsőzsolcai Szociális Szolgáltató Központ - Gyermekjóléti Szolgálattal: A megfigyelési tapasztalatok függvényében az óvodapedagógus jelez a gyermekvédelmi felelős felé, aki a főigazgatóval való egyeztetés után továbbítja a jelzést a Gyermekjóléti Szolgáltatásnak.
- Egészségügyi szolgáltatókkal (óvodánk gyermekorvosa, védőnői hálózat, fogorvos) a kapcsolattartást az óvoda főigazgatója látja el. A védőnő a gyermekek ápoltságát kíséri figyelemmel havi rendszerességgel. A fogorvos ismeretterjesztő foglalkozásokat tart a gyermekeknek.
- Mindenkori szakmai-pedagógiai szolgáltatást ellátó intézményekkel a gyermekek megfigyelése, megismerése után- szükség esetén-a kapcsolatok felvételét az óvoda kezdeményezi, illetve a szülőt segíti a pedagógiai szakszolgálattal való kapcsolatfelvételben.
- Nemzetiségi önkormányzatokkal.
- Egyházakkal (hitoktatás).

Az intézményekkel az óvoda főigazgató és a gyermekvédelmi felelős feladata a kapcsolattartás.

Egyéb külső kapcsolatok

- Zsolca Tánc Népművészeti és Kulturális Egyesület
- Csiribiri együttes
- Utazó bábszínházak
- Mályi Természetvédelmi Egyesület
- Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület Bükki Helyi Csoport
- Baráthegyi Vakvezető és Segítő Kutya iskola Alapítvány
- BAZ Vármegyei Huszár és Lovas Hagyományörző Egyesület
- Ebnevelde
- Miskolc Városi Rendőrkapitányság, B.A.Z Vármegyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság
- Zsolca Tv - Zsolcai Hírmondó
- Együtt Egymásért „Péntek 17” Egyesület
- Szathmáry Király Ádám Kulturális Társaság
- Miskolci Második Esély Állatvédő Alapítvány
- Zsolca Kulturális Egyesület (Rozmaring Népdalkör)
- Aura Segítő Kutya Alapítvány

Célunk az együttműködés terén:

- a gyermekek fejlődésében a folytonosság biztosítása,
- a gyermekek személyiségének megismerése,
- a családok megismerése a gyermekek fejlesztéséhez,
- folyamatos, kétoldalú kommunikáció, melyet számos módon elősegít az intézmény, igazodva a család nyelvhasználati jellegzetességeihez,
- feladatok egyenes értelmezése,
- együttműködés és az ismeretek, információk rendszeres cseréje,
- a gyermekneveléshez nyújtandó segítségadás koordinálása,
- a kölcsönös bizalom megteremtése szülők aktív közreműködésére történő inspirálás saját gyermekeik óvodai nevelése terén,
- az óvodai és a szülői nevelés kölcsönös megismerése,

- az együttműködés szabályainak betartása,
- a közös célok megvalósítása a gyermek harmonikus személyiségfejlesztése érdekében,
- a tanulási tevékenységek és tanulási lehetőségek kialakítása és fenntartása az otthoni és a szabadidős környezetben is,
- a családok elköteleződésének támogatása,
- kapcsolattartás a segítő szakma képviselőivel,
- megérteni és elfogadni a gyermekek fejlődésének megfelelő nevelési programot/ nevelési tervet/szakmai programot,
- megfelelő nevelési stratégiákat alkalmazni,
- hosszú távú együttműködések építeni az intézményekkel,
- támogató kapcsolatokat létrehozni a többi szülővel,
- hasznosítani közösségi szolgáltatásokat.

2. Óvodakép – Gyermekkép

A gyermek fejlődő személyiség, fejlődését meghatározzák az öröklött adottságok és az őt körülvevő spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások. Szeretnénk, hogy gyermekeink olyanokká váljanak, akik társaikkal és a felnőttekkel való együttműködés során elsajátítják az együttélés szokásait, megtanulnak figyelni, alkalmazkodni, együtt érezni, miközben tolerálják egymás másságát. Azon dolgozunk, hogy e feladat sikerességéhez szükséges feltételeket folyamatosan javítsuk, a lemorzsolódás szempontjából veszélyeztetettséget növelő tényezők azonosítását követő, célzott és személyre szabott beavatkozások megvalósításával. Minden gyermek egyediség, individuum, ugyanakkor része egy közösségnek, szociális lény. Nevelésünk hatására testi és lelki szükségletei egyéneként, életkoruknak megfelelően változó ütemben alakulnak, illetve fejlődnek.

Gyermekközpontú, befogadó intézményként egyenlő hozzáférést biztosítunk minden ide járó gyermek számára a képességfejlesztéshez, a differenciált egyéni bánásmódhoz és a különböző óvodai programokhoz. Fontos számunkra, hogy minden óvodásunk egyenlő esélyt kapjon ahhoz, hogy személyisége fejlődjön, ennek érdekében életkorához és fejlettségéhez alkalmazkodó tevékenységeket biztosítunk megfelelő módszerek alkalmazásával, rugalmas tervezéssel, napirenddel, különös figyelmet fordítva a szabad játéokra. Hisz formálni, alakítani a gyermekeket csak közös együttneveléssel tudjuk annak érdekében, hogy biztosan eligazodjanak majd a nagyvilágban. Nevelőtestületünk széleskörű szakmai felkészültsége, innovációs törekvései, minőség iránti elkötelezettsége jelentik a biztosítékot céljaink eléréséhez.

Olyan gyermekeket szeretnénk nevelni, akik:

- tisztelettudóak a felnőttekkel és társaikkal szemben,
- tisztában vannak azokkal az alapvető magatartási - és kommunikációs formákkal, amelyek lehetővé teszik számukra a közösségi kapcsolatok kialakítását, megtartását és mélyítését,
- természetes módon, előítéletektől mentesen elfogadják a különbözőségeket, társaik és a környezetükben élő emberek másságát,
- ismerik és tisztelik elődjeink hagyományait, szokásait,

- szeretettel fordulnak az emberek felé,
- igényük az egészséges életvitel
- tesznek az állatvédelemért.

Fontosnak tartjuk, hogy óvodai nevelésünk eredményeképpen gyermekeink:

- szeressék hazánkat,
- ismerjék és tiszteljék szimbólumainkat (Himnusz, zászló),
- pozitív én-képpel rendelkezzenek,
- képesek legyenek az önálló logikus, humánus gondolkodásra,
- sajátítsák el az önkifejezés módjait a mozgásban és a művészeti tevékenységekben,
- majdan tevékeny, kezdeményező, alkotó emberek legyenek,
- képessé váljanak az empátiára, a toleranciára és mindazokra az alapvető képességekre, melyek a békés úton való konfliktusrendezést, a békés egymás mellett élést segítik,
- igényükké váljon az egész életen át tartó tanulás,
- az életkori sajátosságoknak megfelelően az IKT eszközöket használó, rugalmas tanulási utakat biztosító szemléletet előtérbe helyező nevelés-oktatás megvalósításában részesüljenek.

Környezetvédő pedagógiai munkánk során törekszünk arra, hogy:

- óvodásainkkal megértessük a fenntarthatóság lényegét, s arra neveljük őket, bánjanak takarékosan az erőforrásokkal,
- a környezettudatos magatartás alapjai, a környezetvédelem jelenjenek meg mindennapjaikban,
- váljanak nyitottá a természet szépségeinek felismerésére, legyen igényük annak védelme,
- önállóan és kreatívan keressék az újrahasznosítás lehetőségét,
- vigyázzanak környezetük rendjére, tisztaságára, tevékenyen vegyenek részt annak alakításában,
- ismerjék fel, hogy az ember többféle módon hat a természetre,
- tapasztalják meg az emberi gondoskodás eredményeit
- ismerjék meg a felelős állattartás alapjait.

Pedagógiai törekvésünk, hogy óvodáskor végére váljanak sokoldalúan fejlett személyiségekké. Jelenjenek meg azok a képességek, amelyek meghatározzák saját egyéniségüket, és segítik őket abban, hogy majdan beilleszkedjenek egy még nagyobb "közösségbe", a társadalomba.

2.1. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztése, fejlődésének segítése

2.1.1. Tehetséggondozás

A tehetség felismerése - a tehetségnevelés, fejlesztés, tehetséggondozás a tehetség elismerésével, azonosításával kezdődik.

Cél

Valósuljon meg a kiemelt figyelmet igénylő (tehetségígéretes) gyermekek azonosítása és gondozása az életkornak és egyéni sajátosságoknak legmegfelelőbb módszerekkel, célirányos eszközökkel.

Feladat

- Ingergazdag, motiváló környezet kialakítása, ahol a gyermekek egész nap tevékenykedhetnek, játszhatnak.
- Elfogadó, kiteljesedést segítő légkör megteremtése, ahol a gyermekek együttműködővé válhatnak.
- Az óvodába lépéstől kezdve a gyermekek teljes személyiségjellemzőinek, köztük a tehetségre utaló jeleknek a figyelemmel kísérése, spontán és célzott megfigyelések alkalmazásával.
- A szülői tapasztalatok, vélemények figyelembevétele a tehetséges családtagok esetéről.
- A tehetség ígéretes gyermekek erős oldalának támogatása és az esetleges gyenge területeinek fejlesztése.
- Az egyénre szabott személyiségfejlesztés megvalósítása a differenciálással és innovatív tanulási módszerek alkalmazásával.
- A gyermekek fejlesztése egyéni fejlesztési terv alapján történik.
- A sajátos nevelési igényű gyermeknek, tanulónak joga, hogy különleges bánásmód keretében állapotának megfelelő pedagógiai, gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai ellátásban részesüljön attól kezdődően, hogy igényjogosultságát megállapították. A különleges bánásmódnak megfelelő ellátást a szakértői bizottság szakértői véleményében foglaltak szerint kell biztosítani.

2.1.2. SNI, tanulási és beilleszkedési/magatartási nehézséggel küzdő gyermekek

Óvodánk az alábbi SNI-s gyermekeket tudja befogadni: látásfogyatékos, enyhén értelmi fogyatékos, beszéd fogyatékos. Az SNI-s, BTMN-s gyermekek integrált nevelését-fejlesztését úgy végezzük, hogy saját humán erőforrásunk mellett fogyatékoságuk típusának megfelelő külső szakember segítségét vesszük igénybe. Az ő munkájukat megsegítendő - útmutatásaik alapján végzik óvodapedagógusaink a sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztését.

Cél

A harmonikus, nyugodt, biztonságot nyújtó óvodai környezetbe integrálva, a gyermekek között természetessé váljon, hogy személyiségük különböző lehet, tolerálják a másságot.

A sajátos nevelési igényű gyermekek esélyegyenlőségének biztosítása, fejlődésének elősegítése, ezáltal javuljon életminőségük, s így a későbbiek során jobban be tudnak majd illeszkedni a társadalomba.

A rehabilitációs és rehabilitációs tevékenység legfontosabb területei:

- A kognitív funkciók fejlesztése.
- Alapmozgások kialakítása, a nagymozgások koordinálásának javítása, az egyensúlyérzék fejlesztése.
- Manuális készség, finommotorika fejlesztése.

- Kooperációs készség, a verbális és nonverbális kommunikáció fejlesztése, a beszédszervek ügyesítése, esetleges beszédindítás, a beszédmegértés fejlesztése, az aktív és passzív szókincs bővítése és a nyelvtani rendszer kiépítése.
- Játéktevékenység alakítása, adekvát játékhasználat elsajátítása.
- Szociális kompetenciák kialakítása, fejlesztése.
- Önkiszolgálás, személyes higiéné alakítása, fejlesztése.

Az integrált nevelésből adódó óvodapedagógusi feladatok:

- Óvodai programunk alapvető feladatának tartja az iskolai potenciális tanulási zavarok óvodáskori megelőzését. Segíti a hátrányos szociális környezetből jövő gyermekek felzárkóztatását, jól szolgálja a kisebb idegrendszeri működési zavarok – funkció zavarok rendezését.
- A differenciált fejlesztés alkalmazása, amely elősegíti az egyéni eltérések felismerését és a kompenzálást.
- Inkluzív szemlélettel a különbözőséget elfogadó viselkedés és magatartás kialakítása a gyermekcsoportokban különös figyelemmel a tolerancia, türelem, megértés, figyelmesség, segítőkészség, empátiás készségek alakítására.
- Az óvodapedagógus mindig vegye figyelembe a sajátos nevelési igényű gyermek terhelhetőségét illetően, hogy milyen a sérülés jellege, sérülés súlyosságának mértéke, illetve milyen a gyerek fizikai állapota.
- Ismerje fel és gondozza kiemelten a gyermekben rejlő kiemelkedő teljesítményt.
- Törekedni kell arra, hogy a nem, vagy kevésbé sérült funkciók tudatos fejlesztésével bővüljenek a kompenzációs lehetőségek.
- A napirend során a sérült gyerek mindig csak annyi segítséget kapjon, hogy önállóan tudjon cselekedni.
- Az óvodapedagógusnak a sajátos nevelési igényű gyermekek speciális fejlesztésének minél eredményesebbé tétele végett törekednie kell gyógypedagógiai ismeretei bővítésére akár továbbképzés, akár önképzés formájában.
- Az integráltan fejlesztett gyermekek számára lehetőség szerint biztosítjuk mindazokat a speciális eszközöket, egészségügyi és pedagógiai habilitációs, rehabilitációs ellátást, melyekre a szakértői és rehabilitációs bizottság javaslatot tesz.
- Az óvodapedagógusok szakmai kompetenciái hozzájárulnak a beilleszkedési problémák komplex értelmezéséhez, a viselkedésrendezés pedagógiai eszközeinek alkalmazásával. (A családokban sokasodó problémák következményeként a normál intellektusú, nehezen beilleszkedő, magatartási problémákkal küzdő gyermekek fejlesztése.)
- A magatartási problémák tüneteinek és kiváltó okainak feltárása.
- Hatékonyság, eredményesség, szakszerűség és célszerűség érdekében együttműködés a speciális szakmai segítőkkel: gyógypedagógussal, pszichológussal, logopédussal, tiflopedagógussal, fejlesztő pedagógussal.
- Szükség szerint fejlesztési javaslat, kontrollvizsgálat, egyéb jellegű vizsgálatok kérése szakintézménytől.

2.1.3. A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek

Cél

A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatása, hátrányaik kompenzálására, esélyegyenlőség biztosítás.

Óvodásainkat közvetetten segítjük az iskolai közösségbe történő beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlődésében.

A szociális hátrányok enyhítését segítő pedagógiai tevékenységek:

- A szociálisan hátrányban lévő gyermekek tekintetében differenciált foglalkozás keretében csökkentjük a hátrányból fakadó esetleges lemaradást a gyermek fejlődési üteméhez igazodva.
- Feladatunk a családokkal való - együttműködésre készítő - kapcsolattartás.

A hátrányos helyzet leggyakoribb okai:

- Környezeti okok lehetnek:
- Sok gyermekes család: 3 vagy több gyermek.
- Szűkös lakásviszonyok: a család magas létszáma, több generáció együttélése.
- Szülők iskolázatlansága.
- Nevelési hiányosságok: kettős nevelés, felügyelet és gondozás hiánya, helytelen bánásmód (brutalitás), érzelmi sivárság, közömbösség, könnyelmű, felelőtlen életvitel, bűnöző családi háttér negatív hatású baráti kör.

Anyagi okok lehetnek:

- Munkanélküliség, létminimum alatti 1 főre jutó jövedelem.
- A szülő csökkent munkaképességű vagy munkaképtelen.
- A kereset nem a család szükségleteinek kielégítésére fordítódik.

Egészségügyi okok:

- Születési rendellenesség vagy szerzett fogyatékosság, mozgáskorlátozottság.
- Érzékszervi károsodás (látás, hallás...), szervi rendellenesség.
- Tartós betegség.
- Idegrendszeri, pszichés problémák (szülő és/vagy gyerek).
- Higiénés hiányosságok.

A gyermek személyiségében rejlő okok:

- Értelmileg, érzelmileg visszamaradt.

Feladataink a szociális hátrányok enyhítése érdekében:

- A gyermekeket megillető jogok érvényesülése az óvodán belül, szükség esetén védő-óvó intézkedésekre javaslatot teszünk.
- Veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekek óvodába járásának elősegítése.
- A sajátos nevelési igényű gyermekekkel való fokozott törődés.
- Törekedni a szociokulturálisan veszélyeztetett gyermekek felzárkóztatására, óvoda-iskola átmenet támogatása.
- Az új óvodások befogadásának elősegítése, beilleszkedésük zökkenőmentessé tétele.
- Gyermekek és a családok minél jobb megismerése, együttműködő kapcsolat kialakítása és ápolása.

- Egészségnevelés.
- Sport és egyéb mozgástevékenységek megismertetése, megszerettetése.
- Mozgáslehetőség biztosítása.
- Jelzőrendszer működtetése a széles körű intézményi együttműködés keretében: orvos, védőnő, Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat, Helyi Cigány Kisebbségi Önkormányzat.
- Differenciált fejlesztés, az anyanyelvi képességek hátrányainak csökkentése, együttműködés külső szakemberekkel (logopédus).
- Tehetségígéretes gyermekek felkészítése.
- Kulturális rendezvények csoportos látogatása.
- Igény szerint ügyelet biztosítása.
- A gyermekvédelmi felelős szükség szerinti részvétele a családlátogatáson.

Tevékenységeink a szociális hátrányok enyhítésére:

- Rendszeres családlátogatások, kapcsolattartás, szülői értekezletek, fogadó órák szervezése.
- Gyermekvédelmi felelős részvétele egy-egy szülői értekezleten, ahol ismerteti a szülőkkel a Gyermekvédelmi Törvény néhány fejezetét; a támogatások lehetséges formáit, ill. igénybevételük lehetőségeit.
- Jó kapcsolat kiépítése a helyi gyermekvédelem rendszerében érintett szervekkel, személyekkel (BAZ Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Felsőzsolcai Telephelye, Gyermekjóléti Szolgálat, védőnők, gyermekorvos, logopédus, szükség esetén gyámügyi előadó, rendőrség, jegyző, szociális segítő).
- Egyéni bánásmód érvényesítése.
- Élménypedagógiai módszerek alkalmazásával a hátrányos helyzetű családok óvodai programokba való bevonása.

Szülőknél felajánlott segítség:

- Neveléssel, életvitellel kapcsolatos tanácsadás, külső segítség felajánlása.
- Közös programokon történő részvételi lehetőség az óvodában: nyílt napok, játszóházak, előadások, ünnepek.
- Praktikus ismeretek elsajátíttatása.
- Az önművelés igényének kialakítása.
- Egészséges életmódra nevelés.
- A szabadidő tartalmas eltöltésének igénye.

Szervezési feladatok:

- A hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodai beiratásának támogatása – kapcsolatfelvétel a védőnővel.
- Kapcsolatfelvétel a fenntartó önkormányzat anyakönyvi nyilvántartó rendszerével. Az óvodai előjegyzést követően, azon szülők írásbeli megkeresése, akik nem jelentkeztek óvodai felvételre.
- Érzelem gazdag, családias óvodai légkör kialakítása.
- Nyitott óvodai működés fenntartása a szülőkkel a házirendnek megfelelően.

- A HHH, HH gyermekek körében a hiányzások folyamatos figyelemmel kísérése.
- Jelzőrendszer működtetése a széles körű intézményi együttműködés keretében: orvos, védőnő, Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat, szociális segítő, Felsőzsolca Város Roma Nemzetiségi Önkormányzat, Jegyző.
- A szülők munkába állását lehetővé tévő nyitvatartás kialakítása.
- Nevelőtestület együttműködése (rendszeres team munka valamennyi munkatárs részvételével, esetmegbeszélések, hospitálások).
- Az óvodába lépéskor anamnézis, majd beilleszkedési tapasztalatok rögzítése. Saját megfigyelésen alapuló mérőeszközünkkel történő mérés és értékelés, a gyermekek képességének feltérképezése és dokumentálása.

3. Óvodai nevelésünk célja és feladatai

- Örömmel járjanak a gyerekek az óvodánkba, érezzék jól magukat.
- Egyéni fejlettségükhöz, igényeikhez, szükségleteikhez, érési tempójukhoz igazodó, a gyermeki szabadságot tiszteletben tartó differenciált személyiségfejlesztés.
- Hátránykompenzálás és tehetséggondozás, a tanuláshoz szükséges képességek és részképességek megalapozása és fejlesztése a játékba és szervezett tevékenységekbe ágyazottan.
- Sajátos nevelési igényű gyermekek (beszéd, enyhe értelmi fogyatékos, látásfogyatékos) inkluzív nevelése - logopédus, gyógypedagógus, tiflopedagógus irányításával - a családdal történő szoros együttműködés keretében.
- Egész életen át tartó tanuláshoz szükséges kompetenciák kialakítása.
- Kreatív, környezettudatos szemléletmód átadásával olyan generáció nevelése, akik a fenntarthatóság érdekében cselekedni lesznek képesek.
- A nemzetiséghez tartozó és migráns (amennyiben ilyen irányú igény jelentkezik) gyermekek esetében támogatjuk a nemzetiségi önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését, az interkulturális nevelésen alapuló társadalmi integráció lehetőségét, az emberi jogok és alapvető szabadságjogok védelmét, lehetőséget teremtünk ahhoz, hogy a gyermekek megismerhessék egymás kultúráját, anyanyelvét.
- Előítéletek lebontása, a negatív sztereotípiák mellőzése.

3.1. Nevelési alapelvek

Az Óvodai nevelés országos alapprogramjában megfogalmazott pedagógiai alapelvek:

- A gyermeki személyiséget tisztelet, elfogadás és szeretet, bizalom és megbecsülés öveze.
- A gyermeki személyiség teljes kibontakoztatása (a genetikai adottságokon túl a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó).
- A gyermeket megillető különleges védelem.
- A nevelés a család joga és kötelezettsége (ebben az óvodánk esetenként hátránycsökkentő szerepet tölt be).
- Alapvető szabadságok tiszteletben tartásának megerősítése egyenlő hozzáférés biztosításával.
- Az integrált-, a migráns gyerekek nevelését támogató szemlélet, önazonosságuk megőrzése, multikulturális nevelésen alapuló integráció biztosítása.

- Az esélyegyenlőséget, a hátrányt csökkentő pedagógiai attitűd.

Programunk alapját ezen elvárások adják, melyre építve az alábbiakban fogalmaztuk meg saját nevelési elveinket:

- Az érzelmi, erkölcsi és közösségi nevelés segítésének elve.
- Komplexitás elve.
- Minél több érzékszervre ható megtapasztalás, empirikus megismerési folyamat előnyben részesítése.
- Tevékenységközpontúság elve.
- Játékközpontúság elve.
- Differenciálás elve, a gyermek egyéni képességeinek és készségeinek kibontakoztatása során egyenlő bánásmód követelményének érvényesítésének elve.

3.2. Nevelésünk alapvető feladatai

Óvodánk nevelési rendszerében az alábbi feladatokat tartjuk kiemelten fontosnak, amelyek átszövik óvodai nevelésünk egészét.

3.2.1. Az egészséges életmód alakítása

Cél

Egészséges, biztonságos és higiénikus környezetben az óvodás korú gyermekek egészség- és környezettudatos életmódjának alakítása, kedvezőtlen hatások kivédése, testi-lelki sérülések megelőzése.

Feladat

- A gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése.
- A harmonikus összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése.
- A gyermeki testi képességek fejlődésének segítése.
- A gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése.
- Az egészséges életmód - testápolás, étkezés, öltözködés, pihenés, betegségmegelőzés, lelki egészség megőrzés - szokásainak alakítása.
- A családokkal együttműködve egészséges életvitel szemléletének formálása.
- Óvodásaink ismereteinek bővítése számukra eddig ismeretlen növényekről, gondozásukról, felhasználási módjaikról, az egészségünkre gyakorolt jótékony hatásairól.
- Óvodásaink fejlődéséhez és fejlesztéséhez egészséges és biztonságos környezet biztosítása.
- Szükség szerint megfelelő szakemberek bevonásával speciális gondozó, prevenció és korrekciós testi-lelki-nevelési feladatok ellátása.
- A gyermek egyéni testi szükségleteit differenciáltan kielégítő védő-óvó-ellátó feladat.
- Egyéni adottságok ismeretében a mozgáskészség differenciált fejlesztése, tartás- és lábboltozat javító prevenció feladatok.
- Környezettudatos magatartás megalapozása, a környezet védelmével, óvásával és fenntarthatóságával kapcsolatos szokások kialakítása.
- Életvezetési készségek fejlesztése, amelyek szükségesek a problémamegoldáshoz, a rugalmas alkalmazkodóképességhez, a nehézségek leküzdéséhez, a mérlegelő

gondolkodáshoz, a hatékony kommunikációhoz. Az életvezetési készségeken alapuló nevelés hozzásegíti a gyermekeket azon ismeretek, készségek, képességek megszerzéséhez, amelyek szükségesek az egészséges életmód kialakításához.

Tartalom

A szűkebb és tágabb élő társadalmi környezet megismerésére sétákat és kirándulásokat szervezünk. Folyamatos megfigyelési lehetőséget biztosít a gyógy- és fűszerkert, veteményeskert, a csoportszobákban kialakított élősarok.

Csoportszobai foglalkoztatóink tágasak, napfényesek, a színek, formák kiválasztásánál törekszünk a harmónia megteremtésére.

A csoportszobai játékok méretben, formában megfelelnek az adott életkornak, könnyen tisztán tarthatók. Játékvásárláskor fő szempont számunkra, hogy esztétikus, ízléses, természetes anyagból készült, biztonságos legyen, mindemellett, hogy fejlesztő hatással bírjon. Mindezeket az óvodában, illetve a csoportszobákban úgy helyezzük el, hogy a gyerekek számára a nap bármely szakában hozzáférhetőek legyenek. A gondozás a gyermekek testi szükségleteinek kielégítésére irányuló tevékenység, melynek során fontos szokásrendszert alapozunk meg. Ezek a szokások az állandó példamutatás mellett a gyermekek fejlettségének megfelelő szinten valósulnak meg. Annak érdekében, hogy a szokások automatizálódása terén jelentős lépéseket tegyenek meg óvodásaink, gyermekléptékű a gondozási feladatokhoz illő intim környezet kialakítására törekszünk. A gondozási teendők végzése során lehetőség nyílik arra, hogy a gyermekeket takarékosásra ösztönözzük. A gyermeki lét ritmusához igazodó napirenddel a biztonságérzetüket igyekszünk erősíteni. A kulturált étkezés szokásainak megalapozása, elmélyítése fontos része az egészséges életmód kialakításának.

Öltözködéskor a zsúfoltság elkerülhető, ha azt folyamatossá tesszük. A kényelmes, egészséges ruhák és lábbelik fontosságára felhívjuk a szülők figyelmét. Öltözködés közben gondosságra, egymás segítségére neveljük a gyermekeket és a teljes önállóság elérését tűzzük ki célul.

Az egészséges életmód fontos eleme a levegőzés. Az évszaktól és az időjárástól függően a lehető legtöbb időt töltjük a gyerekekkel a szabadban.

A rendszeres pihenésre szüksége van a növekvő szervezetnek. A pihenés két formáját - aktív és passzív - úgy valósítjuk meg, hogy a több mozgást igénylő tevékenységek közé viszonylag kevesebb mozgást igénylő tevékenységet iktatunk be. Bár nem rendelkezünk csak alvásra szolgáló helyiséggel, messzemenően gondoskodunk a pihenéshez szükséges kiegyensúlyozott, feszültségmentes légkör meglétéről. Ezt szolgálja például a pizsamába történő átöltözés, az otthonról hozott és alváskor fokozottabban igényelt apró, kedves tárgy, valamint az elalvás előtti mese, időnként altatódal. Igazodva a gyermekek eltérő alvásigényéhez, lehetővé tesszük a folyamatos felkelést, figyelve a tovább alvók nyugalmaára.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- A testápolással kapcsolatos teendőket önállóan, igény szerint végzi, testápolással kapcsolatos szokások automatizálódnak.
- Az öltözködést önállóan, kis segítséggel végzi, képes segítséget adni társainak.
- Kialakult igénye a rendezett környezetre, ruházatára.
- Változatosan, kulturáltan étkezik, hajlandó új ízek megismerésére.
- Egészsége védelmében betartja a balesetvédelmi szabályokat.

- Igényli a rendszeres - egészséges életvitelhez kapcsolódó - tevékenységeket (mozgás, kirándulás, környezet gondozása, kerti munka).
- Kialakulnak a környezettudatos magatartás szokásai, a fenntarthatósághoz kapcsolódó szokás- és normarendszer.

3.2.2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés biztosítása

Cél

Nyugodt, szeretetteljes légkör biztosításával, állandó értékrend átadásával önkifejező, toleráns, kiegyensúlyozott személyiségjegyek kialakítása, formálása. Pozitív érzelmi kapcsolatok kialakítása, az érzelmekre épülő kapcsolatteremtő és megtartó képességek formálása, erősítése közösségen belül.

Feladat

- Már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások biztosítása, mert az óvodás gyermek legfőbb igénye az érzelmi függőségeinek kielégítése, az érzelmi biztonság.
- Az óvodapedagógus - gyermek, a dajka - gyermek és gyermek - gyermek kapcsolatot pozitív érzelmi attitűd jellemezze.
- Segítsük a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését és én-tudatának alakulását, engedjünk teret önkifejező törekvéseinek. A szociabilitás fejlesztése, melynek összetevője egyrészt egy belső igény a kapcsolatfelvételre, másrészt az erre való képesség. Alakításának eszközei: empátiás átvitel, modellhatás, tudatos szoktatás.
- A gyermekek önbecsülésének, önértékelésének, és hatékonyság érzésének fejlesztése.
- A társas kompetenciák esetében a tolerancia, a szolidaritás és együttműködési képességek fejlesztése.
- Lehetőség biztosítása ahhoz, hogy a gyermek kielégíthesse természetes társas szükségleteit. Képesé kell tennünk őket arra, hogy felmérjék helyzetüket, státuszukat a csoportban, legyenek kooperatívak, kompetensek, autonómok.
- A közösségi nevelés szempontjából különös jelentőségű a közös élményekre épülő, közös tevékenységek gyakorlása. Olyan óvodai élet szervezésére törekszünk, amely segíti a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (pl.: együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség, illem) és akaratának (ezen belül önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának) fejlődését, a szokás- és normarendszerének megalapozását.
- A kiemelt figyelmet érdemlő gyermekek esetében jelentős az óvoda támogató szerepe, felelőssége a speciális megsegítést végző pedagógusok biztosításával, illetve a velük történő szoros együttműködéssel.
- A gyermekek megfigyelése, felmérése, a beilleszkedés elősegítése.

Tartalom

A gyermek nyitottságára építve elősegítjük, hogy a gyermekekben kifejlődjenek:

- A szociális érzelmek (együttérzés, segítőkészség, bizalom, részvét, örömszerzés, bánat, fájdalomkózos felismerése).
- Az esztétikai érzelmek (természeti és ember alkotta világ szépségének befogadására való igény viselkedésben, kommunikációban és tevékenységben).

- Az erkölcsi érzelmek (igazságosság, lelkiismeretesség, felelősségérzet megtapasztalása, őszinteség).

Óvodai csoportjainkban az érzelmi biztonság, az otthonosság, a szeretetteljes légkör érdekében az alábbiakat tartjuk fontosnak:

- A gyermek megismerését a családban az óvodába lépés előtt.
- A folyamatos beszoktatást.
- A szülők számára segítségnyújtás pedagógiai kérdésekben.
- A szocializálást, a jó közérzet kialakulását, a sok közös élményt, egymás megismerését szolgáló programok, tevékenységek biztosítását.
- A nap folyamán lehetőség biztosítását arra, hogy a gyermek az őt ért (esetleg fel nem dolgozott) élményeket, hatásokat kijátssza, elmondja.
- A felmerülő konfliktushelyzetek megoldása, kezelése.
- Természetesnek tartjuk a hibázási lehetőségeket, próbálkozásokat a felmerülő problémás helyzetek megoldása során.

A befogadást illetően óvodapedagógusaink arra törekszenek:

- Mindenkor olyan megoldást találjanak és alkalmazzanak, amely a lehető legkönnyebbé teszi a kisgyermek számára a családból való kilépését, illetve az óvodai élethez való alkalmazkodását.
- A kisgyermek én-központúsága alapján elsősorban önmagára képes figyelni, ezért fontos számunkra, hogy emocionális alapon fokozatosan kifejlesszük azokat a mechanizmusokat, amelyek segítségével képessé válik másokkal is törődni, környezetére figyelni.
- Meggyőződésünk, hogy az együttéléshez szükséges erkölcsi normák és tulajdonságok csak akkor fejlődnek ki, ha a gyermek állandóan gyakorolja a társait figyelembe vevő magatartásmódokat és felépítjük az ennek megfelelő magatartást.

„Zöld” tartalomként munkánkban kiemelt jelentőségűnek tartjuk olyan pedagógiai attitűd kialakítását, amely segíti a gyermekben a szűkebb és tágabb környezet megismerését, a fenntarthatóság biztosítását, megalapozza a hazaszeretetüket, szülőföldhöz való kötődésüket nemzeti identitástudatukat. Mindez az érzelmi biztonságot nyújtó óvodapedagógus és az óvoda alkalmazottai közötti kommunikáció, bánásmód, viselkedés modellhatásával és a gyermeki viselkedésre adott visszajelzéseivel valósul meg. Olyan mintát nyújtunk a gyermekeknek és rajtuk keresztül a szülői közösségnek, amely hozzájárul a felelős állattartás és az állatvédelem iránti elkötelezettség növekedéséhez ezáltal tovább fejlődik állatokhoz való pozitív hozzáállásuk.

Óvodánkban a gyermek személyiségfejlődése széles tevékenységbázison nyugszik. Így a játék, a munka, a tevékenységbe ágyazott tanulás mind-mind olyan tevékenység, amely segíti a gyermekek közötti együttműködés, kooperáció létrejöttét és a hatékony kommunikáció fejlődését.

Óvodásaink életében a játéka a vezető szerep. A játékban alakulnak ki a gyermekek azon képességei, tulajdonságai, amelyek lehetővé teszik, hogy fejlődésük magasabb szintre jusson.

Az együttes tevékenység hatására a tevékenység élménye felerősödik és ez fokozott motivációt jelent. A gyermekek együtt élnek át sikereket, örömeket és ezt keresik a továbbiakban.

Az együttműködés a közösségi magatartás alapvető formája, amely létrejöttében már széleskörű ismereteket kíván a gyermektől, illetve ezek az ismeretek az együtt tevékenykedés során tovább pontosodnak, finomodnak. A kortárs kapcsolatok szerepe nagy hatású a közösségi nevelésben. Jelentősége a személyiségfejlesztésben biztosítja az egészséges én-fejlődéshez a sokoldalúságot, az összehasonlítási lehetőséget, a reális önismeret-önértékelés alakulását.

A csoportközeg segíti, lerövidíti a tapasztalatszerzés útját, konfliktuskezelési technikák gyakorlására ad lehetőséget. Alkalmat ad a probléma több irányú megközelítésére, így rugalmas gondolkodásmódot, problémamegoldó gondolkodást alakít. A csoport növeli a társas hatékonyságot, fokozza a szociális erőt, közvetítő hatású.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- Életkorának megfelelő ismeretekkel rendelkezik saját magáról, kiegyensúlyozott, nyitott, toleráns.
- Képes önmagától a csoport érdeke szerint háttérbe helyezni egyéni érdekeit.
- Kapcsolatai kialakításában önállóság, odafigyelés, elfogadás jellemzi.
- Rendelkezik az iskolai életmódhoz szükséges érzelmi készséggel.
- Birtokában van az elfogadott értékrendhez szükséges viselkedési normákkal.
- Ismeri életkorának megfelelően szűkebb és tágabb természeti és társadalmi környezetét, kötődik hozzá.
- Kialakulóban vannak azok a viselkedési szokások, melyek lehetővé teszik a környezettudatos, állatbarát magatartás normarendszerének elsajátítását és alkalmazását, a fenntarthatóság megvalósítását.

3.2.3. Az anyanyelvi-, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Az anyanyelv fejlesztése

Az anyanyelvi nevelés, a kommunikációs képességfejlesztés specialitása abból adódik, hogy szinte valamennyi óvodai tevékenységet áthatja. A kommunikáció eszköz arra, hogy környezetünkkel érintkezzünk, de eszköze az önkifejezésnek és a gondolkodásnak is.

Cél

Az anyanyelv ismeretének, megbecsülésének, szeretetének alapozása. Beszélő környezet biztosításával - melyben a gyerekek szívesen beszélnek - sajátítsák el magyar anyanyelvünk helyes használatát. Szívesen és örömmel beszéljenek. Az érthető, kifejező beszéd készségének kialakítása.

Az általánosan érvényes illemszabályok elsajátíttatása, a kapcsolatteremtés elemi szabályainak megismertetése.

Feladat

- A mindennapokban a gyermekek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartása, odafigyelve a gyermeki kérdések meghallgatására és megválaszolására.
- A kommunikáció különböző formáinak alakítása beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel.
- Anyanyelvi játékok segítségével a magyar beszéd sajátosságainak megismertetése, elsajátíttatása.
- A mindennapos mese (mesélés) során a képzelet fejlesztésén túl a gyermeki kifejezőkészség fejlesztése, szókincsbővítés.
- Kommunikációs (verbális, nonverbális) jelzések felismertetése, használatának gyakorlása.
- Modellértékű óvodapedagógusi megnyilvánulások.
- A gyermekek megismertetése a későbbi társas együttéléshez szükséges kulturált érintkezési és magatartásformákkal.
- A befogadástól kezdődően egyéni differenciálás az eltérő kommunikációs tapasztalatok miatt eltérő beszédkészséggel érkező gyermekek fejlődési különbözőségeinek figyelembevételével.

Óvodapedagógusi kompetenciák az anyanyelvi fejlesztés során:

- Az anyanyelvhez való pozitív attitűd kialakítása.
- A kommunikációban használt metakommunikációs eszközök ismerete, használata.
- A helyes szó-, illetve nyelvhasználaton túl törekvés a változatos kifejezőmódra.
- Nyelvtanilag helyes írás, kiejtés, szövegalkotás.
- Változatos kérdéstípusok használata, gazdag szókincs.
- A kultúrák közötti kommunikáció iránti pozitív attitűd kialakítása.
- A verbális interakció különféle típusainak (beszélgetés, interjú, vita stb.) ismerete.
- Különböző üzenetek közlése írásban és szóban, illetve azok megértése vagy másokkal való megértetése változatos helyzetekben, különböző céllal.
- Különböző szövegek olvasása és megértése a különböző céloknak (információszerzés, tanulás vagy szórakozás).
- Mások véleményeinek és érveinek nyitott módon történő megközelítése, konstruktív, kritikai párbeszéd folytatása.
- A nyilvánosság előtti magabiztos, szabatos, megfogalmazás, megszólalás választékos stílus.
- Az irodalom szeretetének elsajátítása.

Az értelmi fejlesztés és nevelés

Cél

A gyermekek életkori és egyéni sajátosságaira, meglévő tapasztalataira, ismereteire, élményeire, spontán érdeklődésére, illetve a benne fellelhető ösztönös tudásvágyra építve változatos tevékenységformák biztosításával minél szélesebb ismeretek nyújtása természeti és társadalmi környezetünkről az egyéni szükségleteket figyelembe véve.

Feladat

- A dolgok, jelenségek - lehetőség szerint - természetes környezetben, tevékenységekben és élethelyzetekben való megfigyelésének, gyakorlásának biztosítása.
- A minél több érzékszervre ható tapasztalatszerzési, megfigyelési lehetőségek biztosítása, melyek sokoldalúan fejlesztik a gyermekek auditív, vizuális, taktilis érzékelésre épülő képességét.
- Képesé kell tennünk a gyerekeket arra, hogy különböző tevékenységekben és élethelyzetekben a megszerzett tapasztalataikat, ismereteiket rendszerezék, bővítsék, gyakorolják, s mindezek ösztönözzék őt ökológiai rendszerben való gondolkodásra.
- Annak megsegítése, hogy az értelmi fejlődésben az óvodás gyermek elérje az észleléses finommozgásos funkciók maximális szintű működését, amelyhez a nyelvi – szimbolikus megismerési szint szervesen kapcsolódik.
- A gyermekek egyéni igényeinek figyelembevételéhez megfelelő módszerek, eljárások alkalmazása.
- Játékos, mozgásos tevékenységeken keresztül minél több megtapasztalásra épülő ismeretszerzés.
- Értelmi képességek (érezékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és kreativitás fejlesztése.
- A természeti-emberi-tárgyi környezet iránti érdeklődés felkeltése.
- Az elfogadásra, az együttműködésre, önállóságra, találékonyságra, kapcsolatfelvételtre való képességek fejlesztése.
- Az iskolai életmódra történő felkészítés a kommunikációs készség megfelelő szintre történő eljuttatásával.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- Életkorának megfelelő szintű beszédészleléssel és megértéssel rendelkezik.
- Spontán beszédhelyzetekben beszédaktivitása megfelelő.
- Biztonsággal alkalmazza a nyelvi és kommunikációs képességeit, felismeri és alkalmazza a nonverbális eszközöket.
- Aktív és passzív szókincse fejlettségi szintjének megfelelően gazdag.

4. A három év alatti gyermekek gondozása – nevelése

Cél

A gondozási tevékenységek legyenek a pedagógus és a kisgyermek közötti interakciójának bensőséges, intim helyzetei.

A gondozás járuljon hozzá a személyes kapcsolatok pozitív alakulásához és a nevelési feladatok megvalósulásának egyik kiemelt színtere legyen.

A kisgyermek a játékon, a gondozási helyzeteken és egyéb tevékenységeken keresztül ismeretekhez, élményekhez, tapasztalatokhoz jusson, átélhesse a spontán tanulás örömét, erősödjön meg benne a világ megismerésének vágya.

Kíváncsiságának fenntartásával, pozitív visszajelzések biztosításával segítsük kezdeményezéseit, megteremtve ezáltal az egész életen át tartó tanulás igényének, folyamatának biztos alapjait.

Feladat

- A családok támogatása, annak erősségeire építve a szülői kompetencia fejlesztése.
- Kölcsönös bizalmon alapuló partneri kapcsolat kialakítása.
- Elfogadó, empatikus, hiteles nevelői magatartás.
- Egészségvédelem, az egészséges életmód megalapozása.
- A harmonikus testi és lelki fejlődéshez szükséges egészséges és biztonságos személyi és tárgyi környezet megteremtése.
- Az egészségnevelés érdekében az alapvető higiénés szokások kialakítása.
- Törekedni kell az együttélés szabályainak elfogadtatására, a mások iránti nyitottság megőrzésére.
- A kisgyermek beszédkészségének fejlesztése érdekében az ingerekben gazdag, tiszta nyelvi környezet biztosítása, a kommunikációs kedv felkeltése és fenntartása a gondozás minden helyzetében, mondókák, énekek, versek, mesék közvetítésével.
- A kisgyermek fejlődésének nyomon követése, dokumentálása, támogatása.
- Az esetlegesen felmerülő fejlődésbeli lemaradások, megtorpanások felismerése és jelzése.
- A játék feltételeinek biztosításával és mintaadó magatartásával az elmélyült, nyugodt játéktevékenység, kreativitás támogatása.
- Balesetmentes mozgástér, mozgásfejlesztő játékok biztosítása.

5. Az óvodai élet tevékenységkeretei és formái

Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődésük nyomon követését különböző kötelező dokumentumok szolgálják. Az óvodai nevelés csak a jóváhagyott pedagógiai program alapján valósulhat meg és a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg, az óvodapedagógus feltétlen jelenlétében és közreműködésével.

A gyermekek a tanköteles korukat megelőző nevelési évben a későbbi eredményes iskolai előrehaladáshoz fontos képességeik és készségeik fejlesztése érdekében az óvodai csoportokban naponta összesen 45 perces időkeretben, a feladatra differenciált, a gyermek egyéni terhelhetőségéhez igazodó – amennyiben az infrastrukturális adottságok lehetővé teszik, külön térben szervezett – iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységben vesznek részt.

A tanköteles korú, de az óvodában nevelkedő gyermekeket tanköteles korukat megelőző nevelési évben járóknak kell tekinteni.

A gyermek fejlődésének nyomon követése a tanköteles kor betöltését megelőző nevelési évtől az iskolai tanulmányok megkezdéséhez szükséges készségek és képességek rögzítésével egészül ki a kötelező dokumentumban az iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység tervezése érdekében.

A gyermekek fejlődésének vizsgálata céljából a tanköteles kor betöltésekor nevelési évben diagnosztikus mérési rendszer alkalmazható.

A gyermek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a hetirend biztosítja a feltételeket, melyek a megfelelő időtartamú, párhuzamosan

is végezhető, differenciált tevékenységek, valamint a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5–35 perces) csoportos tevékenységek tervezésével, szervezésével valósulnak meg. A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre. A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermeknek.

A jó napirendet folyamatosság és rugalmasság jellemzi, amely igazodik a gyermekek motiváltságához, aktivitásához és a változó környezethez. Fontos a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása, a játék kitüntetett szerepe. A napi- és hetirendet a gyermekcsoport óvodapedagógusai alakítják ki.

Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán és szervezett tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, az óvodapedagógus által kezdeményezett párhuzamos tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg.

Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése, amely elsősorban játékba integrált tevékenységekben, cselekvésekben valósul meg.

A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, több érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése.

5.1. Játék

Cél

A szabad, elmélyült játék adta lehetőségek kiaknázásával a gyermekek teljes személyiségfejlődésének a megvalósulása. A játék során az óvodás szerezzon tapasztalatokat a külvilágról és önmagáról, élethelyzetekhez kapcsolódó benyomások megnyugtató feloldásáról. Legyen öröme a játékban, bontakozzanak ki egyéni vágyaik és ötleteik, szabadon és kreatívan használják a rendelkezésre álló eszközöket.

Tartalom

A játék - szabad képzettársításokat követő szabad játékfolyamat - a kisgyermek elemi pszichikus szükséglete, melynek mindennap visszatérő módon, hosszan tartóan és lehetőleg zavartalanul ki kell elégülnie. Élményein keresztül, tapasztalatokhoz jut a tágabb és szűkebb, élő és élettelen környezetéről. Szert tesz olyan képességekre, attitűdökre, melyek segítségével alkalmassá válik, hogy környezettudatos, problémamegoldó, hagyománytisztelő emberré váljon.

A játék kiemelt jelentőségű tájékozódó, a pszichikumot, a mozgást, az egész személyiséget fejlesztő, élményt adó tevékenység. Megkönnyíti a szocializáció útját, e tevékenység során folyamatosan gyakorolják az egymáshoz való alkalmazkodást, együttműködést, a kölcsönös kommunikációt, s mindeközben bővül aktív szókincsük, fejlődik beszédkészségük.

Az óvoda és az óvodapedagógus feladata:

- Az óvodapedagógus utánozható mintát ad a játéktevékenységre, majd, amikor a szabad játékfolyamat kialakult, bevonható társ marad, illetve segítőtvé, kezdeményezővé lesz, ha a játékfolyamat elakad.

- Az életkornak és a képességeknek megfelelő, egyszerű, alakítható, a gyermeki fantázia kibontakozását segítő játékeszközök és alapanyagok biztosítása a gyermekek számára elérhető módon.
- Inspiráló csoportléggör, a tevékenység és a gyermekek létszámának megfelelő hely biztosítása.
- Egybefüggő és hosszan tartó játékidő biztosítása az elmélyült játék érdekében.
- Élményszerző lehetőség biztosítása a különböző játékformákhoz, a gyakorlójátékokhoz, a szimbolikus játékokhoz, a konstruáló játékokhoz, a szabályjátékokhoz.
- A csoportszobákban minden játéknak megvan a maga helye, pl.: vizuális sarok, építő-mesélő szőnyeg. Vannak állandó és variálható sarkok, elkülönített részek, de az óvodapedagógus feladata olyan alkotó, nyugodt léggör biztosítása, amely lehetőséget ad a gyerekeknek arra, hogy a kitalált játékhoz a csoportszobát átrendezhessék.
- Vegyes életkorú csoportjaink lehetőséget biztosítanak a klasszikus és általuk szervezett játékfajták egyidejű megjelenítésére.
- Elfogadjuk és támogatjuk a játékban a szabad társválasztásra jellemzőt, amely szerint a félrehúzóds, az egyedüllét lehetősége bármely gyermek számára fontos.

A szabad játék

Az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakozását. Megteremti a feltételeket, szükség és igény szerint együtt játszik a gyerekekkel, a játék folyamán támogatja, serkenti, ösztönzi őt. A napirend időbeosztásának kialakításánál kiemelt szerepet kap a szabad játék.

Óvodapedagógusaink a játékkal kapcsolatos partneri szerepüket akkor változtatják meg, ha:

- a gyermek igényli az óvónő részvételét vagy segítségét,
- a kialakult szabályok sérülnek,
- a konfliktus agresszióba torkollik,
- a játék tartalmi íve olyan pontra érkezett, ahonnan a gyermek nem tud tovább lépni, a játék tartalma az eszközhiány miatt nem tud kibontakozni.

Az óvodapedagógus által kezdeményezett játék jellemzői:

- Helyét, tartalmát, eszközeit tervezni, lebonyolítását szervezni kell, de a napi gyakorlatban a gyermekek reakcióihoz, jelzéseihez kell alakítani a tényleges megvalósítást.
- A gyermekek bármikor bekapcsolódhatnak, elmehetnek vagy visszatérhetnek e tevékenységbe.
- A játékot az érdeklődés tartja fent, ezért ideje nem behatárolható.

A **gyakorló játéknak** nagy szerepe van a „magam csinálom, már tudom” motívumainak is, ezért ez az én-fejlődésnek fontos tényezője. A gyakorló játék elsősorban a bölcsődés korra jellemző, nagyon gyakori kis óvodásoknál, sőt még a nagyobbaknál is észlelhetjük a konstrukciós vagy szerepjáték részmozzanataként, valamint a mozgásos játék néhány

formájában. E játék legegyszerűbb funkciók gyakorlásától, az anyagokkal, eszközökkel és tárgyakkal végzett gyakorló játékokon át elvezet a konstrukciós és szerepjátékokig.

Az **építő-konstrukciós játék** lényege maga a konstruálás. Mindannyiunk ismeri a „magam akarom csinálni”, „csináljunk valamiből valamit” kívánságok izgalmát, majd a jól sikerült alkotás láttán eláradó boldogságot, gyakran a további fantáziálásra készítő örömet.

A konstrukciós játék legfontosabb pedagógiai értéke: a kreativitásra nevelés velejárói a megfigyelés, az emlékezés, a képzelet, a problémamegoldás, az esztétikai érzék és a manualitás fejlesztése. Nem az a fontos, hogy mit hoz létre e játékban, hanem az, hogy miképpen alakul ki a konstrukció, milyen szerepe van a leleményességnek, az ötletnek.

A **szimbolikus-szerepjáték** az óvodáskor legkedveltebb, legjellemzőbb és pedagógiai szempontból legfontosabb játékformája. A gyermekek készítenek, hogy azt csinálják, amit a felnőttek, de ezt a valóságban nem tehetik, ezért eljátsszák.

A **szerepjáték** lényeges sajátossága az utánzás. Többnyire a felnőttek életének valamilyen tevékenységét reprodukálják játékaikban. A gyermekek mindig azokat utánozzák, akik érzelmileg fontosak számukra (elsősorban a család), akik a mindennapi élet során tv-ben, mesében nagy hatással voltak rájuk, viselkedésük számukra érdekes volt, vagy valamilyen okból mély nyomot hagyott bennük. A szerepjátékban fordul elő leggyakrabban és itt van a legnagyobb jelentősége a játékszerek és eszközök sajátos használatának. A szerepjáték elsődleges pedagógiai funkciója a feszültség és az ebből fakadó öröm. Ez segíti a gyermek lelki higiéniájának megteremtését, belső harmóniájának, nyugalmanak kialakulását. Ez egyik feltétele a derűs gyerekkornak és egyben alapja a későbbi kiegyensúlyozott életvitelnek.

A **szabályjáték** a gyermek aktív érdeklődését, részvételét, önszabályozását kívánja meg, míg a felnőttől folyamatos megfigyelést, türelmet ír elő. Lényege a szabály betartása, melyet komolyan kell venni, mert különben felborul a játék. Spontaneitása a szabály önkéntes vállalásában érvényesül. A szabályok nem mindig merevek, néha a játék folyamatában is változhatnak. Időnként a gyermekek maguk alkotják meg a játék szabályát, a legtöbb szabályjáték lényege azonban a hagyományosan kialakított, készen kapott szabály betartása.

A **barkácsolás** része a játéknak. Amikor az óvodás gyermek barkácsol, akkor valamilyen játékeszközt készít. Amikor a játékhoz már kevés a rendelkezésre álló eszköz, akkor alakul ki a barkácsoló tevékenység, a játék bizonyos fejlettségi fokán, a szerepjáték szintjén. A kiscsoportosok is képesek egyszerű manuális tevékenységekre, de ezt nem meghatározott céllal teszik. A nagyobbak (középső- és nagycsoportosok) viszont már ötletekkel, tervekkel barkácsolnak. A fejlődés szempontjából igen értékes, fejleszti a gyerekek kreativitását, alkotó képességét.

5.2. Munka jellegű tevékenységek

Cél

Alakuljon ki a gyermekben a munkavégzéshez szükséges attitűd, képesség, készség és olyan tulajdonságok, mint kitartás, önállóság, felelősség, céltudatosság. A fenntarthatóság szemléletének megalapozása a szűkebb-tágabb környezetért és a közösségért végzett tevékenység által.

Feladat

- Igényessé kell tennünk a gyerekeket természeti és társadalmi környezetük iránt, melynek aktív alkotóivá válnak.

- Az óvodai tevékenységrendszerben a folyamatos, rendszeres munka jellegű tevékenység megszervezése, biztosítása, mert a munka által fejlődik a gyermek kötelességvállalás-képessége.
- Ok-okozati összefüggéseket fedeznek fel, s a gyakorlati élmény által fejlődik értelmi képességük, hatására (is) körvonalazódik önismeretük, önbecsülésük, így az én-fejlődés szempontjából meghatározó e tevékenység.
- Munkálkodásuk közben megismerkednek környezetükkel, megtanulják a munkaeszközök célszerű használatát, az őket körülvevő tárgyi világról egyre pontosabb információk birtokába jutnak.
- Rájönnek, hogy mire képesek, mit tudnak, mennyire önállóak, avagy mások segítségére szorulnak-e.
- Fejlődik kezdeményező-képességük, a szervezési feladatok ellátásával szociális magatartásuk és társaikhoz fűződő viszonyuk.
- Sokoldalúan fejleszti a személyiségüket, s mivel mozgással valósul meg, a testi fejlődés egyik legfontosabb tényezője.
- Hasonlóságot mutat a játékkal és a cselekvő tanulással, közösségi kapcsolatot alakít, a saját és mások megerősítésének is eszköze.
- Önállóság biztosítása a munka jellegű tevékenységekben, hogy a gyerekek önmagukat próbára tehessék, felelősségérzetük erősödjön.
- Munka jellegű tevékenység során a gyermekkel való együttműködésre, valamint folyamatos, konkrét, reális, önmagához mérten fejlesztő, pozitív értékelésre kell törekednünk.

Mindehhez szükséges objektív feltételek biztosítása:

- megfelelő munkaeszközök,
- a csoportlétszámnak elegendő munkalehetőség,
- idő, hely, légkör, amely önmaga motiválja az önálló tevékenykedést, de bármikor lehetőség van a segítségkérésre.

Munka jellegű tevékenységeink önállóan szerveződnek, egyéni és mikrocsoportos vállalással, az óvodapedagógusok és a dajka ösztönzésével, tudatos pedagógiai szervezéssel.

Tartalom

- Önkiszolgáló munka: terítés, tevékenységek megkezdéséhez szükséges feltételek megteremtése.
- Naposi munka.
- Gyermek szükségleteit kielégítő munka: eszközkészítés, testápolás, öltözködés stb.
- Megbízások: környezetgondozás, gyógynövény és fűszernövény kert kialakítása, gondozása.
- Csoportok életéhez szorosan kapcsolódó munkák: ünnepi ajándékkészítés, születés és névnapok, teremrendezés, díszítés, sütés - főzés, egészséges ételekkel, a magyar konyha jellegzetességeivel való ismerkedés.
- Felelős munkák: mosdó, öltöző, élő sarok.
- Szelektív hulladékgyűjtés, szerves hulladékok komposztálása.

5.3. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Cél

Az óvodás gyermek kompetenciáinak fejlesztése, pozitív attitűdök erősítése.

A teljes személyiség fejlesztése az egyéni képességek, készségek, adottságok érési ütem figyelembevételével, mely kiterjed a környezettudatos attitűdre, magatartásra, viselkedésre és értékrendre is.

Feladat

- A gyermek cselekvő aktivitásának kialakítása, motivált, inkluzív gyermekek nevelése, fenntarthatóságra nevelés.
- Természetes megismerési folyamat, a közvetlen, minél több érzékszervet foglalkoztató tapasztalás lehetőségének biztosítása szenzitív és élménypedagógiai módszerek alkalmazásával.

A tanulás lehetséges formái az óvodai tevékenységünkben:

- Utánzásos, mintakövetéses magatartás és viselkedés tanulása (szokások alakítása).
- Spontán játékos tapasztalatszerzés.
- Cselekvéses tanulás.
- Gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés.
- Az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés.
- A gyakorlati probléma- és feladatmegoldás.
- Az óvodapedagógus által kezdeményezett - szervezeti és időkeretekben megvalósuló - tevékenységi formák.

Ezen tanulási formák a tevékenységrendszerünkben a témákhoz és szituációkhoz igazodva a legkülönbözőbb módon valósulnak meg. Óvodai nevelésünk összes területe összefonódik, mindegyik mindegyikkel kapcsolatban áll. Szétválasztani nem nagyon lehet, nem is érdemes, hanem tudatosan, tervszerűen kell dolgozni, a komplexitást szem előtt tartva.

Törekszünk arra, hogy tudatosan építsünk a „Zöld” tartalmak közvetítésére. Minden gyermekben fellelhetők a spontán tanulás belső hajtóerői: érdeklődés, tevékenységi vágy, kompetenciaszükséglet. Óvodapedagógusaink tudatosan tervezett, szervezett nevelési helyzetek, spontán differenciált szituációk során a tanulást támogató környezet megteremtésével építenek a gyermekek előzetes tapasztalataira, ismereteire.

Olyan támogató tanulási környezetet alakítunk ki, amelyben minden feltétel adott ahhoz, hogy a gyermekek tanulási képességeik optimálisan fejlődhessenek. Célunk, hogy gyermekeink tanulási kompetenciáit egyéni képességeinek megfelelő fejlesztésével megalapozzuk az egész életen át tartó tanulás igényét és képességét. A tanulási folyamat irányításakor személyre szabott, pozitív, egyéni fejlesztő értékeléssel segítik a gyermek személyiségének kibontakozását. Munkájukban a tanulási folyamatot a nevelés szerves részeként kezelik. A különböző feladatok és problémahelyzetek biztosításával elősegítik az önálló problémamegoldó gondolkodás fejlődését. Munkánkban e pedagógiai programban meghatározott módszerek mentén az óvodapedagógusok változatos, egyénre szabott módszerekkel végzik nevelőmunkájukat. A választott módszerek-az innovatív pedagógiai módszerek, kooperatív technikák, és IKT eszközök gyakorlatban való alkalmazása- igazodnak

a feladatokhoz, tanulási helyzetekhez. Az óvodáskorú gyermekjáték vagy játékos tevékenység közben tanul, sok tulajdonsága, mint felelősségtudat, megfelelő énkép, szociálisan elfogadható önértékelés, a játék folyamatában is csiszolódik. 6-7 éves korra eléri a gyermekek azt a fejlettségi szintet, amely az iskolai élet megkezdéséhez szükséges. Óvodából iskolássá válik, bekövetkezik a testi-lelki-szociális érettség, melyeknek megléte elengedhetetlen az iskolai élet megkezdéséhez. A rugalmas iskolakezdés, - mely egyrészt az életkort, másrészt a fejlettséget veszi alapul -, a gyermek érdekét szolgálja.

A gyermek tanulási képességeinek kibontakoztatása és fejlesztése a teljes óvodai életet átfogó, folyamatos és alapvető feladat. A gyermek adottságai, a családban és tágabb környezetében szerzett tapasztalatai, valamint az óvodai nevelés során biztosított tanulási formák meghatározzák a gyermek későbbi fejlődési lehetőségeit és alakuló motivációját. Az óvodapedagógus a tanulást biztosító feltételek megteremtése során épít a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire.

6. Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai

Az intézményi pedagógiai folyamatokat úgy alakítjuk, hogy elősegítsék az óvodáskor végére elvárható eredmények teljesülését.

1. A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget. A gyermek az óvodáskor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában az óvodából iskolássá szocializálódik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevételével lehetővé teszi a fejlettség szerinti iskolakezdést.

2. Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki és szociális érettség, amelyek egyaránt szükségesek az eredményes iskolai munkához:

- A testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikus finommozgásra képes. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.
- A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciációnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.

6.1. Külső világ tevékeny megismerése

Cél

Holisztikus szemléletű környezetkultúra és környezettudatos, környezetre figyelő magatartás, az állatok iránti felelős és empátikus viselkedés, természetbarát viselkedésformák megalapozása, amelyek meghatározzák a gyermekek és környezetük kapcsolatát a fenntartható fejlődés érdekében. Az élővilág megszerettetése, védelme, a szülőföld, a lakóhely, az óvoda,

a hozzájuk kapcsolódó személyek megismerése, a hazai táj, a helyi hagyományok, néphagyományok, szokások, a családi- és tárgyi kultúra értékeinek felfedeztetése, megóvása és megőrzése. Legyenek képesek önálló gondolkodásra, problémákat fedezzenek fel és próbálják megoldani, tudjanak döntéseket hozni, kreatívan gondolkodni, ezeket a tevékenységeikben alkalmazni. Ismerjék fel a mennyiségi, alaki, nagyságbeli, és téri viszonyokat, alakuljon ítélőképességük, fejlődjön tér-, sík- és mennyiségszemléletük.

Feladat

- Elegendő alkalom, idő, hely, eszköz biztosítása a spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzésre, a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására. Lehetőség szerint minél több alkalommal a természetes környezetbe szervezni a tapasztalatszerzést.
- A gyermekekben olyan képességek fejlesztése, amelyek segítségével nemcsak eligazodnak a világban, hanem együtt is tudnak élni vele.
- Élménypedagógiai- és cselekvéses tapasztalatszerzésen alapuló módszerek alkalmazása.
- A gyermekek meglévő egyéni élményeire, tapasztalataira, ismereteire építve minél több érzékelési csatornán változatos tevékenységekkel, infokommunikációs eszközök használatával új élmények, tapasztalatok, ismeretek nyújtása, a komplexitás érvényesítése a különböző tevékenységformák között, globális látásmód kialakítása.
- Aktivitásukra és érdeklődésükre támaszkodva minél több tapasztalatszerzési lehetőség biztosítása. Információk, ismeretek nyújtása az őket körülvevő természeti- emberi - tárgyi környezetről, annak formai-, mennyiségi-, alaki-, nagyságbeli- és téri viszonyairól.
- Fejlesztési alkalmak keresése az egyéni és mikrocsoportos foglalkoztatásra.
- A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszony kialakítása bennük a természethez, az állatokhoz, az emberi alkotásokhoz, figyelmük ráirányítása mindezek védelmére, tiszteletére, óvására, az értékek megőrzésére.
- Annak tudatosítása a gyermekekben, hogy saját cselekedeteikkel, viselkedésükkel hozzájárulhatnak a fenntarthatósághoz, a jövő rajtuk is múlik. A környezettudatos magatartás megalapozása.
- Konstruktivitást, kooperációt igénylő feladatok, problémahelyzetek teremtése és azon képességek fejlődésének elősegítése, melyek az önálló véleményalkotást teszik számukra lehetővé.
- Megerősítve a gyermek spontán felismerését megismertetni, felfedeztetni az összefüggéseket, kiemelni, rávezetni őket a helyes megoldásra.

Tartalom

A természeti és társadalmi környezet megismerésének területei, témakörei:

A gyermek és környezete:

- Család, óvoda, lakóhely.
- Testrészek, egészségvédelem, betegségmegelőzés.
- Emberek munkája, foglalkozása.

- Időjárás, természeti változások, jellemzők (évszakok megfigyelése).
- Napszakok.
- Növény- és állatvilág.
- A környezeti elemek védelme, alakítása.
- Föld, levegő, élővilág, víz, település és táj.
- Népszokások, helyi hagyományok.
- Kísérletezések, megfigyelések.
- Közlekedés, közlekedési eszközök.
- Anyagok tulajdonságai.
- Szelektív hulladékkezelés, vásárlói szokások.

Halmazok

- Megfigyelések, összehasonlítás, szétválogatás tulajdonságok szerint, saját szempontok alapján.
- Sorba rendezés, mennyiségi tulajdonságok felismert szabályosság szerint.
- Számfogalom megalapozása mérési, összemérési feladatokkal, mennyiségekkel, halmazokkal, különböző egységekkel.

Relációk

- Tájékozódó képesség fejlesztése térben és síkban.
- Hosszúság, magasság, szélesség.
- Területmérés, térfogatmérés, súlymérés.
- Tükörrel való tevékenység, mozgások a tükör előtt, laterálisitás.
- Geometria.
- Tapasztalatszerzés a geometria körében: építés, síkbeli alkotások, geometriai formák felismerése.
- Testek, síkidomok.

A tevékenység színtere:

Lehetőség szerint természetes környezetben (külső helyszínen, vagy az óvoda udvarán) végzünk megfigyeléseket. A csoportszobában a gyermekek érdeklődéséhez, a vizsgált témákhoz igazodva az ismeretszerzés helyszíne gyakran változik. Minden csoportszobában van egy „élősarok”, ahol helyet kapnak a nagyítók, a távcső, az adott témának megfelelő könyvek, növények, termések, a bogármegfigyelő doboz. A matematikai tapasztalatszerzés eszközeit az eszközök tárolására kialakított polc melletti asztalon használják a gyerekek.

A dajka feladata:

- Kíséri a csoportot az óvodán kívüli helyszínekre, ügyel a gyermekek biztonságára, segít a gondozási teendők megoldásában (vécéhasználat, kézmosás, orrfújás stb.).
- Csoportszobai tapasztalatszerzésnél segít a szervezési teendők megvalósításában az óvodapedagógusnak (eszközök előkészítése, hely kialakítása).
- Ha az óvodapedagógus igényli, bekapcsolódik a tevékenységbe.
- Segít a gyerekeknek a gondozási teendők elvégzésében.

- Segít az óvodapedagógusnak figyelemmel kísérni a párhuzamosan végzett tevékenységeket, illetve szükség szerint részt vesz az egyikben.

A differenciált fejlesztés feladatai:

- A gyermekek egyénenkénti megismerése, képességek, erősségek, gyenge pontok regisztrálása.
- A gyermekek érdeklődési körének feltérképezése.
- A hátrányos helyzetű gyermekek kognitív fejlődésének fokozott segítése.
- Tehetséggondozás.
- A gyermekek produktumainak elemzése, értékelése.
- A természet megszerettetése, a kevésbé kedvelt állatok (pl.: pók, béka) elfogadtatása.

Fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- Érdeklődést és vágyat mutatnak környezetük megismerésére.
- Figyelmük időtartama és terjedelme tekintetében képesek hosszabb ideig tevékenykedni.
- Elemi ismeretekkel rendelkeznek önmagukról, szűkebb-tágabb környezetükről. Ismerik az óvoda közelében található nevezetességeket, közintézményeket.
- Különbséget tudnak tenni az évszakok között, ismerik a hónapok, napok neveit, felismerik a napszakokat.
- Ismerik környezetük növényeit, terméseit, azok jellegzetességeit, gyakorolják a növénygondozás legegyszerűbb műveleteit.
- Megkülönböztetik a jobbra, balra irányokat, értik a helyeket kifejező névutókat (pl.: alá, fölé, közé stb.).
- A tárgyakat meg tudják számlálni legalább 10-ig, össze tudják hasonlítani mennyiség-, nagyság-, forma-, szín- és téri viszonyuk szerint. Megszerzett matematikai tapasztalataikat és ismereteiket a gyakorlatban is alkalmazzák, biztonsággal végzik a matematikai és logikai műveleteket.
- Képességeiknek megfelelő problémamegoldó gondolkodással rendelkeznek.
- Ismernek háziállatokat, vadállatokat, madarakat, bogarakat.
- Ismereteik vannak a különböző természeti jelenségekről.
- Gyakorlottak az elemi közlekedési szabályok betartásában, ismernek közlekedési eszközöket.
- Rendelkeznek a környezettudatos magatartáshoz szükséges képességekkel. Vanak ismereteik a növény- és állatfajok védelméről, a víz-, a talaj-, és a levegővédelem fontosságáról, a szelektív hulladékgyűjtésről, a hulladékfeldolgozásról.
- Felfedeznek ok-okozati összefüggéseket, képesek következtetések levonására.

Biztonságos óvoda, közlekedéspedagógia

Cél

A 3-7 éves gyermekek szociális kompetenciáinak fejlesztése a közlekedésre nevelés pedagógiai- és pszichológiai eszközei és módszerei segítségével. Az életkornak megfelelő biztonságos közlekedéshez szükséges képességek, készségek kialakítása, fejlesztése.

Feladat

- A közlekedési kultúra kialakítása: a közlekedési attitűd, ismeretek megszerzése.
- Közlekedési képességek, helyes közlekedési magatartás kialakítása.
- 3-7 éves korban közlekedéshez szükséges képességek fejlesztése.
- Az óvodás korú gyermek értelmi-, érzelmi és testi sajátosságainak fejlesztése a közlekedés szempontjából.
- Az óvodás korosztály tanulási képességeinek fejlesztése a biztonságos közlekedésre való felkészítés során.

Közlekedési alapismeretek óvodásoknak:

1. Általános ismeretek, térben való elhelyezés, távolság meghatározása, irányok, veszélyfelismerés.
2. A közlekedés résztvevői és az út részei, a közlekedés fogalma, ágazatai, alapvető közúti jelzések.
3. Látni és látszani, láthatóság.
4. A kerékpáros közlekedés szabályai.
5. Utazás autóban, autóbuszon, helyes viselkedés utazás közben, biztonságos ki- és beszállás
6. Biztonság és játék, az utcai játék veszélyei.
7. Balesetek megelőzése.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- Gyalogos, nem önálló közlekedés esetén különbséget tesz az úttest és a járda között.
- Ismeri az úttesten való átkelés szabályait, gyalogos átkelőhelyen, jelzőlámpával és anélkül, felméri a biztonságos távolságot.
- Ismeri a kerékpáros közlekedéshez szükséges biztonsági-láthatósági felszereléseket.
- Közlekedési eszköz használójaként úgy választja meg a helyes sebességet, hogy biztonságosan tudjon fékezni, megállni, tisztában van a közlekedés helyének szabályaival.
- Tisztában van az autós gyermekülés szükségességével.
- Tömegközlekedés során betartja a közösségi közlekedés szabályait.
- Felismeri az alapvető közúti jelzéseket, a jelzőlámpa színeit és ennek megfelelően közlekedik.

6.2. Ének, zene, népi játék, tánc

Cél

A zenei érdeklődés felkeltése, a zene megszerettetése, a népdalok, énekes népi játékok, kortárs művészeti alkotások befogadására való képességek megalapozása, zenei anyanyelvünk ápolása. Az óvodás gyermek alkalmassá tétele - fejlettségének megfelelő szinten - a zenei esztétikum érzékelésére.

Feladat

- A zenei nevelés alapvető feltételeinek megteremtése, elegendő alkalom, idő, hely, eszköz biztosítása.
- A gyermekekkel való szoros érzelmi kapcsolat, meghitt légkör megteremtése.
- Az ének, a zene megszerettetése, a befogadásra való képesség megalapozása.
- A különböző zenei készségek, képességek (hallás, ritmus, mozgás) fejlesztése és összehangolása más készségek, részképességek, pszichikus és gondolkodási funkciók fejlesztésével, valamint a szocializációs folyamattal.
- A gyermekek zenei kultúrájának alakítása igényes ének- és zenei anyag válogatásával, elsődlegesen a gyermek életkori sajátosságainak és a nevelői célkitűzéseknek, valamint a népi hagyományok őrzésének és a nemzetiségi hovatartozásnak a figyelembevételével.

Tartalom

Az élményt nyújtó közös éneklés, az ölbeli játékok, a népi gyermekdalok, énekes játékok, a körjátékok, vagy a mondókázás a művészeti nevelés szempontjából kitüntetett helyet kap, örömet nyújtanak a gyermeknek, egyben felkeltik zenei érdeklődését, formálják zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát. A zenei befogadás természetes módon történik: a sokszor hallott dallamot a gyermek utánozza, emlékezetében elraktározza, később visszaidézi, és új formában adja elő. A gyermek felfedezi a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét. A népdalok éneklése, hallgatása, a néptáncok és népi játékok a hagyományok megismerését, tovább élését segítik. Az óvodai ének-zenei nevelés feladatainak eredményes megvalósítása megalapozza, elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását.

A gyermek a zene hatására érzelmileg kiegyensúlyozottabbá válik. A többször előadott dalos játék pozitív érzelmi hatású, feloldja a belső feszültséget. Zenei nevelésünk hatására a gyermekek értelmi képességei is fejlődnek: nő a figyelem időtartama, fejlődik emlékezete, képzelete, ugyanakkor a gondolkodási műveletek gyakorlására is lehetőségük nyílik. A felszabadult éneklés, zenei tevékenység segíti a gyermeket beszédfejlődésében (beszédlégzés, ritmus), anyanyelvi kultúrájának alakulásában. Az ének, a zene, a népi játék, a néptánc, a néphagyomány, az ünnep meghatározó szerepet tölt be a nemzeti nevelésben, az élményalapú értékközvetítés eszközével, korosztályi sajátosságokra építve. A zenének kiemelt jelentősége van a mozgáskultúra fejlesztésében. A különböző népi táncok, népi gyermekjátékok arra adnak lehetőséget, hogy a gyermekek mozgását összerendezettebbé, koordináltabbá tegyék.

A népi gyermek hangszerek készítése során ízelítőt kapnak a hagyományokról, inspirációt a zenei alkotó tevékenységhez. Tapasztalatokat szereznek környezetük hangjairól (a természetről és az ember alkotta tárgyi világról). A zenei anyag többsége a naptári évhez, a természet jelenségeihez, az évszakok változásaihoz, az emberi élet fordulópontjaihoz, valamint különböző – állami, egyházi, jeles – ünnepekhez fűződik. Csoportjaink zenei anyagának kiválasztásakor arra törekszünk, hogy tiszta forrásból merítsünk, ezáltal értékeket képviseljünk. Figyelünk arra, hogy a népi dalos játékok mellett igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások is helyet kapjanak. A népi játékok és az igényesen válogatott magyar kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek (az egyenletes lüktetés, ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában.

Fontos szempont a változatosság is (éneklés, élőzene, komolyzene, kortárs zene, gyermekdalok, műdalok IKT eszközök felhasználásával gépzene).

A képességfejlesztés feladatait a következő felbontás alapján tervezzük:

Ritmusérzék fejlesztés:

- Metrum érzék fejlesztése
- Ütemérzék fejlesztése
- Ritmusérzék fejlesztése
- Tempóérzék fejlesztése

Hallásfejlesztés:

- Hangmagasság iránti érzék fejlesztése
- Tonális érzék fejlesztése
- Dinamikai érzék fejlesztése (hangerő iránti érzék fejlesztése)
- Hangszínérzék fejlesztése

Összetett zenei képességek fejlesztése:

- Zenei emlékezet fejlesztése
- Belső hallás fejlesztése
- Zenei formaérzék fejlesztése

A tevékenység színtere:

Óvodánkban az ének- és zenei tevékenységeknek állandó helyet biztosítunk. A dalos játékok, a táncos mozgások nagyobb teret igényelnek, így a csoportszobákban található szőnyegeken szervezzük ezeket a tevékenységeket. A dalok ismétlése, a zenei fejlesztés kötetlen jelleggel azonban a különböző tevékenységekhez kapcsolatosan bármikor előfordulhat a nap folyamán, ezekben az esetekben a fejlesztés helye adott.

A dajka feladata:

- A csoportszoba szükség szerinti átrendezése, szellőztetése.
- A zenei tevékenységben résztvevő gyermekek, pedagógus munkájának segítése.
- Szükség esetén segítségnyújtás a gyerekeknek a gondozási teendők elvégzésében.

A differenciált fejlesztés feladatai:

- A gyermekek egyénenkénti megismerése, erősségek, gyenge pontok regisztrálása (pl.: hangi adottságok, zenei képességek szintje).
- Zenei hallás, ritmus- és formaérzék megalapozása, fejlesztése az egyéni sajátosságok figyelembevételével.
- Tehetség gondozás, az alkotás vágyának felkeltése, segítése hangszerkészítéssel, ritmus- és dallamkitalálással.
- Az eltérő környezetből érkező gyermekek kulturális hagyományainak figyelembevétele.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- Szívesen játszanak énekes játékokat egyedül is.
- Ismernek 8-10 dalos játékot és 3-4 mondókát.
- Érzik az egyenletes lüktetést és a dalok ritmusát.
- Megkülönböztetik a zenei fogalom-párokat (magas-mély, halk-hangos).
- Tudnak ritmust, mozgást, dallamot rögzíteni és utánozni.
- Együtt játszás közben segítséggel képesek az esztétikus mozgás megvalósítására, képesek térformák kialakítására, egyszerű táncos mozgások megformálására.
- Képesek a természet, a környezet hangjainak és zörejeinek, különböző hangszíneinek finom eltéréseit megkülönböztetni.

6.3. Verselés, mesélés

Cél

A mindennapos mesélés, verselés, mondókázás során a gyermekek és a különböző irodalmi műfajok közötti erős érzelmi kötődés kialakítása. Óvodásaink műveltségének megalapozása, a művészetek esztétikájának felismertetése, esztétikai fogékonyságuk, érzelmi-, értelmi- és erkölcsi fejlődésük elősegítése. A magyar nyelv szépségének, kifejezőerejének

megismertetésével, a helyes nyelvhasználattal, mondatszerkesztéssel a biztonságos önkifejezés alapjainak lerakása. Az anyanyelvi játékokkal az óvodáskorú gyermekek - játékos formában - élményeket szerezve ismerjék meg anyanyelvünket, fejlődjön beszédészlelésük, beszédmegértésük és beszédprodukciónk.

Feladat

- A gyermek és az irodalom pozitív érzelmi kapcsolatának kialakítása, erősítése.
- A mesélés, verselés, mondókázás mindennaposságával az esztétikai, irodalmi fogékonyság megalapozása, anyanyelvünk, szülőföldünk szeretetére nevelés.
- A mesélés, verselés, mondókázás komplex módon történő alkalmazása, összekötése az anyanyelvi neveléssel, énekkel, zenével, mozgással.
- A gyermeki kreativitás fejlesztése a kedvelt hagyományos formák biztosításával (dramatizálás, bábozás, dramatikus játékok), melyek az önkifejezés eszközeiként az alkotó fantázia kibontakozására adnak lehetőséget.
- Az óvodáskorú gyermekek beszédfejlesztése, beszélő magatartásának kibontakoztatása, kommunikatív képességeinek megszilárdítása, metakommunikációs eszköztárának bővítése.
- A 3–7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi – népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi –, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek, valamint más népek, nemzetiségek meséinek megismertetése.

Tartalom

A kisgyermek- és óvodáskort az érzelmek dominanciája határozza meg, ez mutatkozik meg az irodalomhoz fűződő kapcsolatában is. A gyermekek már kisgyermekkorban fogékonyak az esztétikumra. Ezt főként a mozgással összekapcsolt ritmikus, zenei hatású versek, népi mondókák kedvelése igazolja. Az óvodáskorú gyermek gondolkodásának fejlődése szemléletes - cselekvő, majd szemléletes - képszerű, tehát élmény és tapasztalat együttese révén 5-7 éves korában jut el oda, hogy a ritmus, a zeneiség, a versek játékosága mellett ráérezzen a versekből sugárzó érzelmekre, gondolatokra és hangulatokra is. Ebben a korban már a költői képek szépsége mély esztétikai élményt nyújthat. A mese a gyermek képzeletének fejlődésében jelentős szerepet játszik. Reprodukív fantáziájuk, empátikus képességük révén a mesehallgatás során életre kelnek a mesealakok, meseszituációk, az események. A mese az egyetlen irodalmi műfaj, amely segít a gyermeknek, hogyan fedezze fel identitását, hogyan találja meg helyét az életben, ráadásul még arra is ráébreszti, hogy milyen tapasztalatokra van szüksége jelleme továbbfejlesztéséhez.

Az irodalmi anyagok kiválasztásának szempontjai:

- legyenek változatosak, ízlésesek, értékesek,
- gerincüket a klasszikus magyar népmesekincs alkossa,
- szerepeljenek magyar és külföldi műmesék, versek, klasszikus és kortárs alkotók művei is,
- kapcsolódjanak az évszakokhoz, jeles napjainkhoz és a mindennapok tevékenységeihez, természeti jelenségekhez, a külső-belső környezetbe.

Az óvodáskorú gyermek még nem tud olvasni, ismereteket anyanyelve segítségével tud elsajátítani, ezért olyan helyzetbe kell hoznunk őt, hogy gondolkodás- és érzelmvilágát sikerrel mozgósíthassa a nyelvi feladatok megoldásában.

A mondókák, dúdolók, versek hozzájárulnak a gyermekek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez, ezzel megalapozva a könyvekhez való pozitív érzelmi kapcsolatukat, ami elősegíti az olvasóvá válást. A mondókák, dúdolók, versek ritmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermekeknek érzéki-érzelmi élményeket nyújtanak, eközben fejlődik emlékezetük, képzeletük, szókincsük.

A **mese, a vers** világa legfontosabb eszköze nyelvünknek, megszerettetése mindannyiunk feladata. Alkalmas az óvodás gyermek szemléletmódjának, világképének és kettős tudatának (mese és valóságtudat) folyamatos alakítására. Visszatükrözi a kisgyermek szorongásait, de egyben feloldást és megoldást is kínál számára. A meseválasztáskor szükség van tudatosságra, gyermekközpontú, korosztályos válogatásra, a csoport és az egyéni fejlettségi szintek figyelembevételére. A mesélés szokásainak, rítusainak kialakítása segíti a gyermekek ráhangolódását a mesék befogadására. A gyermek saját vers- és mesealkotása, annak mozgással, illetve ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik lehetséges módja.

A **bábozás** a befogadás, alkotás, újra alkotás legteljesebb összefonódását nyújtja, mely ugyanakkor esztétikai tevékenység is. Ha a gyerek mozgatja a bábót, ezt mintegy csodát éli át, ilyenkor egy személyben alkotó-varázsló és az életre keltett figura is. Elfojtásokat, vágyakat, indulatokat élhet ki rajta keresztül, erősnek, hatalmasnak, csodálatosnak, hősnek érezheti magát, büntethet és jutalmazhat úgy, hogy a valóságban ezeknek nincsenek következményei. A negatív indulatok levezetődnek, feloldás, megtisztulás jön létre. Eközben fejlődik a gyermek szem-kéz koordinációja, finommotorikája, bizonyos testrészeinek ismerete, sajátos testéhez viszonyítja a báb mozgását, fejlődik észlelése (látási, hallási, mozgásos), valamint térpercepciója. Ezen tevékenységek közben használja az általa ismert verbális kifejezéseket is. Az óvodai bábjáték igen gyakran átvált élő szereplőkkel játszott játék - dramatizációvá.

A **játék-dramatizációban** a mese tartalma művészi módon alkotódik újjá. A gyermekek szerepjátszása összefügg a mesehősök magatartásával. A dramatizációs készségek, a szerepbe való beleélés, a szerep sajátosságainak és érzelmi lényegének megértése, mindez az óvodai nevelés folyamatában formálódik ki, ám nagymértékben függ a gyermek egyéni sajátosságaitól és veleszületett képességeitől.

A **dramatikus játékok** során tapasztalatokat gyűjtenek saját belső világukról, önmagukról, társas kapcsolatokban elfoglalt helyükről, szimulált helyzetekben kipróbálhatják magukat. Játékos formában fejlődik érzelmi intelligenciájuk.

A tevékenység színtere:

Óvodánkban a mesélésnek állandó helye van, a csoportszobai nagy szőnyeg, ahol biztosított a gyermekek kényelmes elhelyezkedése. A mesélésre állandó rítusokkal csalogatjuk a gyermekeket, mely mindig az adott csoport sajátja (zeneszignál, mesepárna, gyertyagyújtás). A versmondás lehetősége szabadabb, spontán helyzetekhez igazítható, az óvodapedagógus bármikor improvizálhat, így a helyszíne is lehet különböző.

A dajka feladata:

- A csendes környezet megtartása, a mesélés intimitásának megőrzése érdekében bekapcsolódik a tevékenység iránt nem érdeklődő gyermekek játékába.
- Szükség esetén gondozási teendőket végez.

A differenciált fejlesztés feladatai:

- A művek kiválasztásánál az életkori sajátosságok, a csoport fejlettségének, összetételének, érdeklődésének a figyelembevétele.
- Nevelési helyzetek megoldásánál, szorongó gyerekeknél a konfliktusok, feszültségek levezetésére - lehetőségként - a bábozás, a drámapedagógia, mint közvetett módszer használata.
- Az ingerszegény környezetből érkező gyermekek nyelvi hátrányainak, kommunikációs nehézségeinek csökkentése.
- A saját vers- és mesealkotással próbálkozó gyermekek bátorítása.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- Várják, igénylik a mesehallgatást.
- Végig tudják hallgatni és megértik mások beszédét.
- Szívesen ismételtetik a verseket, ritmusokat, mondókákat, dúdolókat, rigmusokat, népi csúfolókat, kiolvasókat az óvodai tevékenységek valamennyi területén, a nap bármely szakában.
- Szívesen mesélnek, báboznak, dramatizálnak, dramatikus játékokba bátran bekapcsolódnak.
- Megjegyeznek 10-14 gyermekmondókát, 6-8 verset, 5-6 mesét.
- Tudnak meséket, történeteket kitalálni és azt mozgással és/vagy ábrázolással megjeleníteni.
- Hangzás, hangulat, érzelem és alkalom egységében érzik és értik a hallott versek költői képeit.
- Megfelelő beszédértéssel, beszédprodukciónal rendelkeznek, kialakult a beszédhelyzethez és az anyanyelvi szabályokhoz jól illeszkedő beszédük.
- Szeretik, becsülik, óvják a könyveket, örömmel lapozgatják, nézegetik azokat.

6.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

Cél

A gyermekek élmény- és fantáziavilágának szabad képi önkifejezése. A gyermekek tér, forma, szín képzetének gazdagítása, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük, képi gondolkodásuk, képi plasztikai kifejező képességük, komponáló-, térbeli tájékozódó- és rendezőképességük alakítása. Váljanak képessé környezetük esztétikai alakítására. Ismerkedjenek meg a műalkotásokkal, népművészeti elemekkel.

Feladat

- A feltételek megteremtésével (élmények, megfigyelések, anyagok, eszközök, rend és tisztántartás) az ábrázoló tevékenységek biztosítása az egész nap folyamán.
- A gyermekek munkáinak megfigyelése, elemzése.
- Olyan képességek fejlesztése, amelyek alkalmassá teszik a gyermeket a látható világ érzékeltetésére, felfogására, az információk közötti szelektálásra.
- A finommotorika, vonalbiztonság, íráskészség kialakításának játékos fejlesztése.
- A gyermekek látáskultúrájának fejlesztése a közvetlen környezet, a folyamatosan változó természet, a műalkotások által (IKT eszközök alkalmazása).
- Olyan környezetet biztosítása óvodásaink számára, mely funkciójával, anyagával, formájával és színvilágával megfelel a korszerű környezetesztétikai követelményeknek, lehetővé teszi a szemlélődés és tevékenység útján való felfedezést.
- A gyermekek megismertetése a különböző anyagokkal, technikai alapelemekkel, a szükséges eszközök balesetmentes használatával, a munkafolyamatok sorrendiségével.
- A vizuális nevelés összekapcsolása a nevelés egyéb területeivel.
- Természetes anyagok, termékek felhasználásának előtérbe helyezése, új megoldások keresése, környezettudatos szemléletet kialakítása a takarékos anyaghasználatra szoktatással és az újrahasznosításra biztatással. A felhasználható anyagok folyamatos gyűjtése és tárolása (flakonok, dobozok, tojástartó, sajtos doboz, dugók stb.), fenntarthatóságra való nevelés.

Tartalom

Az óvodáskorú gyermekek alkotó-alakító tevékenysége, a nyomhagyás, a rajzeszközökkel való ismerkedés, a vizuális közlő nyelv kialakítása, a belső képek kivetítése, kreatív önkifejezése adja a vizuális kommunikációs képességek fejlesztését.

Bármely eszköz, anyag felhasználható e tevékenységben (ujjal, lábbal festés, különböző halmazállapotú anyagok megtapasztalása, természet kincseinek használata) akár vízszintes, akár függőleges felületen.

Ha a gyermekek mindennapi életében, játékában az ábrázoló tevékenységek, technikák minél több lehetősége épül be, s ezek gyakorlására, pontosítására elegendő ideje van, előbb-utóbb elér arra a technikai szintre, amikor művei kifejezővé válnak, tükrözik a világról szerzett ismereteit, de elsősorban érzelmi megnyilvánulásait.

Óvodánkban a legkülönbözőbb technikák elsajátítására van lehetőség:

- rajzolás,
- mintázás,
- festés,
- építés,
- képalakítás, karcolás,
- batikolás,
- szövés, fonás,
- hajtogatás,
- lenyomat készítés,
- varrás,
- játékok és bábok készítése, különféle alapanyagokból (pl.: természetes anyagok, természeti kincsek, újrahasznosítható anyagok),
- barkácsolás.

Feltétlenül hagynunk kell, hogy a gyermek saját szintjén, saját elgondolása szerint, saját élményeit alkossa újra, beszélgetve, egymásnak segítve. Csak ilyen „műhelyhangulatú” légkörben bontakozhat ki az alkotói magatartás, képi-plasztikai kifejezőképesség, komponálótérbeli tájékozódó és rendező készség. A gyerekek finommotorikája folyamatosan fejlődik, miközben a legkülönbözőbb technikákhoz szükséges eszközök helyes és biztonságos használatát és fogását megtanulják.

A tevékenység színtere:

Az alkotó-alakító tevékenységhez olyan helyet biztosítunk, ahol a mozgó gyermekektől védett az alkotók köre. Műhelymunkák alkalmával asztalok összetolásával alakítjuk ki a megfelelő helyet. Az alkotóeszközök és anyagok tároló helyeit az asztalokhoz közel helyezzük el. Ezekkel az eszközökkel és anyagokkal dolgozunk az általunk felkínált alkotó tevékenységek közben, illetve a nap folyamán bármikor használhatják önálló alkotásra. Kipróbálhatják saját kreativitásukat és ismerkedhetnek a folyamatosan gyűjtött, változatos anyagokkal, melyek gazdag tevékenykedtetési lehetőséget kínálnak számukra. Csoportonként változó, hogy hová tehetik ki a gyermekek az alkotásaikat és gyönyörködhetnek a kész művekben. Munkáikat saját jelükkel ellátott irattartókba teszik, összegyűjtik és a nevelési év végén hazaviszik.

A dajka feladata:

- Segítse az óvodapedagógust a nyugodt légkör megőrzésében, a szervezett tevékenység ideje alatt figyeljen a játszó gyermekekre.
- Segítsen a tevékenységhez szükséges feltételek megteremtésében (pl.: festős kötények ráadása a gyermekekre, ceruza faragás stb.).
- Gondoskodjon az eszközök és a csoportszoba tisztántartásáról.
- Segítsen a gyermekeknek az adódó gondozási teendőkben.

A differenciált fejlesztés feladatai:

- A gyermekek megismeréséhez, nehézségeik, problémáik kivetítéséhez, feltárásához, valamint az adódó feszültségek levezetéséhez a különböző művészeti ágak eszközként való felhasználása.
- A gyermekek megtanítása a számukra legmegfelelőbb, hozzájuk legközelebb álló módszerre, amivel enyhíthetik belső szorongásaikat, fájdalmaikat, dühüket (pl.: papírtépkedés, gyurmalapítás stb.).
- Az anyagok és eszközök újszerű, gyermeki képzelet által kitalált felhasználásának, kreatív ötleteknek a támogatása.
- Az egyes gyermekek egyéni fejlődési ütemének, érzelmi beállítódásának, személyes élményeinek szem előtt tartása, számukra az önálló választás lehetőségének megteremtése egy-egy téma megjelenítése során mind a téma, mind az eszköz, mind a technika esetében.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- Képesek élményeik, a világról szerzett tapasztalataik, ismereteik, érzelmeik egyedi módon való kifejezésére, megjelenítésére az ábrázolás különféle technikáinak alkalmazásával.
- Megtanulják az eszközök fogását, használatát, gondozását.
- Finommotorikus fejlettségük lehetővé teszi a megfelelő nyomatékú és fogású eszközfogást.
- Színhasználatukban érvényesítik a változatosságot.
- Formaábrázolásuk változatos, képesek hangsúlyozni a legfontosabb megkülönböztető jegyeket, jellemző formákat.
- Emberábrázolásukban megjelennek a részletek és a legegyszerűbb mozgások jelzései.
- Téralakításban, építésben közösen vesznek részt.

- Tudnak egyszerű formákat mintázni elképzelés és a megfigyelés felhasználásával.
- A rendelkezésre álló anyagokkal takarékosan bánnak.
- Igényesek környezetük tisztaságára és esztétikájára.
- Elkészült munkáikat értéknek tekintik, igényük alakul ki az alkotásra, önkifejezésre, környezetalakításra és befogadásra.

6.5. Mindennapos mozgás

Cél

Mozgáskedv fenntartása, mozgásigény kielégítése, mozgás megszerettetése, a harmonikus, összerendezett nagy és finommozgások kialakítása, mozgáskészségek fejlesztése, mozgástapasztalatok bővítése. A gyermekek természetes mozgásának, testi képességeinek, fizikai erőnlétének, mozgáskultúrájának fejlesztése.

Az egészség megőrzését, a személyiség sokoldalú fejlesztését a szervezet rendszeres edzésével, az egészséges életmódot erősítő egyéb tevékenykedtetéssel, a fizikai aktivitáson keresztül valamennyi gyermek számára egyéni szükségleteinek és képességeinek figyelembevételével biztosítjuk.

A gyermek legalapvetőbb szükséglete, természetes megnyilvánulási formája a mozgás. A rendszeres, örömmel végzett, közösségben történő testmozgás hozzájárul a gyermekek optimális személyiségfejlődéséhez, továbbá az egészséges életvitel kialakulásához. Az óvodai élet minden napján biztosított aktív szabad játék mellett hangsúlyosan jelennek meg az irányított mozgásos tevékenységek, amelyek játékos környezetben és játékba ágyazottan fejlesztik az alapvető mozgáskészségeket és a kapcsolódó fogalmi rendszert. Az egészségfejlesztő testmozgást az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára biztosítjuk. Törekszünk a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széles körű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására. A mindennapos irányított testmozgás részét képezhetik a zenére, zenei ritmusra végzett mozgásos feladatok, (népi) játékok és táncok (kiemelten a néptánc), amelyek jelentős mértékben segítik a mozgáskultúra játékos, táncos úton történő fejlesztését. A mindennapos testmozgás az óvodai tornaszobában, a csoportszobában vagy a játszóudvaron is megszervezhető.

Feladat

- A szabad játék során végzett mozgásos tevékenységekhez a feltételek biztosítása, kiegészítése irányított céltudatos, tervszerű mozgásos tevékenységekkel.
- Az egészségfejlesztő testmozgás biztosítása az óvodai nevelés minden napján az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve - minden gyermek számára.
- A fundamentális (helyváltoztató, helyzetváltoztató, finommotoros) mozgáskészségek differenciált fejlesztése.
- Minél több alkalom teremtése a mozgásos játékok és gyakorlatok során az értelmi fejlesztésre (pl.: testrészek ismerete, személyi zónák alakítása, testrészek funkciója téri tájékozódás, téri irányok, viszonyok, alak, forma, szín, méret megismerése, keresztcsatornák fejlesztése, vizuális időrendiség, ritmus stb.) és az anyanyelvi fejlesztésre (tárgyak, testrészek, téri irányok, viszonyok, méret, hasonlóság, különbözőség megnevezése stb.).

- A mozgáspercepció, az állóképesség fejlesztése.
- A kondíció, az izomrendszer és a testi erő fejlesztése, a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakítása.
- A sikeres feladatmegoldások által a gyerekek reális „énképének”, önbizalmának, önértékelésének kialakítása, szociális és érzelmi képességeik fejlesztése (fegyelem, kitartás, kudarcűrő képesség, önuralom, szabálytudat, együttműködés stb.).

Tartalom

Az óvodáskorú gyermek egyik életkori sajátossága a nagyfokú mozgásigény. Ez a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, mely kedvezően hat a jövőbeni kognitív fejlődésre. A mozgások végrehajtásához a motoros képességek feltételként foghatók fel, melyeknek vannak veleszületett és tanult összetevői is.

Az **erő** minden mozgás alapfeltétele. Megkülönböztetünk gyorsasági, alap- és állóképességi erőt. Óvodáskorban nagyon gyorsan fejlődik, ha fokozatosan, óvatosan emeljük az ellenállást. Kiválóan alkalmasak erőfejlesztésre a különböző kézi szerekkel végzett gimnasztikai gyakorlatok, páros gyakorlatok, küzdőjátékok, ugrások, hajítások stb.

Az **állóképesség** a szervezetnek az elfáradással, hosszan tartó terheléssel szembeni ellenálló képessége. A pszichés képességek közül az akaraterő, a tartós érzelem is hozzájárul az állóképesség fejlesztéséhez. Az óvodás gyermeknél főként a lassú, illetve közepes iramú futás (saját iramú), tartós futással kapcsolatos alap-állóképesség fejlesztését tartjuk fontosnak.

A **kondicionális képességei** közül az alap-állóképesség a legmagasabb szintű. Ezért ennek fejlesztése során - az életkort figyelembe véve - bátran választhatjuk meg a futás távját, illetve idejét. Fejlesztésre legalkalmasabbak a ciklikus szerkezetű mozgások: járás, lassú vagy közepes tempójú futás, s ugrókötéllal végzett szökdelések.

A **gyorsaság** lehetővé teszi, hogy különböző cselekvéseket célszerűen, a lehető legrövidebb idő alatt végezzük el. Fejlesztése alapos bemelegítés után, pihent állapotban lehetséges. Csak olyan mozgások alkalmasak a gyorsaság fejlesztésére, amelyben a gyermek legalább a jártasság szintjére jutott. Legalkalmasabb az állórajtából történő gyors futás, futóversenyek. A koordinációs képességek olyan sajátos feltételrendszert alkotnak, melyek segítségével a mozgásszabályozás megvalósul, a végrehajtás minőségében, a gyors helyzetfelismerésben, a gazdaságos, szép mozgásban és a mozgástanulás eredményében jutnak kifejezésre.

Az **egyensúlyozás (egyensúlyérzék)** nem csupán adottság, gyakorlással fejleszhető. A mozgásanyag bármelyik gyakorlatának végrehajtása több-kevesebb egyensúlyozást igényel (oldalíság, szem-láb koordináció, tárgyhoz viszonyított testhelyzet, finommotorika).

A **téri tájékozódó-képesség**, térérzékelés jól fejleszhető járásokkal, futásokkal, távolság-, illetve irányváltoztatásokkal.

A ritmusképesség, illetve a tempó- és ritmusérzék nélkülözhetetlen feltételei a mozgás eredményes végrehajtásának. A játékot az óvodai testmozgás legértékesebb részeként tartjuk számon. A gyermek számára kiapadhatatlan örömforrás.

Óvodapedagógusaink folyamatosan nagy gondot fordítanak a gyermekek egészségének megőrzésére, a különböző tartáshibák és a lábstatikai rendellenességek megelőzésére,

javítására. Az óvodai mozgásos tevékenységekbe és a mindennapi frissítő testmozgásba gyakran építünk be tartás - és lábboltozat javító gyakorlatokat. Törekszünk a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széles körű alkalmazására, a szabad levegőn történő tartózkodásra.

A tevékenység szervezeti formáinak biztosítása:

- spontán, aktív szabad játékban megjelenő mozgásos tevékenység,
- irányított, mindennapos mozgásfejlesztés,
- szervezett mozgásos tevékenység,

A tevékenység színtere:

A székhely óvoda nem rendelkezik tornateremmel, így ott a csoportszobákban történik - ügyelve a balesetveszélyes helyzetek megelőzésére - a mozgásfejlesztés. Ha az időjárás engedi, az óvoda hátsó udvarrészén szervezzük a gyermekek számára a mozgásos tevékenységeket. A telephely óvodában a tornateremben, nagy területen biztosított a gyermekek számára a mozgás.

A dajka feladata:

- Aktívan részt vesz a szervezési feladatok ellátásában: teremrendezés (a székhely óvodában), könnyítés a gyermekek ruházatán, eszközök bekészítése, elrendezése, a terem pormentesítése, szellőztetése, gyermekek kísérése a tornaterembe (a telephely óvodában).
- A foglalkozásokon igény szerint segítségnyújtás.
- Szükség esetén gondozási teendők ellátása.
- A tevékenység végén segít az elpakolásban, a gyermekek visszaöltöztetésében, a terem visszarendezésében (a székhely óvodában), a gyermekek visszakísérésében (a telephely óvodában).

A differenciált fejlesztés feladatai:

- Differenciált feladatadással a gyermekek segítése abban, hogy képességeiknek megfelelően sikeresen oldhassák meg a feladatokat, ezzel is megőrizve mozgás kedvüket.
- Egyéni fejlesztések alkalmával mozgásos feladatok biztosítása a problémával küzdő gyermekek számára.
- A mozgásos feladatok összeállításánál - szakember tanácsát kikérve - a sajátos nevelési igényű gyerekek fejlesztési lehetőségeinek figyelembevétele.
- A gyermekek egészségi állapotának figyelése.
- A speciális mozgással rendelkező gyermek állandó figyelemmel kísérése (mozgáskoordináció, mozgásrendezés, tehetség gondozás stb.).
- Önbizalom erősítése („te erre már képes vagy” „próbáld meg”).

A fejlődés várható eredményei:

- Természetes, belső igényükké válik a mozgás és annak szeretete, mozgásuk összerendezett, ügyes, megfelelő ritmusú.
- Cselekvőképességük gyors, mozgásukban kitartóak, képesek a testrészek, helyzetek, mozgások, téri irányok pontos megértésére, megnevezésére, megfelelő a tér- és idő tájékozódó képességük.
- Mozdulásuk koordináltabbá válik, növekszik állóképességük.
- Megfelelő technikával, különböző szerekekkel végzik a feladatokat.
- Betartják a szabályokat a kooperatív játékokban, feladattudatuk az egyéni sajátosságnak megfelelő.
- Biztonsággal végzik az fundamentális mozgásokat.

7. Az Óvoda hagyományos ünnepei

„Napjainkban a régi szokások megtartása jelenti a kulturális örökség ápolását, a gyökerek megtartását, ami nélkül idegenek lennénk a világban.”

Cél

Élménypedagógiai módszerek, alkalmazásával olyan néphagyományokat megjelenítése munkatervünkben, amelyek tartalmát meg tudjuk értetni, közel tudjuk vinni a gyermekekhez. Óvodánkban hagyománya van a jeles napoknak, elődjeink életének, szokásaiknak a megismertetésének.

Feladat

Néphagyományaink a művészeti nevelésünk minden területén hangsúlyos szerepet kapnak. A népművészet elemei a „magyaros” nyelvezet, a vers, a mese, az énekes népi játékok, a vizuális és tárgyi környezet szerepet kapnak a népi hagyományörzésben, az ünnepi szokásokban. Minden alkalmat megragadunk céljaink hatékony megvalósítása érdekében, rendszeresen visszatérő hagyományos programokat szervezünk gyermekeink és a családok számára. Érvényesítjük a fokozatosság, folyamatosság, a rendszeresség elvét. Mindezek a jeles napok segítik még szorosabbá tenni az óvoda és család kapcsolatát, és közben a gyerekekre is értékes fejlesztő hatással vannak. Valljuk, hogy a gyermeki személyiségre akkor hatnak építően a hagyományápolás, ünnepek, megemlékezések, ha mély érzelmi töltéssel azoknak aktív részeseivé válnak. Arra törekszünk, hogy az ünnepnap legyen más a többi naphoz képest, ez külsőségekben is nyilvánuljon meg. Az ünnep gazdagságát meghittségben és érzelmekben is kifejezzük. Ezen programokat folyamatosan bővítjük, illetve tartalmában megújítjuk. Szülők aktív bevonása a programokba, illetve a gyermekek élménypedagógiai módszerekkel való megismertetése által a kapcsolatépítés, befogadó-elfogadó szemlélet formálása, közösséghez való pozitív viszony mélyítése. A közös (gyermek-szülő-óvónő) tevékenységek által pozitív ráhangolódás, érdeklődés felkeltése a program iránt, mely az esélyegyenlőség lehetőségét biztosítja. Ünnepeink a természethez, a népi hagyományokhoz, jeles napokhoz kapcsolódnak: melyeket a felnőtt-gyermek közösség játékaival, szereplésével, illetve külső partnerek bevonásával színesítünk. („Mese-báb előadás, néptánc-népi játékok, népművészet mesterei stb.).

Jeles napok, ünnepek:

- Állatok világnapja
- Mihály nap
- Márton nap
- Advent
- Mikulás
- Karácsony
- Farsang
- Télkergető kiszabás égetés
- Húsvét
- Víz világnapja

- Föld Napja
- Madarak és Fák napja
- Anyák napja
- Gyereknep
- Évzáró-Ballagás
- Nemzeti ünnepek

Mindannyiunknak közös célja és érdeke, hogy ezen jeles ünnepek segítségével - valamennyi óvodásunk az élménypedagógiai módszerek felhasználásával, a hagyományok ápolásával, esélyteremtés biztosításával, az ő egyéni fejlődési üteméhez igazodva a lehető legtöbb segítséget kapja meg intézményünkben ahhoz, hogy a későbbiekben a társadalom aktív, hazája és önmaga értékeivel tisztában lévő, s azt önmaga és a köz javára fordítani tudó tagja legyen.

Szülő - óvoda partner kapcsolat:

- Igény szerint, az óvodapedagógusokkal egyeztetett időpontban nyitott-nyílt napok.
- Játzódélutánok: ünnepi előkészületekben való aktív részvétel, kézműves foglalkozások, barkácsoló délutánok stb.
- Egyéb alkalmak pl.: karácsony stb. ünnepek.

Az ünnepek és hagyományéltető programok személyiségfejlesztő hatásai – a fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- Játékos térmozdulatokat ismernek, alkalmaznak.
- Dallamot, ritmust, mozgást rögtönöznek.
- Szívesen dramatizálnak, báboznak, az ismert mondókák, versek és motívumok felhasználásával. (mesélés, népi színjátás).
- Beszéddel, mozgással megjelenítve kitalálnak történeteket, egyszerű meséket.
- Beszédhelyzeteknek megfelelően szófajokat, mondatfajtaikat, különböző mondatszerkezeteket alkalmaznak.
- Játékeszközök, bábok, díszletek, különböző használati eszközök készítésével a vizuális látásuk és érzékelésük fejlődik.
- A közös tevékenységekben a gyerekek aktívan vesznek részt, a kialakult szokások a gyerekek igényévé válnak.
- Elfogadják az adott tevékenység által megkívánt magatartási formákat (leányok-legények szokásai) szituációtól függően elfogadják az alá, fölé és mellérendeltségi helyzeteket.
- Segítséget nyújtanak egymásnak, ha szükséges, önállóan is keresik a segítségnyújtás formáit.
- Tisztelettel viselkednek a felnőttekkel, az óvoda dolgozóival, vigyáznak munkájuk eredményeire.
- Érdeklődnek egymás iránt, figyelnek a másakra, türelmesen meghallgatják társaikat és az óvodapedagógust, az alapvető metakommunikációs jelzéseket felfogják, alkalmazzák.
- Tudják, hogy egy összetartozó közösség tagjai, örülnek a közösen elért sikereknek.
- Tisztában vannak az alapvető udvariassági szokásokkal és alkalmazzák azokat (köszönés, kérés stb.).

- Tudnak alkalmazkodni és elfogadják az alapvető szabályokat, korlátokat, késleltetni tudják szükségleteiket, kialakul feladattudatuk, feladattartásuk szintje megfelelő.
- Kialakul egészséges „én-tudatuk”, tolerálják egymás különbözőségét, akaratukat alá tudják rendelni mások akaratának.
- Érdeklődést mutatnak az iskola iránt.

8. Intézményünk jó gyakorlatai

„Fejlesztési lehetőségek bővítése saját készítésű eszközök felhasználásával”

Cél

Innovációnk során megvalósul a sikeres iskolakezdéshez szükséges kulcskompetenciák fejlesztése, célja összhangban van az EFOP-3.1.5-16-2016-00001 A tanulói lemorzsolódással veszélyeztetett intézmények támogatása c. projekt célkitűzéseivel. A különböző fejlettségi szinten álló, eltérő szociokulturális háttérrel rendelkező gyermekek közös tevékenysége közben megvalósul a befogadás, elfogadás, az egymástól tanulás, jelen van a feladatvégzéshez szükséges figyelem, összpontosítás, kitartás, mint pozitív példa. A mikrocsoportban végzett, egyénhez igazított, fejlettségüknek megfelelő játékos feladatok elvégzése során a gyermekek pozitív megerősítést kapnak, sikerélményhez jutnak, ami ösztönző lesz számukra a további feladatok kipróbálásához, kedvezően alakul feladattudatuk, kialakul bennük a tudás-, a tanulás iránti vágy.

Tartalom

Óvodánkban folyamatosan kerestük, keressük a megoldást arra, hogyan, milyen formában valósulhatna meg a csoport fejlesztése mellett a gyermekek egyéni elmaradásainak csökkentése az óvoda-iskola átmenet megkönnyítése érdekében. Az innováció erre egy lehetőség. Néhány éve nevelőtestületünk összeállított egy olyan játékos feladatokból álló anyagot, mellyel a legfontosabb képességterületek fejlettségi szintjét térképezhetjük fel az egyes gyermekeknél. A kapott eredményeket összesítjük és így láthatóvá válnak a csoport erősségei, illetve gyengeségei. Az év folyamán az általunk szervezett tevékenységek témáihoz igazodva a csoport gyenge területeire összpontosítunk. Az adott témában fejleszthető képességeket kiválasztva különböző nehézségi fokozatú, általunk, vagy a gyerekekkel együtt, közösen készített játékos feladatlapokat, eszközöket használunk. A szabad játék alatt kirakjuk egy erre kijelölt helyre az eszközöket. A manipulálás lehetősége, a színes eszközök rendkívül motiválóak a gyerekek számára. A hasonló jellegű feladatokból egyénre szabottan tudunk differenciálni, hiszen ismerjük és rögzítjük is a gyermekek Fejlődési naplójában rájuk vonatkozó fejlesztési szükségleteket. Az azonos helyen tevékenykedés elősegíti számukra az egymástól tanulást is. Amikor már jártasságot szereztek a feladatmegoldásban, önállóan dönthetik el, hogy kipróbálják-e a nehezebb feladatot. Ezután a játékos feladatlapokat a kijelölt helyről bármikor elvehetik és használhatják.

Feladat

- Magas csoportlétszámokkal dolgozunk, ezért az egyéni differenciálás hatékonyságának megvalósulása érdekében a fejlesztés idejére be kell vonnunk a **dajka nénit**, vagy a pedagógiai asszisztenst, hogy figyelemmel kísérje a többi gyermek tevékenységét. Nagycsoportra már kialakulhat egy jó szokásrendszer

- a közösségben, a többiek csendesen tevékenykednek, ha látják az óvodapedagógust társaikkal a játékos feladatokat végezni.
- Óvodánkban a szülők lehetőség szerint zárt facebook-csoportokban, messenger csoportban nyomon követhetik gyermekük óvodai életét, fejlődését, bepillantást kaphatnak az óvoda életébe, a mindennapi tevékenységekbe, a programokba. Mintát nyújtunk számukra az otthonaikban is fellelhető eszközökkel végezhető, tudatosabb nevelés, egyéni fejlesztés lehetőségeiről. Ez közvetett módon erősíti az innováció hatását is, valamint a **családokkal való kapcsolattartást**.
 - Az innováció az óvodapedagógus **eszközkészletének folyamatos bővítését** igényli, mely eszközök igazodnak a fejlesztendő képességekhez, illetve a gyermekek érdeklődésétől függően felmerülő témákhoz. Egy idő után már összeáll egy jól használható eszköztár. Örökös Zöld Óvodaként fontos szempont az eszközök készítésekor az újrahasznosítás is.
 - Érdeemes a csoportszobában egy **állandó és viszonylag elkülönített részt kialakítani** azon gyermekek számára, akik az óvodapedagógussal tevékenykednek.
 - A **legoptimálisabb idő** a játékos feladatok megismertetésére a hét első napjaiban a reggeli gyülekezés, a többi napon pedig a kijelölt helyről a szabad játék során már önállóan, bármikor használhatják a feladatlapokat, munkalapokat a gyerekek. Később az általunk kezdeményezett tevékenységek után is felajánlhatjuk a gyermekek számára a játékos feladatvégzést. Így több képesség fejlesztésére adódik lehetőség.

Az innováció eredményessége abban is nyomon követhető lesz, hogy a gyermekek fejlettsége milyen mértékben változott a „bevezetése” óta. Ez a csoportok előző, illetve az innováció megkezdése utáni mérési eredményeiből látszani fog. Hatásáról, tapasztalataikról partnereink a tanító nének is elmondhatják majd a véleményüket.

Az innováció leírása

„Élménypedagógiai módszerek felhasználása a hagyományok ápolásával, az esélyteremtés lehetőségeinek biztosításával.”

Cél

A szülők minél aktívabb bevonása, illetve a gyerekek élménypedagógiai módszerekkel való megismertetése által a kapcsolatépítés, a befogadó- elfogadó szemlélet formálása és a közösséghez való pozitív viszony mélyítése, mely az innováció során megvalósul az EFOP-3.1.5-16-2016-00001 A tanulói lemorzsolódással veszélyeztetett intézmények támogatása c. projekt célkitűzéseivel.

Tartalom

Pedagógiai programunkban kiemelt szerepet kap a hagyományok ápolása, helyi értékek továbbadása. Több éve szervezzük óvodánkban a Mihály napi vásárt, ezen forgatagot színesíti néptánc csoportunk. A csoport egyéni jelentkezés alapján alakul, szerveződik, így lehetőséget adva a hátrányos helyzetű gyermekek bevonásával az esélyteremtésre, élménypedagógiai módszerek alkalmazásával a hátrányos helyzetű családok óvodai programokon való részvételére. A rendezvény eredményességét abban látjuk, hogy az élményekben gazdag hagyományokra épülő programok, a szülők és gyerekek meglegedésére szolgálnak, ezáltal mélyítve a nyitott-őszinte kapcsolatunkat, illetve növelve a részvételt. Ez a kapcsolat az alapja a rendszeres óvodába járásnak mely hatékonyabbá teszi a gyermeki fejlődést és a családi nevelést. Ez a megalapozott kapcsolat az alapja lehet a rendszeres iskolába járásnak is.

A program színesítése érdekében különböző „versenyeket” hirdettünk pl.: szalmakalap díszítés, zöldségbáb készítés, őszi díszek, melyek fokozzák az érdeklődést.

Feladat

Intézményünk munkatervében minden évben kijelöljük az egyes megrendezésre kerülő eseményeket és azok felelősét. Ők forgatókönyvet készítenek, melyben részletesen megtervezik a rendezvényt, majd visszacsatolásszerűen értékelik azt, reflexiót készítenek. Ezzel egymást segítik a kollégák, hiszen a következő évben ez alapján tervezheti a kijelölt pedagógus a rendezvényt. Az értékelést alapul véve a hibák az elkövetkező években kijavításra kerülnek, így egyre színvonalasabbá válnak a munkatervben megtervezett események. Hibázni lehet, ennek őszinte feltárása csak erősíti a kollégák közötti összefogást, a „mi-tudatot”, egymás segítségét, vagyis közösségépítő ereje is van.

Óvodánkban minden évben a szülőknek lehetősége van elégedettségi kérdőív kitöltésével nyilatkozni a szervezett programokról, illetve igényeikről. Szülői értekezletek, fogadó órák és egyéni beszélgetések alkalmával visszajelzést kapunk a programokról, illetve ötleteikkel bővíthetik azokat.

A kapcsolódó dokumentációs rendszer, eljárásrend:

- Intézményünk munkatervében kijelöljük a megrendezésre kerülő eseményeket és azok felelősét.
- A programfelelős elkészíti a forgatókönyvet, megjelöli a felelősöket, a megvalósításban segítő kollégákat.
- Az eseménytől függően bővíthet a bevonható partnerek köre.
- Visszacsatolás szerű értékelés a lezajlott rendezvényről (reflexió).

9. Nevelési programunk szervezeti keretei

9.1. Az óvoda csoportszerkezete

Óvodánkban a szülői igényeket figyelembe véve szervezzük a csoportokat, vannak heterogén és homogén csoportok is. Az általunk készített program megvalósítható osztott és osztatlan csoportban egyaránt.

A hetirend és napirend céltudatos megtervezése során alakítjuk ki a gyermekek életrendjét, időbeosztását, ami biztosítja számukra a nyugodt, kiegyensúlyozott, kiszámítható óvodai környezetet. Ezt a célt szolgálja, hogy az óvoda teljes nyitvatartási ideje alatt óvodapedagógusok foglalkoznak a gyermekekkel.

9.2. Napirend

Napirendünk kialakításakor elsődleges szempont, hogy a különböző tevékenységeket úgy szervezzük, hogy az egész napot átszöje a játék, a játékoság, a differenciált tevékenységek között átjárhatóság, a választás lehetősége, a folyamatosság.

Jellemzője a rugalmasság, mely - kiegyensúlyozott légkörben - lehetőséget teremt a gyermekek elmélyült, belső motivált tapasztalatszerzésére, aktív és pihentető tevékenységére. A napirend érzelmi biztonságot, támpontot és állandóságot ad, kiszámíthatóságot jelent a gyermek számára. Mindamelllett annak megfelelően változtatható, ahogyan az évszakok változnak, vagy a gyermeki tevékenységek fejlődése ezt indokolttá teszi. (A hűvösebb idő beköszöntésével is szükségesnek tartjuk a szabad levegőn való mindennapi tartózkodást, csupán annak időtartamát csökkentjük.)

Óvodánkban a napirend kialakításának fő szempontjai:

- Aktív és passzív pihenés váltakozása.
- Helyi szokások és igények.
- A gyerekek mozgásigénye.
- A játékidő védelme.
- A rugalmas napirend.
- A gyermekek változó alvási szükséglete.
- Az ebéd érkezésének ideje (ne legyen céltalan várakozási idő).

9.3. Hetirend

A hetirend a napirendhez hasonlóan a folyamatosságot, a rendszerességet, a nyugalmat segíti elő óvodai csoportjainkban. A szokásrendszer lehetőséget nyújt óvodásaink napi életének megszervezéséhez. Összeállításánál figyelembe vesszük, hogy jusson elegendő idő a gyermeki tevékenységek, kezdeményezések, ötletek és javaslatok meghallgatására, kipróbálására vagy közös megvitatásra. A rugalmasság, a helyzetekhez való alkalmazkodás elősegíti, hogy a hetirend gyermekeink életének észrevétlen szabályozója legyen.

A tevékenységbe ágyazott tanulás az óvodapedagógus döntése alapján kötött vagy kötetlen formában valósul meg.

9.4. Óvodai nevelésünk dokumentumai

Óvodánkban a nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését, fejlődésük nyomon követését az óvodapedagógusok az Ovikréta felületen vezetik.

10. Tervezés

Cél

Olyan tudatosan felépített, nevelésközpontú tanulási terv készítése, mely épít a gyermek életkori sajátosságaira, előzetes ismereteire, szükségleteire. Mindemelllett egyéni

sajátosságokat figyelembe vevő, differenciált, játék- és tevékenység központú szemléletet tükröz, valamint élményszerű események sorozatát rögzíti.

Feladat

- Az óvodás gyermek domináns motívumaira építve megismerési vágy kialakítása.
- Egyedi motívumok megismerése, egyéni szükségletekre épülő differenciálás megtervezése.
- A gyermekek előzetes ismereteinek, tapasztalatainak, érdeklődési területeinek megismerése, erre épülő tematikus terv készítése.
- Felfedező, alkotói tevékenység, önmegvalósítás támogatása.
- Gyermekekhez, csoporthoz, tevékenységhez, aktuális tanulási helyzethez, célokhoz és feladatokhoz igazodó, rugalmasan változtatható módszerek alkalmazása.
- A gyermek megismerési vágyának fenntartása, feltételek biztosítása az egyre magasabb rendű tanulási motiváció eléréséhez.
- A gyermekek megfigyeléséből, méréséből levont következtetések megjelenítése: egyéni differenciált fejlesztés - Az egyéni képességfejlesztés mutatói és fejlesztési tervek, - csoportprofil - csoportra vonatkozó tervezés.
- A pedagógiai folyamatok elemzése, nyomon követése, a tapasztalatok értékelése, önértékelés reflexió formájában, fejlesztés meghatározása.
- Az éves tervben szereplő tematikus tervek rugalmas változtatása indokolt esetben.
- A kötetlen és kötött tevékenységeket az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja és a Pedagógiai Program cél és feladatrendszere mentén logikusan építi fel.
- Meghagyja a pedagógusok választási szabadságát különböző szervezési módok, változatos eszközök alkalmazásában.
- Lehetőség szerint a heti témák IKT műveltségtartalmakkal történő kiegészítése.

11. Mérés

Cél

A gyermek személyiségének megfigyelése, megismerése, képességeinek teljes feltérképezése, a kompetenciák, részképességek saját magához viszonyított fejlődésének nyomon követése, rögzítése, a differenciált fejlesztés meghatározása, a fejlődés segítése. A PDCA ciklus működtetése.

Feladat

- A gyermekek óvodába lépésekor anamnézis készítése a Kréta rendszeren keresztül, vagy nyomtatott formában.
- A gyermekek folyamatos megfigyelése természetes tevékenységei közben, beszélgetések alkalmával, gyermeki produktumok elemzésével.
- A gyermekek mérése évente két alkalommal az Ovikréta rendszerben. A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció a gyermek fejlődéséről folyamatosan vezetett olyan dokumentum, amely tartalmazza a gyermek fejlettségi szintjét, fejlődésének ütemét, a differenciált nevelés irányát.

- A Kréta rendszerben életkortól függően értékelés készítése a gyermek fejlődéséről. A kiértékelt eredmények tükrében a feltárt gyengeségekre és erősségekre épülő játékok tervezése. A gyermek fejlesztésének alapja a mérés és értékeléseredménye.
- A mérés eredménye a szempontrendszer alapján kategóriák szerint felsorolásra és kiértékelésre kerül a gyermekek fejlettségi szintje, így könnyen végig követhető a gyermekek fejlődése.
- Nyomon követő mérések során a fejlődés, a változások, újabb területek megjelölése, szükség esetén szakember bevonása.
- Mindkét szülő (szükség esetén értesítendő hozzátartozó) tájékoztatása a gyermek mérési eredményéről, fejlődéséről évente kétszer, a Kréta rendszeren keresztül.
- A kimeneti mérés alkalmával a gyermekek aktuális fejlettségi szintjének megállapítása. Amennyiben a gyermek a nevelési évben tanköteles életkorba lép, az életkora alapján a felületen kiemelve láthatók az iskolakészültségi kritériumok.

Eljárási rend

A gyermek mérése	Ideje
Anamnézis	A gyermek óvodába lépésekor
Bemeneti mérés	Április végén
Nyomon követő mérések	Évente 2 alkalommal (november és április)
Folyamatos megfigyelés	Rögzítése esetenként, minimum 2 alkalommal
A részképességek fejlettségi szintjének mérése	A BAZ Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Felsőzsolcai Telephelye szakembere által - 4 éves korban Képességmérés, - 5 éves korban Logopédiai vizsgálat
Kimeneti mérés	Április végén

A mérés területei az Ovikréta rendszerben:

- **A gyermek motoros fejlettsége**
 - nagymozgás
 - finommozgás
 - vizuomotoros mozgás
- **A gyermek kommunikációs fejlettsége:**
 - beszédértés
 - beszédprodukció
- **A gyermek szociális fejlettsége:**
 - társas kapcsolatok
 - játék
 - éneklés
- **A gyermek önállóságának fejlettsége**
 - önállóság
 - önszabályozás
 - szokások

- **A gyermek kognitív fejlettsége:**
 - megismerő funkciók
- **Mérés módszerei**
 - megfigyelés
 - beszélgetés
 - gyermeki munkák elemzése (kezdeményezett és spontán alkotások)
 - cselekedtetés
- **A mérés eredményének rögzítése az Ovikréta rendszer felületén történik.**

A Gyermek menüpont alatt az egyes gyermekekre vonatkozó adatokat megnyitva. A gyermek fejlődésének nyomon követésére kattintva érhető el a gyermekekre vonatkozó szempontsor.
- **A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció tartalma**
 - anamnézis
 - az óvodakezdés, a befogadás tapasztalatai
 - Gyermek fejlődésének nyomon követése
 - gyermek rajzok
 - amennyiben Szakértői Bizottság vizsgálta, a megállapításai, a fejlesztést végző pedagógus a gyermek fejlődését szolgáló javaslatai, a felülvizsgálatának megállapítása

A szülők tájékoztatása az Ovikréta rendszeren keresztül történik.

12. Integrációs és inkluzív nevelés

A nevelőmunkánk során gyermekeink tapasztalati úton megértik és tisztelik a különbözőséget, már gyermekként felkészülnek a társadalmi gyakorlatra. A befogadás partnerségen alapuló attitűd által valósítja meg a diszkrimináció mentességét. Nevelésünk során olyan érzelmileg érett gyermekeket nevelünk, akik felkészültek a különbözőséggel való találkozásra.

Az integrációs gyakorlat számára két félre van szükség: a beilleszkedni akaró egyikre és az őt fogadó másikra. A folyamat mindkét részről egymáshoz való alkalmazkodást igényel. A beilleszkedés nem csak távlati cél, hanem eszköz is, a sikeres óvodai-iskolai együttnevelés biztosítja a zökkenőmentes beilleszkedést.

Az integrációs és az inkluzív nevelés természetes velejárója a differenciálás. Meglátásunk szerint csak differenciált foglalkozásszervezéssel képzelhető el az, hogy a gyerekek az óvodába bekerülve saját képességeinek optimális kifejezéséhez lehetőséget kapjon. Kiemelt figyelmet fordítunk a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek differenciált fejlesztésére.

Fontos, hogy ne csak a különböző képességű, de a különböző szociális helyzetből érkező gyerekek is megfelelő pedagógiai támogatást kapjanak. Előítélet mentesség, tolerancia, a másság elfogadása a szükséges nevelői attitűd, melyet gyermekeink felé is közvetítünk. Elvünk a harmonikus személyiségfejlesztés. Ehhez minden gyermek számára legyen az sajátos nevelésű igényű, halmozottan hátrányos helyzetű, vagy épp szociokulturális környezetből érkező, szüksége van arra, hogy a számára fontos személyektől figyelmet, támogatást kapjon, és megfelelő elvárást támasszanak vele szemben.

Ezen keresztül tanulják meg, hogy bízzanak másokban, legyenek elfogadóak, toleránsak.

Differenciálás: a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztése, fejlődésének segítése a fejlesztő szakemberek útmutatása alapján.

Beilleszkedési, tanulási, magatartási (BTMN) zavarral küzdő gyermekek nevelése, fejlesztése:

Ellátandók azok a gyermekek, akik a Pedagógiai Szakszolgálat által megállapított és szakvéleménnyel dokumentált beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdenek.

Cél: Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjában megfogalmazott lehetőségek alapján, az egyéni fejlesztés biztosítása mellett az integrált nevelés során a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségek enyhítése.

Tanulási problémákkal küzdő gyermek: A tanulási nehézséggel küzdők (pl.: lassú, motiválatlan, hosszabb betegség miatt lemaradó, családi, szociális, kulturális, nyelvi hátrányok).

Tanulási zavarral küzdők (pl.: figyelemzavar, súlyosabb beszédhiba)

Magatartászavarok miatt problémás gyermek: Visszahúzó és depresszív viselkedésű gyermek (félénk, csendes, zárkózott).

Ellenséges, agresszív viselkedésű gyermek (engedetlen, kötekedő, támadó, hiperaktív).

Az óvodapedagógus feladata a BTMN-s gyermekek nevelése során:

- A gyermek bevonása minden tevékenységbe – játék, munka, tanulás.
- Elfogadó, bátorító, örömteli légkör biztosítása.
- Egyéni fejlődési ütem tolerálása.
- Önbizalom növelése, helyes önképp formálása.
- Egyéni – vagy mikrocsoportos fejlesztés.
- Rendszeres konzultáció a szülőkkel és a szakemberekkel.

A fejlesztés formái és lehetőségei: A szakvéleménybe foglalt iránymutatások figyelembevételével tervezzük nevelőmunkánkat, a differenciált képességfejlesztést. Törekszünk az egyéni – és kis csoportos foglalkoztatási keretek között alkalmazni a fejlesztőpedagógia módszer és eszköztárát. Folyamatosan tájékoztatjuk a szülőt gyermeke fejlődéséről.

A sajátos nevelési igényű gyermekek integrálása:

Az óvodánknak olyan óvodai környezetet kell kialakítani, ahol a másság felé fordulás mindenki számára természetessé válik. Az óvodapedagógusok a szükséges szakemberekkel együttműködve, nevelik a gyermekeket a mindennapok során. A szakemberekkel való együttműködéssel biztosítjuk a gyermekek fejlődéséhez szükséges feltételeket.

Cél

Minden arra rászoruló integráltan nevelhető gyermeknek biztosítsuk az egyéni és csoportban való tudatos, az állapotának megfelelő fejlesztést.

Feladat

- Óvodába kerüléskor anamnézis készítése folyamatos fejlettségmérés, tudatos fejlesztési terv készítése.
- A gyermekek egyénre szabott beszoktatásának biztosítása.
- Szakmai szolgáltatókkal való kapcsolattartás: konzultációk a gyermekek fejlődéséről, szolgáltatások biztosításának megszervezése.
- Tudatos óvodai pedagógiai munka, ahhoz, hogy a sajátos igényből adódó hátrányokat az óvodai nevelés csökkenteni tudja. Korszerű óvodapedagógiai módszerek alkalmazása: a gyermek kezdeményezéseire támaszkodó módszerek, differenciálás, kooperatív technikák, mozgás, zene felhasználása.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek családjával való szorosabb együttműködés, kommunikáció.
- A sajátos igényből adódó lemaradások lehetőség szerinti ellensúlyozása, az SNI-s gyermekek optimális fejlődésének biztosítása.

A szülőkkel, értesítendő hozzátartozókkal való szorosabb együttműködést elősegítő intézkedéseink:

- A gyermek sajátos helyzetére érzékeny pedagógiai szemlélettel és módszerekkel szülők megnyerése, partneri kapcsolat kialakítása.
- Személyes kapcsolat kialakítása a szülőkkel. Egyéni beszélgetések, a gyermek sajátos helyzetéből adódó gyermekneveléssel, fejlesztéssel, állapotának elfogadásával kapcsolatok nézetek kicserélése. Folyamatos és rendszeres kapcsolattartás a szülőkkel, tanácsadás.
- Rendszeres tájékoztatás a gyermek fejlődéséről, az Egyéni képességfejlődés mutatói elnevezésű dokumentum bejegyzéseinek megbeszélése.

Tehetséges gyermek:

Tehetségesnek azok tekinthetők, akik kiváló adottságaik alapján magas szintű teljesítményre képesek az élet bármely tevékenységi területén.

Legfontosabb célkitűzésünk a tehetséggondozás terén:

A kiemelkedő képességű, kiválóan kreatív gyermekek fejlesztése, személyiségük kibontakoztatása amennyire lehetséges az óvodában, valamint a szülővel való konzultáció a gyermek megfelelő szakemberhez való irányításáról.

Feladataink:

- kreatív gyermekek felismerése,
- kreativitásuk motiválása, ösztönzése,
- szükségletük kielégítése: megismerési, elfogadási, alkotási vágy kielégítése, a feladatok sokszínűségének megteremtése,
- harmonikus fejlesztése,
- különböző helyzetekben segítségnyújtás - fejlődésük segítése kreatív nevelési eszközökkel.

13. A nemzetiséghez tartozó gyermekek integrált nevelése

Óvodánk arculatát erőteljesen befolyásolja a nemzetiségi gyerekek arányának emelkedése.

Cél

Hátrányok leküzdésének elősegítése, esélyegyenlőség megteremtése, hátránykompenzálás, a potenciális tanulási zavar megelőzése.

Elfogadó-támogató és biztonságot nyújtó pedagógiai attitűd kialakítása, a másság tolerálása.

Feladat

- A rendszeres óvodába járás figyelemmel kísérése és szorgalmazása családlátogatás és kapcsolattartás segítségével. Érzelmi biztonság megteremtése egyéni differenciált bánásmóddal.
- A szülőkkel megfelelő, együttműködő kapcsolat kialakítása és ápolása.
- Az óvodán belüli szociális szolgáltatások megszervezése.
- A családok bevonása, indirekt fejlesztése, hagyományok erősítése, identitásformálás.
- A 3-7 éves korú nemzetiségi gyerekek kiemelt, célirányos fejlesztése.
- Olyan képességek kialakítása, amelyek alkalmazkodva a gyermekek egyéni és életkori sajátosságaihoz, megalapozzák az iskolai alkalmasság feltételeit. Az óvoda-iskola átmenet támogatása.
- A helyes viselkedésre ösztönzés, alapvető szokásformák és illemszabályok megalapozása.
- A hiányzó ismeretek kiegészítése, pontosítása mikrocsoportos szervezeti formában. A már meglévő ismeretek továbbfejlesztése, mélyítése, rendszerezése játékos módszerek alkalmazásával, tehetség gondozás.
- Az anyanyelvi képességek hátrányainak csökkentése. Együttműködés külső szakemberekkel pl.: a logopédussal, fejlesztő pedagógussal.
- A gyerekek fejlődéséről személyiségük alakulásáról. rendszeresen vezetett dokumentáció (Az egyéni képességfejlődés mutatói).
- A pedagógiai munka, a pedagógiai kultúra megújítása, az innovációs hajlandóság erősítése.
- A nevelőtestület együttműködése (rendszeres team munka valamennyi munkatárs részvételével, esetmegbeszélések, hospitálások).
- Együttműködés az óvodán belüli szociális segítővel, a Miskolci Egyesített Szociális, Egészségügyi és Gyermekjóléti Intézmény szakemberével, a helyi általános iskolákkal, az egészségügyi intézményekkel, a B-A-Z Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Miskolci Tagintézményének szakembereivel, az Oktatási Hivatallal és a Nemzetiségi Önkormányzattal.

Tevékenységeink a szociális hátrányok enyhítése érdekében, az esélyegyenlőséget szolgálva

- Egyéni bánásmód követelményének érvényesítése.
- Szociális hátrányok kompenzálása, anyagi támogatás lehetőségeinek kiaknázása, együttműködés a Családsegítő központtal, Civil szervezetekkel, Önkormányzattal.
- A mindennapi élethez szükséges készségek kialakításának segítése: tanácsadás, külső segítség felkutatása.
- Külső szakemberekkel való együttműködés- logopédus, fejlesztő pedagógus, gyógypedagógus.
- A tolerancia, segítőkészség kialakítása, a másság elfogadása.
- Családi életre és egészséges életmódra nevelés.
- Gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységek és feladatok ellátása.
- Élménypedagógiai módszerek alkalmazásával a hátrányos helyzetű családok óvodai programokba való bevonása.
- A családokkal való bizalomra épülő személyre szabott kapcsolat kialakítása, mélyítése.

14. Gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységünk

A gyermekvédelmi tevékenységünket a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról, valamint a köznevelésről és annak módosításairól szóló törvények és jogszabályok határozzák meg.

Alapelveink

- A család tiszteletben tartása, a családi nevelés erősítése.
- A gyermek iránt érzett felelősség.
- Az óvoda dolgozói, a szülők és a gyermekek körében is legyen természetes a másság elfogadása, egymás tisztelete.

Cél

- A családokkal bizalomteljes, toleráns kapcsolat kialakítása.
- Egymás tiszteletére, elfogadására, toleráns magatartásra nevelés.
- A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek 3 éves kortól történő beóvodázását.
- A gyermekek problémáinak mielőbbi felismerését követően a probléma kezelése, annak segítése, ellensúlyozása, a hátrányok csökkentése.
- Az esélyegyenlőségi törvénynek megfelelően SNI-s BTMN-s gyermekek - Alapító Okiratunkban rögzítettek szerint - integrált óvodai nevelése.
- Minden óvodapedagógus munkájába be kell épülnie a gyermekvédelmi munkának, kötelessége a rábízott gyermekek védelme, pedagógiai eszközökkel való segítése, támogatása a fokozatosság elvének megtartásával.
- Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek integrációja, az óvoda kompenzáló szerepének növelése, esélyegyenlőség biztosítása.

A célok elérése érdekében feladataink:

Prevenációs feladataink

- Gyermeki, szülői jogok, és kötelességek megismertetése, érvényesítése.
- Rendszeres kapcsolattartás a szülőkkel.
- Biztonságos, egészséges fejlődéshez és neveléshez szükséges optimális óvodai környezet megteremtése.
- Együttműködés a gyermekvédelemben partner társszervekkel, szakemberekkel.
- Egészségügyi szűrővizsgálatok biztosítása.

Feltárás feladatai

- A veszélyeztetettség, hátrányos helyzet tüneteinek felismerése, konzultáció az óvodai szociális segítővel, problémák feljegyzése, jelzése a gyermekvédelmi szerv felé.
- A tünetek okainak megkeresése, rendszeres családlátogatás, igény szerint tanácsadás.

Megszüntetés feladatai

- A felzárkóztatás megszervezése, egyéni képességfejlesztés, tehetséggondozás.
- Induló hátrányok csökkentése, egészségvédő, mentálhigiénés programok szervezése.
- A szülők segítése az esélyegyenlőség biztosításával a szülői szerep eredményesebb betöltéséhez.
- Segítő szakemberek igénybevétele a problémák típusának megfelelően.
- Együttműködés konkrét esetekben a segítőkkal, a jelzőrendszer működtetése, esetmegbeszélés a családsegítő szakembereivel szükség esetén.

A főigazgató feladatai

- Az óvoda főigazgatójának feladatkörébe tartozik a gyermekvédelmi feladatok megszervezése és ellátása, a megfelelő intézkedések megtétele a jogszabályok figyelembevételével.
- Vezetői felelőssége kiterjed az óvodai nevelőmunka egészséges és biztonságos feltételeinek megteremtésén túl a gyermek balesetek megelőzésére, a gyermekek rendszeres egészségügyi vizsgálatának biztosítására, illetve a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodai nevelésbe való bevonására.
- A szülőket segíti a problémáik megelőzésében és megoldásában.

A gyermekvédelmi felelős feladatai

- Összehangolja a gyermekvédelmi tevékenységet az óvodában, melyről fel évente beszámolót készít.
- Információkat gyűjt, nyilvántartja azon gyermekeket, akik a gyermekvédelmi munka terén kiemelt odafigyelést igényelnek.
- Segíti az óvodapedagógusok gyermekvédelmi tevékenységét, rendszeresen konzultál mindannyiukkal, szükség esetén családlátogatást végez velük.
- Feltérképezi a családi kríziseket, főként azok gyermekekre gyakorolt hatása és a prevenció szempontjából.
- Személyesen konzultál az óvodai szociális segítővel.

- Igény szerint fogadóórát tart az érdeklődőknek.
- Évente több alkalommal szakmaközi megbeszélésen vesz részt a Felsőzsolcai Szociális Szolgáltató Központban.
- Folyamatos kapcsolatot tart a Gyermekjóléti Szolgálat szakembereivel, valamint a Polgármesteri Hivatal szociális osztályával.

Az óvodapedagógus feladatai

- A nevelő-oktató munka során gondoskodik a gyermekek személyiségének fejlődéséről, tehetségének kibontakoztatásáról. Eközben figyelembe veszi a gyermek egyéni képességeit, adottságait, fejlődésének ütemét, szociokulturális helyzetét. Differenciált egyéni fejlesztést végez.
- A gyermekek érdekében megvalósuló egyéni, csoportban és közösségben végzett segítő tevékenységek során a pedagógus együttműködik folyamatosan a szociális segítővel.
- Esetleges problémákról, veszélyeztetettség gyanújáról konzultál a gyermekvédelmi felelőssel és a szociális segítővel, akik megteszik a szükséges intézkedéseket.
- Szükség esetén a szociális szolgáltató felkérésére, pedagógiai véleményt készít, amit ismertet a gyermekvédelmi felelőssel és a szociális segítővel.
- A szülőkkel megfelelő, együttműködő, partneri kapcsolat kialakítására törekszik a munkája során.
- Elősegíti a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekek óvodába kerülését, járását.
- Az integrált nevelést elősegíti: biztosítja a gyermekeket megillető jogok érvényesülését az óvodán belül, szükség esetén intézkedésekre javaslatot tesz (prevenció).
- A rendszeres óvodalátogatást figyelemmel kíséri, szükség esetén jelzi a hiányzás.
- A gyermekvédelem hatékonyságát elősegítő tevékenységek.
- Rendszeres családlátogatás, szülői értekezletek, nyílt napok szervezése, fogadóórára való behívás.

Az óvodai szociális segítő feladatai

- Az óvodában végzett tevékenységei közé tartozik az egyéni segítség, tanácsadás.
- A preventív tevékenység részeként, szociális csoportmunkát végez, illetve közösségi tevékenységekben is részt vesz.
- Támogatja a gyermekvédelmi felelős munkáját, ezáltal a gyermekvédelmi feladatok ellátását.
- A gyermekek veszélyeztetettségének megelőzésére, kiszűrésére és annak megszüntetése érdekében tesz lépéseket a gyermekvédelmi felelős és óvodavezető tudtával.
- A gyermekvédelmi észlelő- és jelzőrendszer tagja, ezért vonatkozik rá a jelzési kötelezettség.

A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések:

A Gyermek Jogairól szóló Egyezmény önmagában nem teremtheti meg azokat a társadalmi feltételeket, amelyek a gyermekek egészséges fejlődése érdekében szükségesek, azonban biztos alapot nyújt olyan társadalmi törekvésekhez, amelyek a társadalmi fejlődés szolgálatában a gyermek mindenképp felett álló érdekét kívánják érvényesíteni.

- A hátrányos helyzetű gyermekek nevelési és társadalmi integrációjának támogatása.
- Az esélyegyenlőség érvényesítése elengedhetetlen feltétele az egyenlő hozzáférés biztosításán túl olyan támogató szolgáltatások megvalósítása, amelyek csökkentik meglévő hátrányaikat, javítják óvodai sikerességüket.
- Az egyenlő bánásmód követelményének és a szegregációmentességnek, mint esélyegyenlőségi alapfeltételnek a köznevelési intézményen belül érvényesülnie kell.
- Óvodánk elkötelezett az egyenlő bánásmód, a nevelési esélyegyenlőségek megteremtésében. Egyenlő hozzáférést biztosítunk az óvodai neveléshez, mint alapszolgáltatáshoz.

Intézkedéseink

- A fenntartó önkormányzat települési, köznevelési intézkedési tervében megfogalmazott feladatok maradéktalan végrehajtása.
- A gyermekek szociális helyzetének figyelemmel kísérése, HHH státusz alakulásának követése.
- Sajátos nevelési igényű gyermekek regisztrálása, figyelemmel kísérése.
- Az óvodai felvételnél előnyben részesítjük a HHH gyermekeket.

Feladataink

- Tervszerű pedagógus továbbképzés, beiskolázás.
- Kiemelt figyelem a HHH gyermekek irányában: HHH gyerekek beazonosítása.
- Célzott fejlesztések a pedagógiai szakszolgálat munkatársai segítségével.
- Támogatási jogosultságra való figyelemfelhívás (étkezési, gyermekvédelmi).
- Partnerekkel történő együttműködés (Önkormányzati Hivatal, Járási Hivatal, Roma Nemzetiségi Önkormányzat, Helyi Családsegítő Szolgálat).
- Pályázati lehetőségek felkutatása, kihasználása a fejlesztések érdekében (humán, infrastruktúra).

15. Egészségterv

Az egészség- és környezeti nevelés nagy jelentőséggel bír a kisgyermek személyiségfejlesztésében. A mindennapos óvodai nevelés az egészséget, mint alapvető értéket állítja nevelési programjába, integráló tevékenységeiben biztosítja az esélyegyenlőséget, fejleszti és korrigálja az életmódbeli képességeket. Az egészség testi, lelki, társkapcsolati jellemzője megbonthatatlanul egybefonódik a személyiségfejlesztés feladatával, azaz: annak védelme, fejlesztése nem önálló nevelési feladat.

Az egészségfejlesztés és a környezeti nevelés kialakításában valamennyi pedagógusnak és a pedagógiai munkát segítő dolgozónak kiemelt a felelőssége és a kötelessége

Az egészségnevelési és környezeti nevelés tevékenységei valamennyi gyermek aktív, cselekvő bevonásával valósulnak meg. Prioritást élvez az egészséges életmód, a testápolás, étkezés, öltözködés, pihenés, betegségmegelőzés, az egészségmegőrzés szokásainak alakítása és a környezettudatos magatartás belső igénnyé fejlesztése.

Az egészségfejlesztés és a környezeti nevelés felvilágosítással, a munka-és balesetvédelmi előírások betartásával és betartatásával, a veszélyhelyzetek feltárásával és elhárításával történik.

15.1. Az egészségnevelési és környezeti nevelés elvei

- A környezet állapotára érzékeny gondolkodásmód kialakítása.
- Rendszerszemléletre nevelés.
- Fenntarthatóságra nevelés, az elvekkel való azonosulás elősegítése.
- Optimista életszemlélet kialakítása.
- Tapasztalaton alapuló, kreatív környezeti nevelés.
- Tolerancia és segítő életmód kialakítása.

Az egészségnevelési és környezeti nevelés célja

A gyermekek teljes körű egészségfejlesztésének lelki, testi, értelmi, érzelmi és akaratilag tulajdonságaiknak biztonságban és egészséges környezetben történő alakítása.

Az óvodapedagógus feladatai

- Az egészséget támogató, biztonságos, esztétikus környezet kialakítása és védelme.
- Környezettudatos magatartásformák fejlesztése.
- A helyes napirend és életrend kialakítására nevelés.
- Alapvető higiéniai normák megismertetése és betartatására szoktatás.
- A komplex testi-lelki-szociális értékek védelmére nevelés.
- Ökológiailag fenntartható, egészséges élő- és élettelen környezet kialakításának fejlesztése.
- A gyermekek megismertetése a konfliktuskezelés, együttműködési készség, döntési képesség, érzelmi, indulati állapot, kapcsolati zavarok kezelésének, fejlesztésének lehetőségeivel, a kapcsolatteremtés és a drámajáték eszközeivel.
- Az anyag- és energiatakarékos óvodaüzemeltetés és a pedagógusok példamutatása.
- A gyermekek folyamatos, tevékeny és következetes bekapcsolása a szelektív hulladékgyűjtésbe.

Az egészségnevelés és környezeti nevelés tartalma

- Az egészséges táplálkozás.
- A mindennapos testnevelés, testmozgás.
- A testi és lelki egészség fejlesztése.
- A viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése.
- A bántalmazás és óvodai erőszak megelőzése.
- A baleset- és veszélyhelyzet megelőzés és elsősegélynyújtás.
- A személyi higiéné.
- A környezettudatos magatartás és viselkedés szokás-és normarendszerének kialakítása.

15.2. Az egészséges életmódra nevelés

Cél

A gyermekek egészséges életvitel-igényének alakítása, testi fejlődésük elősegítése.

Feladat

- A gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése.
- A harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése.
- A gyermeki testi képességek fejlődésének segítése.
- A gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése.
- Az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása.
- A gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása.
- A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása.
- Megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve – speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.

Az egészségfejlesztés területei:

- Egészséges táplálkozás.
- Mindennapos testnevelés, testmozgás.
- Személyi higiéné.
- Testi és lelki egészség fejlesztése.
- A viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése.
- A fizikai és lelki bántalmazás, erőszak megelőzése.
- Gondatlan veszélyeztetés megelőzése.
- Baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás.
- A gyermekek gondozása, testi szükségletük, mozgásigényük kielégítése.

16. Bölcsődei Szakmai Program

A szakmai program jogszabályi háttere

- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról (továbbiakban Gyvt.)
- 15/1998. (IV.30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről (továbbiakban NM rendelet)
- Bölcsődei gondozás-nevelés országos alapprogramja 2020.
- 369/2013. (X.24.) Korm. rendelet a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatók, intézmények és hálózatok hatósági nyilvántartásáról és ellenőrzéséről (továbbiakban Sznyr.)
- 1992. évi XXXIII. törvény a közalkalmazottak jogállásáról
- 328/2011. (XII.29.) Korm. rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások és gyermekvédelmi szakellátások térítési díjáról és az igénylésükhöz szükséges felhasználható bizonyítékokról.
- 9/2000. (VIII. 4.) SzCsM rendelet a személyes gondoskodást végző személyek továbbképzéséről és a szociális szakvizsgáról
- 8/2000. (VIII. 4.) SzCsM rendelet a személyes gondoskodást végző személyek adatainak működési nyilvántartásáról
- 415/2015. (XII. 23.) Korm. rendelet a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi igénybe vevői nyilvántartásról és az országos jelentési rendszerről
- 2012. évi I. törvény a munka törvénykönyvéről
- 235/1997. (XII. 17.) Korm. rendelet a gyámhatóságok, a területi gyermekvédelmi szakszolgálatok, a gyermekjóléti szolgálatok és a személyes gondoskodást nyújtó szervek és személyek által kezelt személyes adatokról
- 149/1997. (IX. 10.) Korm. rendelet a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról
- Felsőzsolca Város Önkormányzat rendelete a fizetendő térítési díjakról
- Felsőzsolcai Napközi Otthonos Óvoda és Bölcsőde Szervezeti és Működési Szabályzata, kiegészítése és mellékletei
- A bölcsődei nevelés-gondozás szakmai szabályai, Módszertani levelekben szereplő módszertani kiadványok, szakmai segédletek jegyzéke, Tudástár /Magyar Bölcsődék Egyesülete <https://magyarbolcsodek.hu/hu/szakmai-anyagok/tudastar1/>

A bölcsőde jellemző adatai

Hivatalos elnevezése: Felsőzsolcai Napközi Otthonos Óvoda és Bölcsőde

Székhelye: 3561 Felsőzsolca, Park u. 3.

Telefon: +36-46/382-132

E-mail: feovoda@felsozsolcaph.hu

Férőhelyek száma: 28 fő

Ellátási terület: Felsőzsolca közigazgatási területe, és az ország bármely települése a szabad, fölös kapacitás terhére.

Nyitvatartás: hétfőtől – péntekig, naponta 06.00 – 17.00-ig

A bölcsőde fenntartója: Felsőzsolca Város Önkormányzata

Telefon: +36-46/613-000

A bölcsőde főigazgatója, a program benyújtója: Mag Zsolt Sándorné – főigazgató

Ellátandó célcsoport

A bölcsőde a gyermekjóléti alapellátás részeként a gyermekek napközbeni ellátásának egyik formája. A családban élő, a szülők munkavégzése, betegsége vagy egyéb ok miatt napközbeni felügyeletet igénylő – 20 hetestől 3 éves korú – gyermekek szakszerű gondozását, nevelését biztosító intézmény.

Bölcsődei ellátás biztosítható:

- 20 hetes kortól 3 éves korig azon gyermekek számára, akinek szülei, nevelői, gondozói valamilyen ok miatt napközben róluk gondoskodni nem tudnak,
- amennyiben a gyermek 3. életévét betöltötte, de testi vagy szellemi fejlettsége alapján nem érett az óvodai nevelésre, a 4. életévének betöltését követő augusztus 31-ig,
- sajátos nevelési igényű, korai fejlesztésre jogosult kisgyermekek számára a vonatkozó jogszabályok alapján

Az 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról. 41. § (2) alapján a gyermekek napközbeni ellátását különösen az olyan gyermek számára kell biztosítani:

- a) akinek fejlődése érdekében állandó napközbeni ellátásra van szüksége,
- b) akit egyedülálló vagy időskorú személy nevel,
- c) akinek a szülője, törvényes képviselője szociális helyzete miatt az ellátásáról nem tud gondoskodni.

A csoportszervezésénél a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló NM. rendelet szakmai előírásait kell figyelembe venni.

Ellátandó terület és célcsoport jellemzői, szükségletei

Felsőzsolca Miskolctól 4 km-re fekszik a Sajó, a Bódva és a Hernád völgyének metszéspontjában. Városunk több mint 7000 lelket számláló település Borsod Abaúj Zemplén Vármegyében. A lakókörnyezet kertes, családi házas jellegű. A város közműellátottsága jó, rendelkezik az alapvető ellátásokhoz szükséges feltételekkel: Szociális Szolgáltató Központtal, védőnői-, orvosi-, fogorvosi rendelőkkel, óvodákkal, iskolákkal, gyógyszertárakkal, postával, különböző boltokkal.

A város kulturális intézményei: Felsőzsolcai Községi Ház és Városi Könyvtár, Rendezvények Háza. Intézményünk szerkezetét tekintve egy székhely és egy telephely óvodából áll. Az újonnan épült bölcsőde a Felsőzsolcai Napközi Otthonos Óvoda és Bölcsőde székhelyének udvarán létesült, tárgyi és személyi feltételei a 21.század elvárásainak és a jogszabályi előírásoknak teljes mértékben megfelelnek.

A bölcsőde szakmailag önálló, az óvodával közös igazgatású intézmény.

A bölcsődés korú gyermekek jelentkezési aránya 1,5- 2 éves kor közé tehető, egy éves kor alatt pedig kisebb igény jelentkezik a bölcsődei ellátásra. A bölcsődében jelentkező gyermekek szociokulturális háttere hasonló. Túlnyomó többségben iskolázott, magas egzisztenciájú szülők igénylik gyermekeik számára a bölcsődei ellátást.

A bölcsődében az eddig tapasztaltak alapján túljelentkezés, várólista valószínűsíthető. A bölcsődei szolgáltatási ellátás szervezése, megvalósítása során igyekszünk figyelembe venni a szülők, családok igényét, elvárásait. Törekszünk a szülőkkel való kölcsönös bizalom alapuló kapcsolat kiépítésére, lehetőséget adunk a bölcsődével való ismerkedésre, a saját

kisgyermeknevelő választására. A beszoktatás időtartamát a gyermekek egyéni szükségleteihez igazítjuk, de szükség esetén figyelembe vesszük a szülők kérését is.

A bölcsődei nevelés célja

Bölcsődei szakmai programunk megfelel a Bölcsődei nevelés-gondozás országos alapprogramjának és a vonatkozó hatályos jogszabályoknak. Célja, hogy a helyi sajátosságokat is figyelembe véve biztosítsa a 3 év alatti kisgyermeknek személyiségének kibontakoztatását, sokoldalú, harmonikus fejlődését.

A program célja:

- 3 éves kor alatti gyermekek magas színvonalú intézményi ellátása, amellyel hozzájárul a családok életminőségének javításához, a szülők munkavállalási esélyeinek növeléséhez,
- a kisgyermekek készségeinek, képességeinek fejlesztése, az alkalmazkodás, viselkedésmagatartáskultúra alakítása,
- a kisgyermekekre és családjukra kiterjedő preventív tevékenység végzése a koragyermekkorai intervenció szemléletének alkalmazásával,
- kiemelt figyelem fordítása a veszélyeztetett, bántalmazott és elhanyagolt, a korai fejlesztésben részt vevő, valamint a sajátos nevelési igényű, tartós beteg, az ártalmas környezeti vagy társadalmi hatásoknak kitett kisgyermekre.

A bölcsődei nevelés alapelvei

1. A család rendszerszemléletű megközelítése

A bölcsődei nevelés-gondozás során komplex látásmód alkalmazásával törekszünk a kisgyermek és családjuk működésének megismerésére, megértésére, amelyet tevékenységünk során kiindulópontnak tekintünk. Ezt segíti a bölcsődekezdés előtti családlátogatás, az adaptációs időszakban történő megfigyelések, a szülőkkel történő beszélgetések, az anamnézis. Feladatunknak tekintjük a pozitív megerősítéssel, visszajelzésekkel történő szülői kompetencia erősítését. Bölcsődénk elkötelezett abban, hogy szolgáltató családbarát intézményként támogassa a szülők munkaerő piaci elhelyezkedését, a családok életminőségének javítását.

2. A koragyermekkorai intervenció szemlélet befogadása

Fontos, hogy a kisgyermeknevelők a gyermekek fejlődéséről, esetleges fejlődésbeli lemaradásról is korrekt szakmai tájékoztatást adjanak a szülőknek, segítsék őket a megfelelő fejlesztési lehetőségek elérésében, támogassák őket, és együttműködjenek a kisgyermek fejlődésében.

3. A családi nevelés elsődleges tisztelete

A kisgyermek nevelése a család joga és kötelessége. A szülők, családok sajátosságait, egyéni elvárásait a lehetőségekhez mérten igyekszünk figyelembe venni, pl. szokások, hagyományok, vallás stb. tekintetében. Fontos, hogy a családi nevelést segítve, kiegészítve, szükség esetén tapintatosan korrigálva, a pozitív megerősítés lehetőségével élve lássuk el feladatainkat. Tudomásul vesszük, és tiszteletben tartjuk a szülők elsődleges jogait a gyermeknevelésben, a gyermekekkel kapcsolatos döntések meghozatalában, s ebben legjobb szakmai tudásunk szerint, partneri módon segítjük őket.

4. A kisgyermeki személyiség tisztelete

Legfontosabb alapelvünk, hogy a gyermek EMBER: olyan egyszeri, egyedi és megismételhetetlen lény, akit szeretet és tisztelet kell, hogy körülvegyen, akit emberhez méltó jogok és körülmények illetnek meg. Alapvető jog, hogy a gyermek fejlődéséhez megkapjon minden segítséget, szükség esetén speciális ellátásban és fejlesztésben részesüljön.

Intézményünkben minden és mindenki értük van. Nevelésünk középpontjában a gyermek áll, ennek megfelelően tiszteletben tartjuk a gyermekek jogait, elfogadjuk és tiszteljük a máságot.

5. A kisgyermeknevelő személyiségének meghatározó szerepe

A bölcsődei nevelésben meghatározó szerepe van a kisgyermeknevelőknek. A megfelelő személyes, szociális és szakmai kompetenciák segítik a kisgyermekkel, családokkal való eredményes együttműködést, hatékonyabbá teszik a közös munkát. A bölcsőde dolgozói személyes felelősséggel tartoznak ezen képességeik, kompetenciáik fejlesztéséért.

6. A biztonság és a stabilitás megteremtése

Munkánk során arra törekszünk, hogy a gyermekek biztonságot sugárzó, nyugodt légkörben nőve fogékonyak legyenek a jóra és a szépre, legyenek érdeklődők, nyitottak a világ dolgai és egymás iránt, elsajátítsák azokat a készségeket, képességeket, amelyek segítségével képesek lesznek a változásokhoz történő sikeres alkalmazkodásra. A bölcsődei lét sarkalatos pontja a beszoktatás, az adaptációs időszak. A családból bölcsődébe kerülő kisgyermek számára biztosítani kell az érzelmi biztonságot, a személyi és tárgyi környezet állandóságát. Ezt segíti a „saját kisgyermeknevelő” -rendszer, a helyállandóság, a jó napirend.

7. Fokozatosság megvalósítása

Mint a nevelés minden területén, a bölcsődében is elengedhetetlen alapelv a folyamatosság, fokozatosság és következetesség. A kisgyermek biztonságérzetének, kiegyensúlyozott fejlődésének alapja a szokások, új helyzetek fokozatos megismerése, befogadása. Ehhez elegendő időt, gyakorlási lehetőséget kell biztosítani.

8. Egyéni bánásmód érvényesítése

A kisgyermek fejlődéséhez alapvető feltétel a kisgyermeknevelő elfogadó, empatikus, hiteles nevelői magatartása. Figyelembe kell vennünk, hogy a gyermekek egyéni adottságokkal, sajátos érési-fejlesztési ütemmel rendelkeznek, különbözőek a családból hozott tapasztalataik, ismereteik, más-más környezeti hatások érték őket. Kiemelt figyelmet kell fordítani az egyéni szükségletek kielégítésére, reagálni kell a gyermekek egyéni igényeire. Törekedni kell a gyermek és a család sokoldalú megismerésére.

9. Gondozási helyzetek kiemelt jelentősége

A gondozás-nevelés egysége segíti a kisgyermek és a kisgyermeknevelők személyes kapcsolatának, ezáltal a bizalom, biztonság alakulásának elmélyülését. A gondozási tevékenységek lehetőséget teremtenek a különböző nevelési helyzetekre, az önállóság, kommunikáció fejlesztésére, a tapasztalatszerzésre, szociális képességek, énkép-önismeret fejlődésére is.

10. A gyermeki kompetenciakészítés támogatása

A kisgyermeknevelők toleráns, empatikus, kongruens magatartása, valamint az egyéni bánásmód alkalmazása erősítik a kisgyermek biztonságérzetének kialakulását, természetes kíváncsiságának, érdeklődésének kitárulását, nyitottá válását a különböző tevékenységek iránt. Később ez lesz az alapja a gyermek motiváltságának, a kompetenciakészítések

megjelenésének, és ez ad lehetőséget a kisgyermeknevelőnek arra, hogy pozitív visszajelzésekkel tovább erősítse ezt.

A bölcsődei nevelés feladatai

A bölcsődei nevelés legfontosabb feladata a családban élő kisgyermek számára a fizikai és érzelmi biztonság és jóllét megteremtése, a harmonikus, kiegyensúlyozott fejlődés feltételeinek biztosítása.

1. A kisgyermeknevelők a gyermek és a család megismerésével, elfogadásával rálátást kapnak a családok helyzetére, annak támogató szerepére. A család erősségeinek megismerése, támogatása a pozitívumok kiemelésével valósul meg. Törekedni kell a szülők és a kisgyermeknevelők közötti egyenrangú, konstruktív, kölcsönös bizalmon alapuló partneri kapcsolatra, mely elengedhetetlen feltétel a kisgyermek harmonikus fejlődéséhez. A kisgyermeknevelők feladata a családi működési zavarok észlelése, a család támogatása, a szülői kompetenciák erősítése.
2. Az egészségvédelem, az egészséges életmód megalapozásának lényeges pontja a fejlődéshez szükséges egészséges és biztonságos környezet megteremtése, a gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodó napirend kialakítása, az étkezési szokások alakítása, az alapvető kultúrhigiénés szokások kialakítása. Ugyanilyen fontos a mozgás, szabad levegőn való tartózkodás edző hatása is, de a megfelelő pihenés biztosítása is a gyermekek egészségét szolgálja.
3. A bölcsődéskor meghatározó korszak a kisgyermek életében az érzelmi fejlődés, a társas kapcsolatok alakulása szempontjából. A bölcsőde nagyon jelentős szocializációs közeg, amelyben a gyermek elsajátítja az alkalmazkodáshoz szükséges norma és értékrendszert. Ezt a kisgyermeknevelők derűs, nyugodt, kiegyensúlyozott légkör biztosításával, a bölcsődébe kerüléssel járó nehézségek lehetőség szerinti megelőzésével, illetve csökkentésével tudják támogatni. Fontos a szeretetteljes, érzelmi biztonságot jelentő kapcsolat, a társas kapcsolatok alakulása, az együttélés szabályainak elfogadása, a másik iránti nyitottság, empátia és tolerancia fejlődése szempontjából is. Ezt segítik a kisgyermeknevelőkkel és a társakkal közös élmények is. Különös figyelmet kell fordítani a korai fejlesztésre, gondozásra, valamint a sajátos nevelési igényű és a hátrányos helyzetű gyermekek társas és érzelmi kompetenciáinak fejlesztésére, a szülők támogatására, szükség esetén más segítő szakemberek bevonásával is. A segítségnyújtás módszereinek a család igényeihez és szükségleteihez kell igazodnia.
4. A megismerési folyamatok fejlődésének segítése a gyermek életkorának, érdeklődésének megfelelő tevékenységek lehetőségének biztosításával, az önálló aktivitás és a kreativitás támogatásával, életkornak megfelelő ismeretek nyújtásával történik. Az önálló választás és a döntési képesség kialakulását nagyban elősegíti a bátorító, ösztönző nevelői magatartás. Fontos a gyermek tevékenységének támogató-bátorító odafigyeléssel kísérése, megerősítése, a gyermekek igényeihez igazodó közös tevékenység során élmények, viselkedési és helyzet-megoldási minták nyújtása.

A bölcsődei gondozás-nevelés főbb helyzetei

„Alapvető szempont, hogy a bölcsődei élet a kisgyermek számára élményt nyújtó, részvételre motiváló, tanulási tapasztalatokat biztosító legyen.

Valamennyi tevékenység, élethelyzet alakításának módszertani alapja az egyéni bánásmód érvényesítése, a gyermek pozitív önállósági törekvéseinek, önértékelésének erősítése.”

(Bölcsődei gondozás-nevelés országos alapprogramja)

➤ **Tanulás**

A bölcsődei nevelés során tanulásnak tekintünk minden olyan tapasztalat-, illetve információszerzési folyamatot, amely tartós változást idéz elő a viselkedésben, illetve a gondolkodásban, valamint elősegíti, hogy a gyermek megismerje önmagát és környezetét. A tanulás a kisgyermek korából és fejlettségéből adódóan tevékenységekbe ágyazottan, játékosan történik. Motivációja a természetes kíváncsiság, az érdeklődés. A kisgyermekkor tanulás színterei a természetes élethelyzetek: a gondozás és a játék, a felnőttel és a társakkal való együttes tevékenység és a kommunikáció, melynek alapja az utánzás.

A megismerő, alkotó tevékenységek közben is nagy figyelmet kell fordítani a kisgyermek beszédfejlődésének elősegítésére. Fontos a jó példa, a beszélő környezet, a szemkontaktus, a tiszta artikuláció. A kisgyermeknevelő pozitív visszajelzése sikerélményt jelent a kisgyermek számára, és ez további cselekvésre ösztönzi őket.

➤ **Gondozás**

Gondozási tevékenységek során a kisgyermeknevelő és gyermek között egy sajátos, bizalmon alapuló kapcsolat jön létre, melynek elsődleges célja a gyermek testi szükségleteinek kielégítése.

A személyiségfejlődés szempontjából nagyon fontos, hogy a gyermek csecsemőkortól kezdve aktív részese legyen a gondozási helyzeteknek, részt vegyen abban, ami vele történik. Mindig mondjuk, mutassuk a kisgyermeknek, mit csinálunk, mit szeretnénk, mintha azt ő tenné. Biztosítsunk lehetőséget és elegendő időt a próbálkozásokra, segítsük, támogassuk, engedjük azt, amit már ő maga is tud. Adjunk pozitív visszajelzést a gyermek tevékenységére, erőfeszítésére, próbálkozására. Szeretettel, türelmes bánásmóddal tegyük kellemessé a gondozási feladatokat a kisgyermek számára. A gondozási helyzetekben nem érvényesülhet teljesítmény elvárás. A napirendet úgy állítsuk össze, hogy az a gyermek életkori sajátosságainak, egyéni fejlettségének megfelelően. A gondozási sorrendet a kisgyermeknevelők a gyermekek szükségleteihez alkalmazkodva alakítják ki.

➤ **Játék**

A játék a gyermekkor legfontosabb tevékenysége, amely a különböző játékfajták, játékeszközök segítségével lehetővé teszi a gyermekek számára az őket körülvevő világ megismerését, elősegíti a testi, az értelmi, az érzelmi és a szociális fejlődést. A kisgyermeknevelő feladata a játék objektív és szubjektív feltételeinek biztosítása, és az, hogy magatartásával támogassa az elmélyült, nyugodt, szabad játéktevékenységet. A gyermekek igényeitől és a helyzettől függően kezdeményezhet, szerepet vállalhat a játékban, annak tartalmát ötleteivel, javaslataival színesíti. A játék lehetőséget ad a társas kapcsolatok fejlődésére is. A többi gyermekkel való együttlét örömforrás a kisgyermek számára, a társak viselkedése mintát nyújt, segítve a szociális képességek fejlődését.

A játék a legfőbb személyiségfejlesztő eszköz a gyermekek életében, mert benne később minden tanulási tartalom megjelenik majd. Jó, ha a kisgyermeknevelő kis kuckókat, állandó és ideiglenes sarkokat alakít ki, a játszó gyermekek megfigyelésével információt szerez a gyermekek igényeiről. Nagyon fontos a játék feszültségoldó hatása is.

A játékok legyenek esztétikusak, tartósak, könnyen tisztíthatók, veszélytelenek, az életkori sajátosságoknak megfelelőek. Tegye lehetővé, hogy a gyerekek, ha szükségét érzik, kedvelt, otthoni játékaikat is behozhassák a bölcsődei csoportba.

➤ **Mozgás**

A 0-3 éves kor az alapvető mozgásformák kialakulásának és fejlődésének időszaka. A kisgyermek nagy mozgásigénnyel rendelkezik, a világról mozgásos tapasztalatok útján szereznek információkat, ismereteket.

A csecsemők és kisgyermek környezetét úgy kell kialakítani, hogy a csoportszobában és az udvaron is rendelkezésre álljanak az életkori sajátosságoknak megfelelő mozgásfejlesztő eszközök, legyen elegendő idő és tér a szabad játékra. A játékok legyenek figyelemfelkeltőek, biztonságosak, esztétikusak, használatuk nyújtson örömet a kisgyermek számára, biztosítson sikerélményt, ösztönözzön újabb mozgástevékenységre.

A mozgásfejlesztő eszközök használata során fejlődik a kisgyermek mozgáskoordinációja, egyensúlyérzéke, mozgásbiztonsága, testi ereje, bátorsága, mozgásuk összerendezettebb, harmonikusabb lesz.

A természeti tényezőknek nagy szerepük van a kisgyermek általános ellenálló képességének fokozásában, a testmozgással együtt segítik a gyermekek fejlődését. A mozgáskultúra fejlesztése segíti a térben és időben való tájékozódást, a helyzetfelismerést, az alkalmazkodás képességét, valamint más fontos személyiségjegyek kialakulását. A különböző mozgások elsajátításának folyamatát a csecsemők és kisgyermek mozgástapasztalatára kell építeni. A kisgyermeknevelő feladata, hogy megteremtse a lehetőséget új tapasztalatok szerzésére, ötleteket adjon, ösztönözzön, segítse, támogassa a kisgyermekeket.

➤ **Mondóka, ének**

A bölcsődei ellátás során a kisgyermeknevelők törekszenek az életkori sajátosságokhoz, egyéni szükségletekhez igazodó élőbeszéd, ének-zenei élményt adó tevékenységeket biztosítani a bölcsődés gyermekek számára. Ez lehetőséget ad a környezet hangjainak megfigyelésre, a hallás- és ritmusérzék fejlődésére, ritmushangszerek hallgatására, megszólaltatására, a közös mondókázásra, éneklésre. A kisgyermeknevelő éneklése segíti az érzelmek kifejezését, a felelősséggel kiválasztott és alkalmazott játékos mondókák, gyermekdalok, népdalok és értékes zeneművek felkeltik a kisgyermek érdeklődését, formálják esztétikai érzékenységét, zenei ízlését, segítik a hagyományok megismerését és továbbélését. A személyes kapcsolatban, játékhelyzetekben átélt mondókázás, éneklés, zenehallgatás pozitív érzelmeket kelt, örömeleményt, érzelmi biztonságot ad a kisgyermeknek. Az ismétlődések, a játékos mozdulatok megerősítik a zenei élmény átélését, a zenei emlékezetet. Érzelmi alapon segítik az anyanyelv, a zenei anyanyelv elsajátítását, a személyiség fejlődését, hozzájárulnak a kisgyermek lelki egészségéhez, valamint a csoportban a nyugodt, kiegyensúlyozott légkör megteremtéséhez.

➤ **Vers, mese**

A verselés, mesélés, bábozás a mindennapi bölcsődei lét szerves része. A gyermekek eltérő szociokulturális környezetből érkeznek a bölcsődébe, sok olyan kisgyermek van, aki otthon élőszavas mesét, verset nem hall. A kisgyermeknevelők fontos feladata, hogy felkeltsék a gyermekek figyelmét, érdeklődését e tevékenység iránt, mert ez nagymértékben hat a kisgyermek érzelmi és értelmi fejlődésére, közösségi viselkedésére, magatartására. A versek ritmusa, hangulata, a mesék tartalma az érzelmeken keresztül az egész személyiség fejlődését befolyásolja. A közös mesélés élménye segíti az aktív szókincs kialakulását és a világról való ismeretek megszerzését. A verselés- mesélés-bábozásnak, képeskönyvek nézegetésének igazodnia kell a gyermekek érdeklődéséhez, szükségleteihez, hangulatához.

A tevékenység a bölcsődei mindennapokban lehetőséget ad a kisgyermeknevelőknek az érzelmi biztonság megerősítésére, a szókincsfejlesztésre, az ismeretek bővítésére. Minden esetben törekedni kell az értékes alkotások közvetítésére.

➤ **Alkotó tevékenységek**

A 0-3 év a szenzomotoros fejlődés intenzív korszaka; ekkor tapintás, tapasztalás, cselekvés, mozgás útján szerzi a gyermek ismereteit. Minden hat rá, ami vele történik, amit csinálhat. A különböző tevékenységek közben fejlődik a kisgyermekek kez ügyessége, manipulációja, esztétikai érzéke. Egy-egy alkotásban megvalósíthatja ötleteit, ez sikerélményt, önbizalmat ad, ami hozzájárul az én-tudat, a pozitív énkép kialakításához. Az alkotó tevékenységekhez nagyon jól kapcsolhatók a mondókák, énekek, versek, mesék, a bábozás, amelyek pozitív megerősítés esetén az érzelmi élet gazdagítását, a figyelem, emlékezet, hallási figyelem, ritmusérzék fejlődését is szolgálják. Minden tevékenység elősegíti a kisgyermek személyiségfejlődését, a szabályok, magatartási normák megismerését és elsajátítását. Minden felkínált tevékenység jellemzője az önkéntesség, a gyermek addig vesz részt benne, amíg az számára örömet okoz, érdekes.

A kisgyermeknek szívesen vesznek részt olyan tevékenységekben is, amelyeket a számukra biztosságot, szeretetet adó felnőtt kedvéért tesznek meg. A leggyakoribb alkotó tevékenységi formák: nyomhagyó eszközök használata, firkálás, gyurmázás, ragasztás, gyúrás, tépés, ujjfestés vagy vastag ecsettel festés.

➤ **Egyéb tevékenységek**

A bölcsődei mindennapokban számos olyan lehetőség van, amelyek spontán adódnak, vagy felkínáljuk az arra fogékony gyermekeknek. Ezek általában valamely egyéni, vagy közösségi szükségletből fakadó feladatok, valamilyen esemény közös előkészítéséhez, a környezet aktív megismeréséhez, az egymásról és a környezetről való gondoskodáshoz kapcsolódnak. A gyermekek jó példa és ösztönző környezet esetén szívesen részt vállalnak ezekben a tennivalókban. A hangsúly itt is az önkéntességen, az örömmel végzett tevékenységen van. Nagy szüksége van a kisgyermeknek a „de jó, én már ezt is tudom” érzés megerősítésére, és ezek a helyzetek erre teljes mértékben alkalmasak. Nagy hangsúlyt fektetünk a közös munkálkodásra és e tevékenység fontosságának, hasznosságának átélésére.

Az ellátás igénybevételének módja

A személyes gondoskodás keretében a bölcsődei ellátás igénybevétele önkéntes, az ellátás az igénylő kérelmére történik. Ha a gyermek védelme az ellátás önkéntes igénybevételével nem biztosított, a törvény az ellátás kötelező igénybevételét elrendelheti.

A gyermek felvételét a szülő hozzájárulásával kezdeményezheti:

- a körzeti védőnő,
- a házi gyermekorvos vagy a házi orvos,
- a család- és gyermekjóléti szolgálat,
- a gyámhatóság

A bölcsődei ellátás keretében a három éven aluli gyermekek napközbeni ellátását biztosítjuk. Bölcsődében a sajátos nevelési igényű gyermek, valamint a korai fejlesztésre és gondozásra jogosult gyermek nevelése és gondozása is végezhető. Bölcsődei ellátás keretében a gyermek a Gyvt. 42/A. § (2) szerinti feltételek mellett nevelhető 3 éves koron túl is.

A nevelési év tárgyév szeptember 1-től következő naptári év augusztus 31-ig tart.

A bölcsődébe a jelentkezés folyamatos, túljelentkezés esetén a gyermek várólistára kerül.

A felvétel rendjét a Felvételi szabályzat tartalmazza. A bölcsődei ellátás megállapodás alapján történik.

A bölcsődében az étkezésért térítési díjat kell fizetni. A befizetés tárgyhoz 15. határidőig történik. Az értesítés nyomtatott számla átadásával történik.

Ingyenes intézményi étkezésre jogosult a gyermek, ha

- rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül
- tartósan beteg vagy fogyatékos,
- családjában tartósan beteg vagy fogyatékos gyermeket nevelnek,
- családjában három vagy több gyermeket nevelnek
- nevelésbe vételét rendelte el a gyámhatóság
- családjában az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg a kötelező legkisebb munkabér személyi jövedelemadóval, munkavállalói, egészségbiztosítási és nyugdíjjárulékkal csökkentett, azaz nettó összegének 130%-át.

A normatív kedvezmény igénybevételére való jogosultságot a szülő nyilatkozat kitöltésével igazolja.

Személyi és tárgyi feltételek

A település mindig fontosnak tartotta a felnövekvő ifjúság sorsát, a város népességmegtartó erejének megőrzését, ezért régóta működtetnek a városban óvodát, iskolát, ezévtől pedig bölcsődét is. Óvodánk a bölcsődével együtt önálló költségvetési szervként működő intézmény, teljes szakmai önállósággal, közös vezetéssel.

Felsőzsolca Város Önkormányzata fenntartásában a Felsőzsolcai Napközi Otthonos Óvoda és Bölcsőde székhelyintézményének udvarán, egy kétszoboros, 28 férőhelyes bölcsődében fogadjuk a gyermekeket. A kisgyermekről négy kisgyermeknevelő és egy bölcsődei dajka gondoskodik. Kisgyermeknevelőink jól ismerik a korosztály fejlődésének jellemzőit, a gyermekek egyéni igényeit. Nevelőmunkájukban gyermekközpontú szemlélet, segítő magatartás érvényesül.

A kisgyermeknevelő 6-7 „saját” gyermeket lát el. A saját kisgyermeknevelők állandó jelenléte, figyelme, támogató magatartása biztonságot nyújt a bölcsődés gyermekek számára.

Bölcsődénkben változatos, színes játékkészlet segíti az önálló, szabad játékot, a gyermekek aktivitásának, kreativitásának kibontakozását.

Nagy hangsúlyt fektetünk a gyermekek életkorának megfelelő önállósodásra, a helyes higiénés szokások, viselkedési szabályok elsajátítására, a készségek, képességek fejlesztésére. Fontosnak tartjuk a korszerű étkeztetést, a helyes táplálkozási szokások kialakítását, az életkornak megfelelő tápanyagszükséglet kielégítését.

A csoportok a Park utcai óvoda udvarán épült új bölcsődében nyertek elhelyezést.

Az új épületrészben két bölcsődei csoport, egy melegítő konyha, két gyermekfürdő, egy gyermeköltöző/átadó helyiség, főigazgató iroda/ irattár, nevelői szoba/teakonyha, mosdó, öltöző, akadálymentesített mosdó, mosodai/gépészeti, valamint tárolóhelyiség is található. Belső kialakítása megfelel a jogszabályi előírásoknak.

A csoportszoba és a kiszolgáló helyiségek is világosak. Berendezéseiket, eszközeiket a gyermekek életkori sajátosságaihoz és tevékenységeikhez igazítottuk melyek minden igényt kielégítenek. A bölcsőde udvara az óvodai udvartól elkülönített, a telepített és mobil játékok itt is rendelkezésre állnak. Az étkeztetés a központi konyháról történik.

A bölcsőde dolgozói kötelesek feladataikat a Szakmai Programban, a Szervezeti és Működési Szabályzatban, és a munkaköri leírásban foglaltaknak megfelelően, a vonatkozó jogszabályok betartásával végezni, a bölcsődében kötelezően vezetendő dokumentumokat naprakészen vezetni. A kisgyermeknevelő által vezetett dokumentáció (csoportnapló, gyermekfejlődési dokumentáció-bölcsődei törzslap és fejlődési napló, családi füzet) célja a gyermekek fejlődésének nyomon követése.

A bölcsődei nevelés megvalósításának sajátos feltételei

Saját kisgyermeknevelő rendszer

Bölcsődénkben „saját kisgyermeknevelői” rendszert működtetünk, mely segíti a gyermekek alkalmazkodását az új környezethez, valamint érzelmi biztonságot nyújt számukra. Ő szoktatja be a gyermeket a bölcsődébe és a bölcsődébe járás egész időtartama alatt ő a kisgyermek nevelője (felmenőrendszer). Figyelemmel kíséri a fejlődését, vezeti a dokumentációt és felelősséggel tartozik a rábízott gyermekekért.

Gyermekcsoportok szervezése

Két csoportos bölcsődénk 28 férőhelyes. Azoknak a kisgyermeknek, akik fejlődése, egyéni szükséglete indokoltá teszi, lehetőséget biztosítunk az óvodába való „évközi” átmenetre.

Gyermekcsoportok kialakításánál több szempontot veszünk figyelembe, mint pl.: törvényi előírások, szülők igényei, nemek aránya SNI-s gyermekek, korai fejlesztésben résztvevő gyermekek.

Tárgyi feltételek

Az épület adottságai a mai kor elvárásaihoz igazodnak, a bölcsőde tárgyi felszereltsége minden igényt kielégítő, a jogszabályi és szakmai előírásoknak megfelel, biztonságos és a bölcsődei nevelés megvalósítását teljes mértékben szolgálja.

A játékeszközök beszerzésénél nagy gondot fordítottunk arra, hogy ne csak a finom és kis mozgásokat elégítsük ki csoportszobán belül, hanem legyen nagy mozgásra is lehetőség pl.: csúszda, alagutak, szoba motorok-autók, kerek katicák stb.

Napirend

A jól szervezett, folyamatos és rugalmas napirend a gyermekek igényeinek, szükségleteinek kielégítését, a nyugodt és folyamatos gondozás feltételeit, annak megvalósítását kívánja biztosítani, megteremtve a biztonságérzetet és a kiszámíthatóságot. A napirend függ a gyermekcsoport életkorától, összetételétől, fejlettségétől, de befolyásolhatják az évszakok, az időjárás, a csoportlétszám is. Figyelembe kell venni, hogy a gyermekek részére áttekinthető, folyamatos legyen, ismerjék a várható eseményeket. Fontos feltétele a folyamatos napirendnek a személyi állandóság (saját kisgyermeknevelő rendszer) a tárgyi feltételek, a jó munkaszervezés, a kisegítő személyzet összehangolt munkája is. A napirend összeállításánál lehetőség szerint vegyük figyelembe a gyermekek otthoni életének, életritmusának menetét.

A jól átgondolt napirend a kisgyermeknevelők munkáját is könnyebbé, szervezettebbé teszi.

A kialakított napirendben kellő időt szükséges biztosítani a minőségi gondozásra és a szabad játéktevékenységre.

A csoportok aktuális összetételéhez igazodó napirend a Csoportnaplóban jelenik meg.

Sajátos nevelési igényű gyermekek

Felvételük a törvényi előírások betartásával:

A személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998.(IV.30.) NM rendelet (a továbbiakban: NM rendelet) 46.§ (1) pontja szerint:

„A bölcsődében egy bölcsődei csoportban legfeljebb tizenkét gyermek nevelhető, gondozható, kivéve, ha

- a) valamennyi gyermek betöltötte a második életévét, vagy
- b) sajátos nevelési igényű, illetve korai fejlesztésre és gondozásra jogosult gyermeket is nevelnek, gondoznak.

(2) Az (1) bekezdés a) pontja szerinti esetben egy bölcsődei csoportban legfeljebb tizennégy gyermek nevelhető, gondozható.

(3) * Az (1) bekezdés b) pontja szerinti esetben, ha

- a) egy bölcsődei csoportban egy sajátos nevelési igényű, illetve korai fejlesztésre és gondozásra jogosult gyermeket látnak el, legfeljebb tizenegy gyermek,

- b) egy bölcsődei csoportban kettő sajátos nevelési igényű, illetve korai fejlesztésre és gondozásra jogosult gyermeket látnak el, legfeljebb tíz gyermek,
- c) egy speciális bölcsődei csoportban három-hat sajátos nevelési igényű, illetve korai fejlesztésre és gondozásra jogosult gyermeket látnak el, legfeljebb hat gyermek nevelhető, gondozható.

Integrálva az egészséges gyermekekkel történik a gondozásuk-nevelésük. Fokozott figyelmet fordítanak kisgyermeknevelőink a lemaradt fejlődési terület fejlesztésére és magával a gyermekkel való többletfoglalkozásra, törődésre, kommunikációra stb. A szülőkkel kölcsönösen folyamatos tájékoztatás történik a gyermek állapotának változásaitól, pl.: ha jár korai fejlesztésre, mit alkalmaznak, mi az, amit mi is meg tudunk belőle valósítani.

Intézményünk szakértői vélemény alapján fogadja a sajátos nevelési igényű gyermekeket.

Bölcsődei étkezések

A gyermekek étkeztetése a központi konyháról történik.

A korszerű táplálkozási elveknek és konyhatechnikai eljárásoknak figyelembevételével az ételmezésvezető az intézményegység - vezető véleményének figyelembevételével állítja össze legalább egy hétre előre az étlapot, a korosztály ételmezési-, nyersanyagnormáinak figyelembevételével. Napi négyzeri étkezést biztosítunk. Figyelembe vesszük e korosztály egészséges táplálkozással kapcsolatos élettani szükségleteit.

Az étrendnek változatosság, idényszerűség, ízvilágban való összehangoltság, önálló étkezésre nevelés szempontjából is megfelelőnek kell lennie. Az intézményegység - vezetőnek vagy az általa kijelölt személynek minden étkezés előtt meg kell kóstolni az ételt.

Az étlapot minimum háromhavonta minőségi és mennyiségi szempontból, ellenőrizni kell. A korszerű csecsemő és kisgyermektáplálás elveinek és gyakorlatának változásait az ételmezésvezetőnek figyelemmel kell kísérnie, és fel kell használnia a bölcsődei étkeztetésben. A krónikus betegség vagy táplálékallergia miatt diétára szorulókat ellátását a bölcsőde szakorvosi vélemény alapján, az ételmezésvezetővel történő egyeztetés után biztosítja.

A bölcsődei étkezések időpontja:

- 8.30 óra reggeli
- 10 óra tízórai
- 11.30 óra ebéd
- 15 óra uzsonna

A naponként azonos időpontban történő étkezéseknek kedvező élettani hatása van. Kiemelt szerepe van az étkezések nyugodt körülmények között történő szervezésének, a helyesen kialakított, gyermekek szükségleteihez igazodó gondozási sorrendnek. Nagyon fontos az étkezés, önálló étkezés, étkezés közbeni segítség tapintatos, toleráns, támogatása.

A családok támogatásának módszerei és lehetőségei

A családlátogatás

Előzetes megbeszélés alapján történik, amikor a család otthon, a kisgyermek ébren van. Célja a családokkal való kapcsolatfelvétel, a gyermek otthoni környezetében való megismerése. A kisgyermeknevelő a gyermekkel történő első kapcsolatfelvétele az otthon biztonságos légkörében, az otthoni környezetben történik. A gyerek számára fontos, hogy a nevelőt az érzelmi biztonságot adó szülők jelenlétében, saját otthonában látja először. A családlátogatás lehetőséget ad a család és a kisgyermeknevelők személyes, kölcsönös megismerkedésére is, amely a további együttműködés alapja lehet.

Adaptáció- szülővel történő fokozatos beszoktatás

Az adaptációs időszak alapelve a család és a kisgyermeknevelők közötti együttműködés, amely a gyermek alkalmazkodását, a beilleszkedést, a gyermek és a kisgyermeknevelő közötti érzelmi kötődést hivatott elősegíteni. A gyakorlatban ez azt jelenti, hogy az első két héten az anyával (szülővel, gondozóval, számára fontos személlyel) együtt van jelen a kisgyermek a bölcsődében. A napi jelenlét időtartama fokozatosan emelkedik, az anya részvétele a kisgyermekkel kapcsolatos feladatok végzésében fokozatosan csökken.

Ezután a gyermek már a szülő állandó jelenléte nélkül van a bölcsődében. Az alvás jelenti a beszokás alatt a legnagyobb nehézséget a gyermeknek, ezért fontos, hogy az elaltatás és az ébredés idejében a szülő a bölcsődében tartózkodjon. Egy kisgyermeknevelő egyszerre lehetőség szerint csak egy gyermek beszoktatását végzi, és a szakmai elvek figyelembevételével az egyéni otthoni szokásokat is be tudja építeni. Az adaptáció során figyelembe kell venni a kisgyermek életkorát, fejlettségét, egyéni sajátosságait. Az egyéni bánásmód lehetőséget ad a kisgyermeknevelőnek arra, hogy figyelembe vegye a gyermek napi hangulatát, a fizikai és pszichés állapotát.

Kapcsolattartás a szülővel

- Beiratkozás idején személyes beszélgetés, tájékoztatás
- Bölcsődekezdés előtti családlátogatás (kisgyermeknevelőink családlátogatást végeznek, lehetőleg a beszoktatás kezdete előtt látogatják meg otthonában a kisgyermeket)
- Szülői értekezlet (évente legalább két alkalommal, bölcsődekezdés előtt és tavasszal)
- Szülőcsoportos beszélgetés (szülői igény, illetve nevelési szükséglet szerint egy-egy téma feldolgozása)
- Szülővel történő fokozatos beszoktatás-adaptáció (a szülővel történő fokozatos beszoktatással segítjük a gyermekek alkalmazkodását az új környezethez)
- Napi kapcsolattartás, reggeli érkezéskor, hazaadáskor (a szülők és a kisgyermeknevelők a reggeli érkezés és a délutáni hazaadás alkalmával kölcsönösen tájékoztatják egymást a gyermekkel kapcsolatos fontos eseményekről, a változásokról)
- Az intézményegység vezetővel a nap folyamán bármikor lehetséges a konzultáció, személyesen, telefonon, e-mailben
- Családi füzet (a kisgyermeknevelők és a szülők írásban kölcsönös tájékoztatást nyújtanak egymásnak a gyermek fejlődéséről, a változásokról, fontosnak ítélt tényekről)
- Fogadóóra (SZMSZ szerint)
- Nyíltnapok (a szülők és a gyermekek megismerkedhetnek a bölcsődével, még a felvétel előtt)

- Közös, szervezett programok, hagyományok, ünnepek (Őszi fesztivál- Tök fesztivál, Mikulás, Adventi készülődés, Farsang, Húsvéti játszóház, Gyermeknap)
- Írásbeli tájékoztatók, hirdetőablak, közösségi oldalak
- Érdekképviseleti Fórum (A Gyvt. 35.§-ában előírja a gyermekek jogi képviselőjének létrehozását minden gyermekvédelmi intézményben, így a bölcsődékben is.)

A bölcsőde kapcsolatrendszere

- fenntartó
- szülői érdekképviseleti fórum
- óvoda – meghívott óvodapedagógusok vesznek részt a szülőértekezleteken, nyílt napokon fogadják a bölcsődés gyermekeket és családjaikat
- Oktatási hivatal
- Magyar Bölcsődék Egyesülete
- jelzőrendszer
- egészségügyi szolgáltatók – védőnők, orvosok
- gyermekjóléti alapellátás és szakellátás intézményei
- szakszolgálat, szakértői bizottság
- más bölcsődék

Továbbképzések

A hatályos jogszabályoknak megfelelően az alkalmazottak kötelező továbbképzéseken vesznek részt. Ezen túl a kisgyermeknevelők érdeklődésüknek megfelelően más továbbképzéseken is részt vehetnek, illetve szakirodalom olvasásával, önképzéssel fejleszthetik szakmai kompetenciáikat. Fontosnak tartjuk, hogy dolgozóink naprakész ismeretekkel rendelkezzenek, folyamatosan frissítsék, fejlesszék tudásukat.

A végrehajtáshoz szükséges személyi és tárgyi feltételek biztosításáért a bölcsőde főigazgatója a felelős. A szakmai tartalom megvalósításáért az intézmény valamennyi dolgozója felelősséggel tartozik.

Az igénybe vevők és a személyes gondoskodást végző személyek jogainak védelmével kapcsolatos szabályok

Az ellátottnak joga van szociális helyzetére, egészségi és mentális állapotára tekintettel az intézmény által biztosított szolgáltatás igénybevételére. Megilletik az alapvető emberi és alkotmányos jogok, biztosítani kell az esélyteremtést minden igénybe vevő számára. Az ellátást igénybe vevőt megilleti személyes adatainak védelme.

A személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló 1992. évi LXIII. tv. szabályait figyelembe véve személyes adat akkor kezelhető, ha ahhoz az érintett hozzájárul, Az érintett tájékoztatást kérhet személyes adatai kezeléséről, valamint kérheti személyes adatainak helyesbítését.

Panasz esetén jogorvoslat kérhető szóban és írásban az intézmény igazgatójától, a fenntartótól, az ellátott jogi, valamint a gyermekjogi képviselőtől.

Az intézmény igazgatójához benyújtott panaszt az érintettek bevonásával ki kell vizsgálni, és arról a panaszt tevőt 15 napon belül írásban értesíteni kell. Ha az intézmény igazgatója határidőben nem intézkedik, vagy a panaszt tevő nem ért egyet az intézkedéssel, a fenntartóhoz fordulhat jogorvoslatért.

A gyermekek jogai

- biztonságban és egészséges környezetben neveljék, bölcsődei életrendjét játék, testmozgás, ismeretszerzési, étkezési lehetőség biztosításával, életkorának és fejlettségének megfelelően alakítsák ki,
- hátrányos megkülönböztetés ne érje,
- speciális szükségletének megfelelő nevelésben részesüljön,
- személyiségét, emberi méltóságát és jogait tiszteletben tartásuk, és védelmet biztosítsanak számára a fizikai és lelki erőszakkal szemben,
- személyiségi jogait a bölcsőde tiszteletben tartsa,
- képességeinek, érdeklődésének, adottságainak megfelelő nevelésben részesüljön
- családja szociális, anyagi helyzetétől függően ingyenes étkeztetésben részesüljön,
- rendszeres egészségügyi felügyeletben, ellátásban részesüljön,
- a bölcsőde helyiségeit, játékait, eszközeit rendeltetésének megfelelően használja.

A szülők jogai

- megismerjék a bölcsőde szakmai programját, házirendjét, tájékoztatást kapjanak az abban foglaltakról,
- gyermekük fejlődéséről, viselkedéséről rendszeres, részletes, érdemi tájékoztatást, nevelési tanácsot, segítséget kapjanak,
- írásbeli javaslatukat, panaszukat a bölcsőde főigazgatója megvizsgálja, és arra érdemi választ adjon,
- személyesen, vagy képviselőjük útján – Szülőfórum – részt vegyenek az érdekeiket érintő döntések meghozatalában.

A hatályos jogszabályok szerint az érdekképviselői fórum szavazati jogú választott tagjai:

- az ellátásban részesülő gyermek szülei vagy más törvényes képviselői
- az intézmény dolgozóinak képviselői
- az intézményt fenntartó képviselői

Az érdekképviselői fórum megvizsgálja a hozzá benyújtott panaszokat, és a hatáskörébe tartozó ügyekben dönt, továbbá intézkedéseket kezdeményezhet a fenntartónál, a gyermekvédelmi gyámnál, a gyermekjogi képviselőnél és más hatáskörrel rendelkező szervnél. Az érdekképviselői fórum az intézmény főigazgatójánál véleményt nyilváníthat a gyermeket érintő ügyekben, valamint javaslatot tehet az intézmény alaptevékenységével összhangban végzett szolgáltatások tervezéséről, működtetéséről, valamint az ebből származó bevételek felhasználásáról. Az érdekképviselői fórum egyetértési jogot gyakorol a házirend jóváhagyásánál.

Személyes gondoskodást végző személyek jogai

A bölcsőde alkalmazottjai munkavégzésük során közfeladatot ellátó személynek minősülnek. Az intézményben dolgozók számára biztosítani kell, hogy tiszteletben tartásuk emberi méltóságukat és személyiségi jogait, munkájukat elismerjék, tevékenységüket megfelelő munkakörülmények között végezhesék.

Az intézmény Közalkalmazotti szabályzata tartalmazza a dolgozókra vonatkozó érdekképviselői hatásköröket.

A szolgáltatásról szóló tájékoztatás

A bölcsődei szolgáltatással kapcsolatos általános tájékoztatás a helyben szokásos módon történik. (hirdetmény, internet, faliújság)

Az intézmény házirendje, programjai, étrend stb. az ellátott jogi és gyermekjogi képviselő neve, elérhetősége, a szolgáltatás nyitvatartási rendje, elérhetőségének módja a bölcsőde faliújságján kerül kifüggesztésre. Konkrét ügyekben a kisgyermeknevelők, illetve a főigazgató ad tájékoztatást. A panaszkezelés rendjét a Panaszkezelési szabályzat tartalmazza.

A házirendben foglalt előírások célja biztosítani a bölcsőde törvényes működését, a nevelés zavartalanságát, valamint a gyermekek bölcsődei életének megszervezését. A Házirend előírásait kötelezően be kell tartania valamennyi intézményhasználónak, a bölcsődébe járó gyermekeknek és szüleinek, a kisgyermeknevelőknek, bölcsődei dajkának és más alkalmazottaknak egyaránt. Az előírások azokra a bölcsődei programokra vonatkoznak, amelyeket a szakmai program alapján a bölcsőde szervez.

Belső szabályzat

Gyermek-elsősegélynyújtással kapcsolatos belső eljárásrend keretszabályai

1. A szabályzat célja

Jelen belső eljárásrend célja, hogy meghatározza a bölcsődei ellátás során bekövetkező gyermekbalesetek és rosszsullétek esetén követendő egységes, szakszerű és gyermekközpontú intézkedések rendjét, biztosítva a gyermekek testi épségének, egészségének és biztonságának megőrzését, valamint a szülőkkel, törvényes képviselőkkel történő megfelelő és időben történő kommunikációt.

2. A szabályzat hatálya

A szabályzat hatálya kiterjed:

- a bölcsődében ellátott valamennyi gyermekre,
- a bölcsőde valamennyi dolgozójára, különösen a kisgyermeknevelőkre,
- a gyermekek ellátásában közvetlenül vagy közvetve részt vevő munkatársakra.

3. Alapelvek

A gyermek-elsősegélynyújtás során az alábbi alapelvek érvényesülnek:

- a gyermek mindenek felett álló érdekének figyelembevétele,
- a gyors, szakszerű és életkornak megfelelő beavatkozás,
- a gyermek testi és lelki biztonságának megőrzése,
- a pánikmentes, megnyugtató légkör biztosítása,
- az együttműködés a szülőkkel és az egészségügyi ellátórendszerrel.

4. Az elsősegélynyújtás személyi feltételei

A bölcsődében dolgozó kisgyermeknevelők és a gyermekek ellátásában részt vevő munkatársak:

- rendelkeznek a gyermekek életkorának és sajátosságainak megfelelő elsősegélynyújtási alapismeretekkel,
- kötelesek baleset vagy rosszsullét esetén haladéktalanul megkezdeni a szükséges elsősegélynyújtást,
- a beavatkozás során a gyermek állapotának stabilizálására és biztonságának megőrzésére törekednek.

5. Azonnali intézkedések rendje

Baleset vagy rosszullet esetén az alábbi lépések követendők:

5.1 Azonnali elsősegélynyújtás

- A jelen lévő kisgyermeknevelő haladéktalanul megkezdi az elsősegélynyújtást.
- Súlyos, életveszélyes vagy gyors beavatkozást igénylő esetben azonnal mentőt kell hívni.

5.2 Sürgősségi egészségügyi ellátás igénybevétele

Mentőt kell hívni különösen:

- eszméletvesztés,
- erős vérzés,
- fulladás,
- súlyos sérülés,
- görcsroham,
- mérgezés gyanúja esetén.

6. A főigazgató tájékoztatása

Bármely baleset vagy rosszullet esetén a főigazgatót haladéktalanul értesíteni kell, aki szükség esetén további intézkedéseket tesz.

7. A szülő, törvényes képviselő értesítésének rendje

- **Súlyos baleset vagy rosszullet esetén** a szülőt/törvényes képviselőt azonnal értesíteni kell.
- **Kisebbségi sérülések esetén** a szülőt a gyermek elvitelekor szóban, szükség esetén írásban tájékoztatni kell.
- A tájékoztatásnak tényszerűnek és pontosnak kell lennie.

8. Dokumentáció és nyilvántartás

- Minden balesetről és rosszulletről írásos dokumentációt kell készíteni.
- A dokumentációnak tartalmaznia kell:
 - az esemény időpontját és helyét,
 - a baleset körülményeit,
 - az elvégzett intézkedéseket,
 - az értesített személyek körét.
- A baleseteket külön nyilvántartásban kell vezetni.

9. Súlyos balesetek jelzése a fenntartó felé

Súlyos baleset esetén a főigazgató köteles az eseményt haladéktalanul jelezni a fenntartó felé a vonatkozó előírások szerint.

10. Megelőzés és balesetmegelőző intézkedések

- Az intézmény rendszeresen elemzi a bekövetkezett baleseteket.
- Az elemzés célja a balesetek okainak feltárása és a megelőzést szolgáló intézkedések kidolgozása.
- A tapasztalatokat a mindennapi gondozási-nevelési gyakorlatban hasznosítani kell.

11. Képzések és feltételek biztosítása

A fenntartó gondoskodik arról, hogy:

- a munkatársak rendszeresen részt vegyenek munkavédelmi, balesetvédelmi és elsősegélynyújtási képzéseken,
- a gyermekek biztonságát szolgáló tárgyi (elsősegély-felszerelés) és személyi feltételek folyamatosan biztosítottak legyenek.

12. Záró rendelkezések

Jelen belső eljárásrend a kihirdetés napján lép hatályba, rendelkezéseit a bölcsőde valamennyi munkatársa köteles megismerni és betartani. A szabályzat rendszeres felülvizsgálata a főigazgató feladata.

Felsőzsolca, 2026. február 24.

.....
fenntartó

Ph.

.....
főigazgató

Ph.

Legitimációs záradék

- 1) **Készítette** a Felsőzsolcai Napközi Otthonos Óvoda és Bölcsőde nevelőtestülete.

Dátum:

.....

főigazgató

A Felsőzsolcai Napközi Otthonos Óvoda és Bölcsőde módosított pedagógiai programja
A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 26 § (1) bekezdése szerint
a nevelőtestület bevonásával készült.

Dátum:

.....

szakmai munkaközösség-vezető

- 2) A Felsőzsolcai Napközi Otthonos Óvoda és Bölcsőde módosított pedagógiai programjában
foglaltakkal kapcsolatban az óvoda nevelőmunkát segítő alkalmazottai a **tájékoztatást
megkapták.**

Dátum:

.....

a nevelőmunkát segítő alkalmazottak nevében

- 3) A Felsőzsolcai Napközi Otthonos Óvoda és Bölcsőde módosított pedagógiai programjáról
a szülői közösség a **tájékoztatást megkapta.**

Dátum:

.....

a szülői közösség nevében

- 4) A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 26. § (1) bekezdése, valamint a 83.
§ (2) g) pontja alapján a pedagógiai programot a fenntartó, Felsőzsolca Város
Önkormányzata Képviselő-testülete a határozattal jóváhagyta.

Dátum:

.....

a fenntartó képviselőjében

A dokumentum jellege: nyilvános

Megtalálható az óvoda honlapján: <http://www.zsolcaovi.hu> és a főigazgató irodájában.

Érvényes: 2026. március 26.

Mellékletek

1. sz. melléklet: Megállapodás

MEGÁLLAPODÁS

amely létrejött egyrészről a **Felsőzsolcai Napközi Otthonos Óvoda és Bölcsőde**

(a továbbiakban: **Intézmény**),

székhely címe: 3561 Felsőzsolca, Park utca 3.

adószám: 15798554- 2- 05

képviselője: Mag Zsolt Sándorné – főigazgató

mint személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátást – gyermekek napközbeni

ellátását (a továbbiakban: **bölcsődei ellátást**) – biztosító **Intézmény**

másrészről

Kérelmező (a továbbiakban: **gyermek**) **törvényes képviselője**:

születési neve:

születési helye, ideje:

állampolgársága:

anyja neve:

lakóhelye:

tartózkodási helye:

mint bölcsődei ellátást igénylő gyermek törvényes képviselője (a továbbiakban: **Képviselő**)

a továbbiakban együttesen **Felek** között alulírott helyen és napon, az alábbi feltételek szerint.

1. Felek jelen megállapodást a 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról, A személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet, valamint a Felsőzsolca Város Önkormányzat Képviselő-testületének bölcsődei térítési díjra vonatkozó önkormányzati rendelete alapján kötik meg.

2. Képviselő a bölcsődei ellátást az alábbi kiskorú gyermekekre igényli:

Gyermek neve:

Születési hely, idő:

Anyja neve:

Lakcím:

TAJ-száma:

A bölcsődei nevelési év szeptember 1-jétől a következő év augusztus 31-éig tart.

4. A Gyvt. 146. § (1) bekezdése értelmében a bölcsődei ellátás keretében biztosított gyermekek napközbeni ellátásáért étkezési térítési díjat kell fizetni. A térítési díjat az ellátást igénybe vevő gyermek esetén a törvényes képviselő fizeti meg.

A térítési díj összege a számú Önkormányzati rendelet alapján kerül meghatározásra. Az étkezési térítési díjat minden hónapban a megjelölt napokon, egy összegben kell befizetni. Az igénybe nem vett étkezés díja a következő hónapban kerül jóváírásra.

A Gyvt. 21/B. § (1) alapján az intézményi gyermekétkeztetést ingyenesen kell biztosítani a bölcsődében, ha:

- rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül,
- tartósan beteg vagy fogyatékos, vagy olyan családban él, amelyben tartósan beteg vagy fogyatékos gyermeket nevelnek,
- olyan családban él, amelyben három vagy több gyermeket nevelnek,
- olyan családban él, amelyben a szülő nyilatkozata alapján az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg a kötelező legkisebb munkabér személyi jövedelemadóval, munkavállalói, egészségbiztosítási és nyugdíjjárulékkal csökkentett összegének 130%-át vagy
- nevelésbe vették;

Az ingyenesség igénybevételének feltétele a szükséges igazolások benyújtása, a 6. melléklet a 328/2011. (XII. 29.) Korm. rendelethez, illetve 9. melléklet a 328/2011. (XII.29.) Korm. rendelethez nyomtatványok kitöltése.

5. A bölcsődei ellátás megszűnik:

- ha a gyermek betöltötte a 3. életévét, illetve a 3. életév betöltését követő augusztus 31-én,
- ha a bölcsőde orvosának szakvéleménye szerint a gyermek egészségi állapota miatt bölcsődében nem gondozható, illetve magatartása veszélyezteti a többi gyermek egészségét.
- ha az ellátás megszüntetését a törvényes képviselő írásban kéri (önkéntes igénybevétel esetén),
- sajátos nevelési igényű gyermek esetében, ha betölti a 6. életévét, illetve a 6. életév betöltését követő augusztus 31-én,
- a főigazgató az önkéntesen igénybe vett bölcsődei ellátást megszünteti, ha a jogosult a házirendet ismételten súlyosan megsérti.

A szülőnek jogában áll felmerülő problémájával kapcsolatban panaszt tenni, melynek módjáról az intézmény nyilvánosan elérhető dokumentumából tájékozódhat.

A bölcsőde a Gyvt. 35-36. §-a alapján Érdekképviselési Fórumot működtet.

A Gyvt. 33§ (2) bekezdése alapján a szülő nyilatkozik arról, hogy tájékoztatást kapott az alábbiakról:

- az ellátás tartamáról és feltételeiről,
- az intézmény által vezetett, rá vonatkozó nyilvántartásokról,
- az érték- és vagyonmegőrzés módjáról,

- az intézmény házirendjéről,
- panaszjoga gyakorlásának módjáról,
- a fizetendő térítési díjról,
- a jogosult jogait és érdekeit képviselő érdek-képviselési fórumról.

A Felek a megállapodás aláírásával igazolják, hogy tudomásul veszik és magukra nézve kötelezőnek tartják az abban foglaltakat. A gyermek törvényes képviselője a szükséges szóbeli tájékoztatást megkapta.

**A megállapodás tartalmát megismertem, tudomásul vettem.
Egy az eredetivel mindenben megegyező másolati példányt átvettem.**

Felsőzsolca, 20..... év hó nap

.....
szülő(k) (törvényes képviselők)

.....
Főigazgató

Ellátás megszűnésének dátuma: Felsőzsolca, 20.....évhónapnap

.....
szülő(k) (törvényes képviselők)

.....
Főigazgató